https://archive.org/details/bk937/page/n0/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

All Items on https://archive.org/details/realpatidar

realpatidar.com

Full Library on https://realpatidar.com/library

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n1/mode/1up

Real Patidar Library

https://www.realpatidar.com/library

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

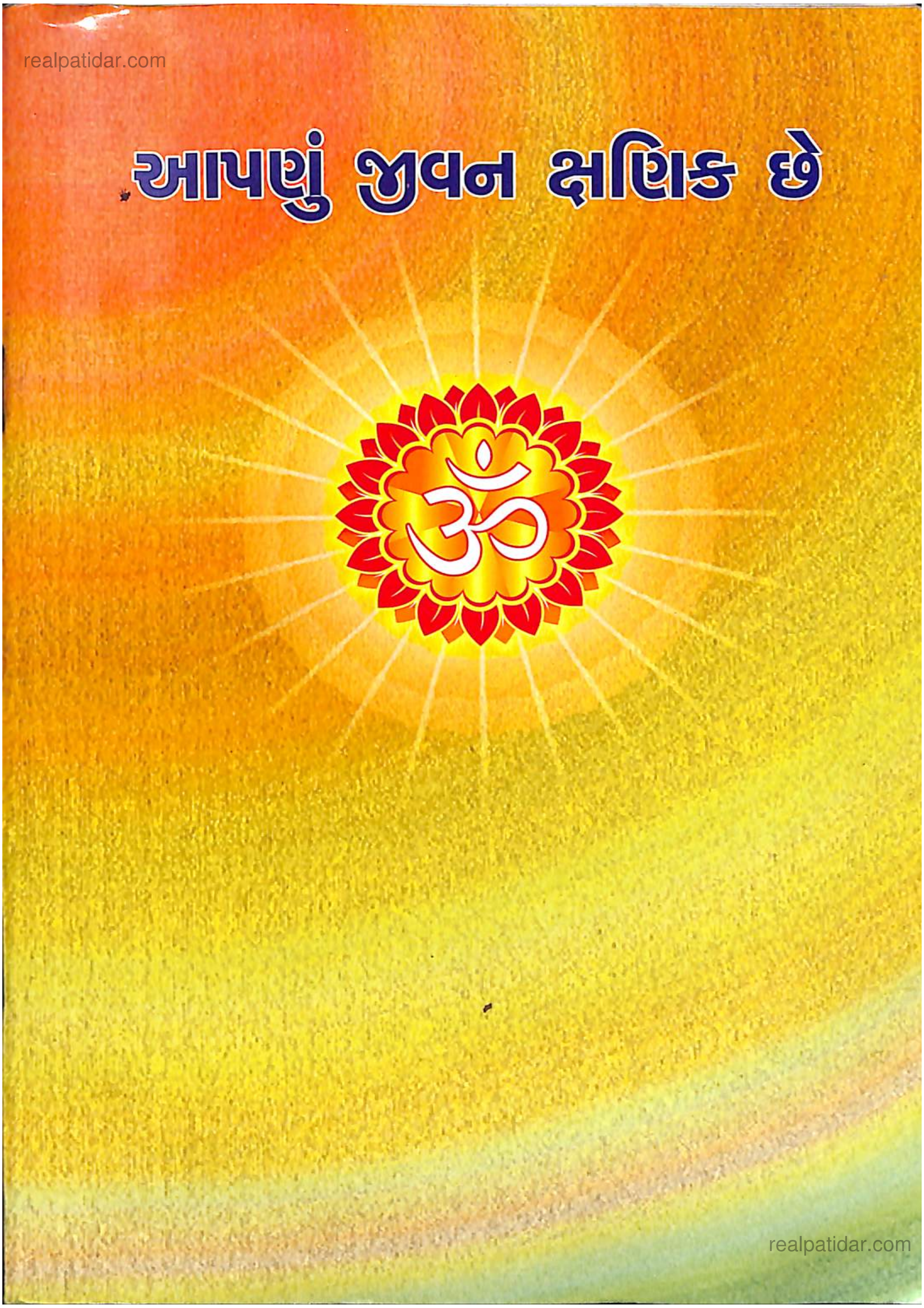
Full terms and conditions of use: http://www.realpatidar.com

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting http://www.realpatidar.com

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader.

No specific pages. See whole book.
References by: RealPatidar.com

realpatidar.com
આપણું જીવન ક્ષણિક છે
realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n6/mode/1up

realpatidar.com

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n7/mode/1up

realpatidar.com

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

Apnu Jivan Kshanik Chhe

પ્રકાશક :

મુખી શીવદાસભાઈ કાનજીભાઈ પટેલ
મુ. દહેગામ, જિ. ગાંધીનગર, (ગુજરાત)
મો. ૯૪૨૭૦ ૫૨૪૧૩

સાથ સહકાર :

કરશનભાઈ મેઘજીભાઈ ઘોઘારી
પુના (મહારાષ્ટ્ર)

પ્રથમ આવૃત્તિ :
૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૮

કિંમત : રૂા. ૧૧/-

: Design :
Atul S. Rana

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n8/mode/1up

realpatidar.com

કચ્છની ભૂમિ એટલે સંતોની ભૂમિ

આ વિશ્વમાં મનુષ્યરૂપે જન્મ મળે એ પરમાત્માની સૌથી મોટી ભેટ છે. આ સૃષ્ટિમાં લાખો-કરોડો જીવજંતુ, પશુ-પક્ષી અને પ્રાણીઓ વસે છે. પરંતુ કોઈને મનુષ્ય જેટલું સામર્થ્ય અને શક્તિ મળ્યાં નથી. ચોર્યાસી લાખ યોનીઓમાં ભટક્યા પછી મનુષ્યનો અવતાર મળે છે. એટલે જ માનવ જન્મ દુર્લભ મનાયો છે. ભારત જેવા પવિત્ર દેશની પાવન ધરતીમાં દેવો પણ જન્મ લેવા તરસતા હોય છે. એવી ભૂમિમાં માનવદેહ મળે એ તો મહાભાગ્ય જ કહેવાય. મનુષ્ય એ જીવ માટે પરીક્ષાનો, કસોટીનો સમય છે. જીવ પ્રગતિ કરે, આગળ વધે એવી યોગ્યતા એનામાં છે કે કેમ એની પરીક્ષા મનુષ્ય જન્મમાં થાય છે. જો એ આ પરીક્ષામાં પાસ થાય તો જ એને આગળ ઊંચી પદવી મળે અને નાપાસ થાય તો વળી એજ લખ ચોર્યાસીના ફેરા !

ભગવાનને તો બધા જીવ સરખા છે તો પછી માનવને જ શા માટે બોલવાની, વિચારવાની, લખવાની, સમજવાની એવી અસંખ્ય સગવડો આપી હશે ? મનુષ્યને ઊંચા પ્રકારનો બનાવવા એણે શા માટે આટલો શ્રમ લીધો હશે ? જવાબ એક જ છે; ભગવાનને પોતાની આ દુનિયા, આ સંસારને સુંદર બનાવવા અને વ્યવસ્થિત રાખવા; મદદ કરનાર કોઈક જોઈતું હતું. એટલે એણે પોતાની વિભૂતિઓ આપીને મનુષ્ય બનાવ્યો. માનવને મળેલી શક્તિઓ, સંપદાઓ, વરદાન એ ભગવાનની થાપણ છે, બીજાને સુખી કરવા માટે એ આપવામાં આવી છે. પરંતુ અજ્ઞાનને કારણે મનુષ્ય પોતાની મહામૂલિ શક્તીઓને વેડફી નાંખે છે. બીજાને મદદ કરવાને બદલે એ શક્તિઓનો ઉપયોગ પોતાના સ્વાર્થ માટે જ કરે છે. આવા સ્વર્થીઓનો જન્મારો નીષ્ફળ જાય છે. પરંતુ કેટલાક વિરલા એવા પાકે છે કે જે આ સૃષ્ટિનું રહસ્ય સમજી જાય છે, પોતાના જન્મનો હેતુ જાણી જાય છે અને પરમાત્માના સાચા સેવક બની એના આ સંસારરૂપી બગીચાને સુંદર બનાવવા પોતાનું સમગ્ર જીવન સમર્પિત કરી દે છે. પોતે તો પાર ઉતરે છે અને પોતાની સાથે હજારો લાખો લોકોને અંધકારમાંથી બહાર કાઢીને પાર ઉતારે છે અને પરમાત્માની પ્રાપ્તિ કરાવી આપે છે. આવા મનુષ્યો વિરલા હોય છે. જેમ દરીયામાં છીપલાં તો હજારો હોય છે પણ રત્ન તો બહુ ઓછી છીપમાં હોય છે. એમ લાખો મનુષ્યોમાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n9/mode/1up

realpatidar.com

એકાદ સંત પાકે છે. આવું જ એક રત્ન આવા જ એક સંત આવા જ એક ગુરૂવર્ય હજારોના જીવનમાં અજવાળું કરવા આ ધરતી પર દેહ ધરીને પધાર્યા હતાં. અને એ સંત એટલે **બ્રહ્મનિષ્ઠ પૂજ્યપાદ ગુરૂવર્ય રામદાસબાપુ**

ભગવાન જેને જીવરૂપે મોકલે છે એને ગુરુ જીવન-મરણની બેડીમાંથી મુક્ત કરે છે. ભગવાન કર્મનું ફળ આપે છે તો ગુરૂ કર્મના બંધન જ કાપી નાંખે છે ! **"ગુરૂ સંભૂ હસી, અગમ હિ જાને"** અગમનાં બધાં રહસ્યો ગુરૂ જાણતા હોય છે. પેલુ કહ્યું છે ને :

"હરિ કૃપા તબ જાનીયે દે માનવ અવતાર,
ગુરુ કૃપા તબ જાનીયે છોડાવે સંસાર"

ગુરૂ એટલે અનંત લોકો માટે પરમાત્માનું પ્રવેશ દ્વાર. અનંતકાળ પછી કોઈ ગુરુ મળે છે. એટલે જ કહેવાયું છે કે :

"ગુરૂ-પરતાપ સાધ કી સંગતિ"

આ થોડાંક શબ્દોમાં સદીઓની સાધનાનો નીચોડ છે, અનંત અનંત સાધકની સાધનાની સુંવાસ છે. બહુ ઓછા લોકો આ મહિમાને સમજ્યા છે. પરંતુ જે સમજ્યા તે આ ભવસાગર તરી ગયા છે. "ગુરૂ" શબ્દ બહુજ મહત્ત્વનો છે. એનો અર્થ "શિક્ષક" નથી થતો. દુનિયાની કોઈપણ ભાષામાં આ શબ્દનું રૂપાંતર થઈ શકે તેમ નથી કારણ કે ભારત સિવાય દુનીયાની બીજી કોઈ ભાષામાં આનો સમાનાર્થી શબ્દ નથી ! ગુરૂ શિષ્યનો સંબંધ એક જન્મમાં બંધાતો નથી. આ કોઈ મોસમી ફૂલ નથી. આ સંબંધ તો કોઈ વટવૃક્ષ છે જેને ઊગતાં સદીઓ વીતી જાય છે.

બ્રહ્મનિષ્ઠ પ.પૂ. સંતશ્રી રામદાસ બાપુનું સંપૂર્ણ જીવન એવું સાદું અને સરળ હતું કે એમને જોઈને કોઈને ખ્યાલ પણ ન આવે કે આ સાદા શુભ્રવેશમાં એક મહાન બ્રહ્મનિષ્ઠ સંત લોકકલ્યાણમાં રાત-દીન રત રહેતા એમનાજ પાવન સાનિધ્યમાં રહીને જેમણે પોતાની આત્મજ્યોતિ જગાવી એ જ કાર્ય એક બીજરૂપે મટીને વિશાળ વટવૃક્ષરૂપે ફૂલીફાલી રહ્યું છે. અને હૃદયમાં પ્રેમ અને આત્મશાંતિની લહેરો લહેરાય છે.

એમની જ પ્રેરણાથી આજે આ ગ્રંથનું પ્રકાશન કરતાં આનંદ અનુભવું છું.

આ પુસ્તકનું કામ પાર પાડવા પાછળ મારો જે વખત ગયોછે તે મારે મનસે મારી જીંદગીની શુભ પળો છે, પરંતુ ક્યાં મારી અદનાં શક્તિ અને ક્યાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n10/mode/1up

realpatidar.com

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

આ મહાજ્ઞાની ગુરૂવર્ય રામદાસ બાપુનું જ્ઞાન. આમાં ઘણીએ ખામીઓ જોવામાં આવે એ બનવા જોગ છે. જે માટે વાંચનાર સર્વે માટે ક્ષમા માગું છું.

જીસમે જીતની બુદ્ધી, તિતના વોહ કર બતાય,
વાંકો બુરા ન માનીએ, બહોત કહાંસે લાય.

એટલે જેટલી જેની યથાશક્તી હોય તેટલું તે કરી બતાવે તેને માટે હલકો વિચાર ન કરવો પણ દરગુજરની નજરથી જોવું કારણકે વધુ તે ક્યાંથી લાવે, માટે પ્રિય વાંચનાર ભક્તો એમાં જે કાંઈ ગંભીર ભૂલો નજરે પડે તેઓની ઉપર રહેમ નજર કરી તે ભૂલો માટે ક્ષમા આપશો.

મેરા મુજમે કછુ નહિ, જો કછુ હય શો તેરા,
તેરા તુજકો સોપતેં, ક્યાં લગેગા મેરા.

જે કાંઈ છે તે ગુરૂદેવનું છે. મારૂં એમાં કાંઈએ નથી માટે જે કાંઈ થયું છે તે ગુરૂદેવના ચરણોમાં સોપું છું.

ૐ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n11/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

realpatidar.com

વેદ દર્શન

ૐ

। શ્રી યુગાત્મને નમઃ ।

नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशीरोरुबाहवे ।

सहस्रनाम्ने पुरषाय शाश्वते सहस्रकोटी युगधारिणे नमः ।

હે ધર્મપ્રેમી સજ્જનો જ્યારે મહાપ્રલય થાય છે ત્યારે સંસારની નિવૃત્તિ થાય છે. પ્રકૃતિની સર્વ રચનાઓનો નાશ થાય છે. ત્યારે સૃષ્ટિ પરના ઉત્તમ વિચારશીલ, સત્વગુણી, બુદ્ધિવાળા મનુષ્યો, નિષ્કામ ભક્તિ દ્વારા ઈશ્વરના સ્વરૂપને પામે છે. અને રજોગુણી પ્રકૃત્તિવાળા મનુષ્યો, બ્રહ્માજીની એક રાત્રીની સમયાવધી સુધી વાસના શરીરમાં રહે છે. જ્યારે તમોગુણી પ્રકૃત્તિ ધરાવતાં મનુષ્યો નર્કની સજા ભોગવે છે. જ્યારે બ્રહ્માજીનાં દિવસનો ઉદય થાય છે. ત્યારે સૃષ્ટીની ફરીથી રચના કરવામાં આવે છે. ત્યારે દરેક જીવોને, તેમનાં કર્મો પ્રમાણેની યોનિ ચારે ખાણમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

સર્વ જીવયોનિમાં મનુષ્યયોનિ સર્વોત્તમ અને દુર્લભ છે. જીવાત્માને મોક્ષગામી બનાવવા માટે, મોક્ષના અધિકારી બનાવવા માટે, સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માજીએ મનુષ્યયોનિનું નિર્માણ કર્યું છે. આ મહાન કાર્યની સાધનાને માટે સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માજીએ વેદ ધર્મનો ઉપદેશ મનુષ્ય માટે સુલભ બનાવ્યો છે. વેદનો મૂળ ઉપદેશ પુરૂષાર્થનો છે, વેદોક્ત પુરૂષાર્થ ચાર છે : ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ.

(૧) ધર્મમય જીવન જીવવું.

(૨) ધર્મજ્ઞાઓને અનુસરીને અર્થોપાર્જન કરવું.

(૩) ધર્મજ્ઞાઓ અને તેના ઉદ્દેશ અનુસાર કામ એટલે કે ઈચ્છાઓની નિવૃત્તિ કરવી.

(૪) ધર્મને માર્ગે જીવન જીવવા માટેના અધિકારી બનવું.

આમ વેદોક્ત ચારે પુરૂષાર્થને ધ્યાનમાં રાખીને, ગીતામાં ભગવાન શ્રી કૃષ્ણે પ્રબોધેલા સ્વધર્મ અનુસાર કર્મો કરવા રૂપ જે અખંડ યજ્ઞ કરે છે, તેને તે કર્મ બંધનરૂપ થતું નથી, આવા જીવાત્માઓ દેહોત્સર્ગના સમયે સાહજિક રીતે મોક્ષને પામે છે. આ પ્રમાણે વેદોક્ત ધર્મનો મર્મ સમજીને, જે કોઈ તેનું આચરણ કરશે તો તેના મનોરથો સહજમાં પૂર્ણ થશે. વેદોક્ત ધર્મમાં દેવગણની પૂજા અગ્રિમ કર્મકાંડ છે. પૂજા-યજ્ઞથી દેવો પ્રસન્ન થાય છે. તેથી ચતુર્થ વેદ એવા અથર્વવેદમાં પ્રબોધેલી પૂજા-વિધિ, જે વાસ્તવમાં મહાયજ્ઞ છે, અને વારિયજ્ઞને નામે ઓળખાય છે, તે પૂજા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n12/mode/1up

realpatidar.com

વિધિ અનુસાર યજ્ઞ કરવાથી દેવો પ્રસન્ન થાય છે. અને તેમની કૃપાની વર્ષા ભક્તો પર કરે છે પરિણામે વરસાદ વરસે છે અને જગતમાં ધન-ધાન્ય વિપુલ પ્રમાણમાં ઉત્પન્ન થાય છે. મનુષ્યોમાં અરસ-પરસ પ્રેમભાવ અને ભક્તિ તથા ત્યાગ ભાવના વધે છે. મનુષ્યોની સર્વ કામનાઓ પૂર્ણ થાય છે. હે પ્રેમી સજ્જનો, આ સતપંથ ધર્મ અનાદિ કાળથી ચાલ્યો આવે છે.

अन्य कृतयुगे धर्मास्रेतायां द्वापरे युगे ।
अन्ये कलियुगेनणां युगरुपानुंसारत ः ॥

पा.स्मृ. अ १ म २२

ભાવાર્થ -સત્યુગ, ત્રેતાયુગ અને દ્વાપરયુગમાં ધર્મ નોખા નોખા હતા અને કળિયુગમાં પણ પુરુષોના ધર્મ અન્ય જ છે. યુગનાં સ્વરૂપાનુસાર પુરૂષોના ધર્મ થાય છે.

પ્રથમ સતયુગમાં શ્રીબાઈ પ્રજાપતિ મહાન નિજારી સંત હતાં તેઓશ્રી આ સતપંથ મહાધર્મનું પાલન કરતાં હતાં. સળગતા નીભાડામાં ફસાયેલાં બિલાડીના બચ્ચાંને બચાવવાને માટે, તેઓશ્રીએ, પોતાના ધર્મને અનુરૂપ દેવોને પ્રાર્થના કરી, સ્વયં નારાયણે પ્રસન્ન થઈ નીભાડામાંથી બચ્ચાંને ઉગાર્યા અને મહાધર્મ પાલનની શક્તિ તેમ જ તે દ્વારા થતી ઈશ્વર-કૃપાનું પ્રહલાદજીને સાક્ષાત દર્શન કરાવ્યું. આમ હિરણ્યાકશિપુ-સુત પ્રહલાદજીને મહાધર્મી બનાવ્યા. ભક્ત પ્રહલાદજીએ મહાધર્મનું પાલન કરતાં કરતાં પોતાના પિતા તરફથી અનેક દુઃખો સહન કર્યા પણ મહાધર્મ ન છોડ્યો અંતે તેમને ધગધગતા લોહ સ્તંભ સાથે ભેટવાની સજા થઈ. તેઓ ભેટ્યા અને ભેટતાંની સાથે જ સ્તંભ ફાટ્યો. તેમાંથી સ્વયં નારાયણ દેવ નરસિંહરૂપે પ્રગટ થયા. હિરણ્યાકશિપુનો સંહાર કર્યો અને પોતાના મહાન ભક્ત પ્રહલાદજી દ્વારા પાંચ કરોડી જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો. જગતમાં ધર્મની ધજા ફરકતી રાખી.

સતયુગમાં શ્રીજીના ચાર સ્વરૂપ થયાં (૧) શ્રી મત્સ્ય (૨) શ્રી કૂર્મ (૩) શ્રી વરાહ (૪) શ્રી નૃસિંહ. ચાર ભક્તો (૧) રૂષમાગત (૨) અમરિષ (૩) ધ્રુવ (૪) પ્રહલાદનો ઉદ્ધાર કરી પાંચ કરોડી જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો.

नारसिंह वपु कृत्वा, यस्रेलोक्य भयंकरम् ।
हिरण्याकशिपु जध्ने सिंहात्मने नमः ॥ (४)

પંચરત્ન ગીતા

ભાવાર્થ- જે પરમાત્માએ ત્રણે લોકને ભય આપનારું એવું નરસિંહરૂપ ધારણ કરીને હિરણ્યાકશિપુનો નાશ કર્યો હતો તે નૃસિંહાવતારને હું નમસ્કાર કરું છું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n13/mode/1up

realpatidar.com

આ ભક્તોએ ઋગ્વેદનો મહાવાયક સ્વીકારી, જપ, તપ, સ્મરણ, ઉપાસના દ્વારા અલખની આરાધના કરી, શ્રી અવિનાશી પરમાત્માના અખંડ આનંદની પ્રાપ્તિ કરી. બીજા ત્રેતાયુગમાં શ્રીજીએ ત્રણ સ્વરૂપ ધારણ કર્યા. (૧) શ્રી વામન (૨) શ્રી પરશુરામ, અને (૩) શ્રી રામ. આ ત્રણ યુગમાં શ્રીજીએ વિવિધ રૂપ ધારણ કરી ત્રણે ભક્તોનો ઉદ્ધાર કર્યો. (૧) ભક્ત કમળાપતિ (૨) ભક્ત કમળધ્વજ અને (૩) ભક્ત હરિશ્ચન્દ્ર વગેરે ભક્તોનો ઉદ્ધાર કરી સાત કરોડી જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો. ત્રેતાયુગના અંતિમ ચરણમાં શ્રી રામજીએ મહાદાનવ એવા રાવણનો સંહાર કર્યો. યજુર્વેદી મંત્રોનું પ્રવર્તન કર્યું. દેવોને મુક્ત કર્યા અને પૃથ્વી પરથી પાપનો ભાર ઉતાર્યો.

ત્રીજા દ્વાપર યુગમાં શ્રીજીએ બે સ્વરૂપ ધારણ કર્યા. (૧) શ્રી કૃષ્ણ (૨) શ્રી બુદ્ધ. જેણે કૃષ્ણ સ્વરૂપે ભક્ત વિદુરજી અને ભક્ત યુધિષ્ઠિર રાજાનો ઉદ્ધાર કર્યો, અને નવ કરોડી જીવોને માયાના બંધનમાંથી મુક્તિ અપાવી હતી. શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્માની અનેક પ્રકારની સાકાર ભક્તિથી અનેક ભક્તોનો ઉદ્ધાર થયો છે.

અંતે આ અંતિમ યુગ એવા કળિયુગમાં, અતિશય પાપ વધવાથી ને ધર્મની હાનિ થવાથી, પાપનો નાશ કરવાને માટે તેમજ ધર્મની સ્થાપના કરવાને માટે તથા સતયુગનું નિર્માણ કરવાને માટે પરમાત્મા સાકાર સ્વરૂપ એવા શ્રી નિષ્કલંકી સ્વરૂપે પૃથ્વી પર આગમન કરશે. શ્વેત અશ્વ ઉપર આરૂઢ એવા શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના હાથમાં સાડાત્રણ હાથ લાંબુ એવું તલવારનું શસ્તંર હશે - એવો શાસ્ત્રોનો મત છે.

हनिष्यंति कलेरंते म्लच्छोतुरगवाहन :।
धर्मसंस्थापनार्थाय तस्मै कलक्यात्मने नमः ॥

પંચરત્ન ગીતા - ૧૦

ભાવાર્થ -ધર્મની થયેલી હાનિ પછી, તેના પુનઃ સ્થાપનને માટે કળિયુગને અંતે, અશ્વારૂઢ થઈને, જે અધર્મીઓના નાશ કરશે તે કલ્કિ અવતારને હું નમસ્કાર કરું છું.

તેથી હે ધર્મ પ્રેમી સજ્જનો, ! ભક્તોને માટે શ્રીજીએ યુગે યુગે અવતારો ધારણ કરી, પોતાની અમર લીલા બતાવી છે અને પ્રત્યેક યુગમાં અધર્મનો નાશ કરી ધર્મની સ્થાપના કરી છે. માટે જીવનાન્તે પણ ધર્મનો ત્યાગ કરવો નહિ.

न श्रातु कामात् भयान् लोभात्,
धर्मत्यजते जीवीत श्यापि हेतोः ।
धर्म नित्यः सुखे-दुःखे त्वनितय,
जिवो नित्य हेतुरस्य त्वनित्यः ॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n14/mode/1up

realpatidar.com

ભાવાર્થ -કોઈપણ સંજોગોમાં, કામનાથી, ભયથી, લોભથી કે જીવ બચાવવાના હેતુથી પણ ધર્મનો ત્યાગ કરવો નહિ. કારણ કે ધર્મ નિત્ય-સનાતન છે, સુખ-દુઃખ અનિત્ય છે, થોડા વખતનાં છે. વળી આત્મા અમર છે. અને આ સંસારનું કારણ માયારૂપ અનિત્ય છે.

જેમ રામાયણમાં કાક ભૂસંડી ઋષિએ ગરૂડજીને કળિયુગનો મહિમા બતાવ્યો છે, જેમ મહાભારતમાં મહર્ષિ વ્યાસજીએ કળિયુગની કથા વર્ણવી છે, તેજ રીતે આજ વર્તમાન યુગમાં ભગવાન રામદેવજી, સંત તુલસીદાસજી અને આપણા ઈષ્ટદેવ સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજે પણ પોતાના કથેલાં શાસ્ત્રોમાં કળિયુગની કથાનું અને તેના ભાવિનું સચોટ વર્ણન કર્યું છે. આપણે વર્તમાન સમયમાં, સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજની ભાંખેલી ભવિષ્યવાણીને પ્રત્યક્ષ નિહાળીએ છીએ.

વર્તમાન સમયમાં કળીની સત્તા સર્વત્ર વ્યાપેલી છે. આયુષ્ય અલ્પ છે, મનુષ્યને લાખો બંધન છે. મનુષ્ય ચારે દિશાએથી જકડાયેલો-મૂંઝાયેલો છે. તેને આત્મ શાંતિનો માર્ગ સૂઝતો નથી, આમાંથી છૂટવાનો એક ઉપાય છે-યજ્ઞ કરવા અને તે દ્વારા દેવોને પ્રસન્ન કરવા, તેમની કૃપા મેળવી, ઈષ્ટ ફળની પ્રાપ્તિ કરવી.

યજ્ઞ કરવાથી દેવો પ્રસન્ન થાય છે, સામૂહિક અને વૈયક્તિક પાપનો નાશ થાય છે, કર્મ બંધન છૂટે છે, ચિત્તની શુદ્ધિ થાય છે, અને અંતે જીવ આત્મ ભાવને પામે છે પોતાના સત્સ્વરૂપનાં દર્શન થાય છે. પરિણામ સ્વરૂપ માયાનાં બંધન છૂટે છે અને જન્મ મરણના ફેરામાંથી મુક્તિ મળે છે. જીવ પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપને પામી શિવમાં વિલિન થઈ જાય છે.માયાતીત, ગુણાતીત, કેવળ બ્રહ્મને ઓળખવાનો જે પુરુષાર્થ કરે તે મન, વચન, કર્મથી કોઈનું પણ અનિષ્ટ કરતો નથી. જેમ નદી સમુદ્રમાં મળ્યા પછી તેના નામનો લોપ થાય છે. તેમ જીવ, પોતાના સર્વ કર્મોની નિવૃત્તિ પછી, આત્મ-સ્વરૂપને પામી શિવમાં મળી જાય છે. શિવઅભાવનાને પામે છે. તેમ હે સજ્જનો ! ઈશ-તત્ત્વ ઓળખાવનાર મહાપુરુષને ઓળખાવવા માટે સંતો બ્રહ્મ-સ્વરૂપે અવતરે છે. આથી જ સંત કવિ પ્રિતમદાસે કહ્યું છે કે,....

સંત બ્રહ્મકો રૂપ હૈ, વામે નહીં સંદેહ,
કહે પ્રીતમ ઉપદેશકો, ધરે મનુષ્યકો દેહ.

યજુર્વેદમાં અવતારનું પ્રમાણ બતાવ્યું છે કે.....

प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तर जायमानो बहुधाविजयते ।
तस्य योनिम्परि पश्यन्ति धरिस्तस्मिन् हतस्थुर्भुवनानिविश्वा ॥

यजुर्वेद अं-३१ मं-१९

ભાવાર્થ -(પ્રજાપતિ) પરમેશ્વર તે ગર્ભ મધ્યમાં પ્રાપ્ત થાય છે. અજન્મા પરમાત્મા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n15/mode/1up

realpatidar.com

નહિ જન્મ ધારણ કર્તા થકા (બહુધા) દેવતા, મનુષ્ય રામ, કૃષ્ણ, કલ્કિ આદી રૂપથી ઉત્પન્ન થાય છે. જ્ઞાની મહાત્મા સત્ત્વગુણ પ્રધાન પુરુષ તે પરમાત્માના જન્મ કારણને જ્ઞાન ભાવથી જુએ છે. (અજ્ઞાની) જનને તે પરમાત્માના જન્મ વિદીત્ થતા નથી.) જે પરમાત્મામાં જ સર્વ (અનંત) બ્રહ્માંડ વ્યાપ્ત (સ્થિત) છે.

યુગપુરુષ સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ તેમજ કબીરસાહેબ, ગુરૂનાનક, રામદેવજી, વગેરે અનેકાનેક મહાન સંતમહાપુરુષોએ વેદ-વેદાંતનો ઉપદેશ કરી, અજ્ઞાની અને માર્ગ ભૂલેલાને ધર્મને માર્ગે પ્રેર્યા છે. આવા અધર્મનો માર્ગ છોડાવી, ધર્મને માર્ગે લઈ જનાર સંત પુરુષ સદ્‌ગુરૂ કહેવાય છે.

सद्‌गुरु-गुरु बहु अंतरो, जो दिवस अरुजात ।
गुरु बतावे वैकुंठ तो, सद्‌गुरु दे निजधाम् ॥

સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજે પ્રબોધેલું જ્ઞાન તેમજ અન્ય ગેય શાસ્ત્રો તથા ચાર વેદ એ સ્વયં શ્રી બ્રહ્મદેવની મુખારવિંદની વાણી છે કે જે વાણીને પ્રાચીન-પાવન ભારતની રમણીય અમર ભૂમિમાં થઈ ગયેલા મહાન ઋષિઓએ, તેમની સમાધિ અવસ્થામાં ઝીલી છે, અને આ સૃષ્ટીના કલ્યાણને માટે અવનિ પર પ્રસિદ્ધ કરી છે. વેદ સ્વયં પરમાત્માની વાણી છે. તેથી અપૌરૂષેય છે. આ અપૌરૂષેય વાણીનો આધાર છે. તેમાં લેશ-માત્ર પણ શંકાને સ્થાન નથી.

આથી જ શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્માએ પોતાના શ્રીમુખની અમરવાણી ગીતા દ્વારા જગતને ખાત્રી આપી છે કે.....

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदाऽऽत्मानं सृजाम्यम् ॥

હે ભારત ! જયારે જયારે ધર્મની હાનિ અને અધર્મની વૃદ્ધિ થાય છે, ત્યારે ત્યારે હું જન્મ ધારણ કરું છું.

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

સત્પુરુષોના રક્ષણ માટે, દુષ્ટોના વિનાશ માટે અને ધર્મની સ્થાપનાને માટે હું યુગે યુગે પ્રગટું છું.

તો આજે આ ઘોર કળિયુગને અંતે શ્રીજી, આપણા ધ્યેય પુરુષ એવા શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ ભગવાનનું રૂપ લઈને અવશ્ય તેમના ભક્તોની વહારે આવશે. જેમ દરેક ધર્મ-સંપ્રદાયના અનુયાયીઓએ તેમના ધર્મના આદેશો અને નિતિ-નિયમોના પાલનમાં યથાશક્તિ બતાવેલું છે તે જ રીતે સજજનો, સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ

realpatidar.com

realpatidar.com

મહારાજના (શાસ્ત્રમાં પ્રબોધેલાં) આદેશો અને વચનોમાં પૂરા હશે તેને તેઓશ્રી કાળના પંજામાંથી છોડાવી, જન્મ મરણથી મુક્તી અપાવશે.

હે પવિત્ર વિચારશીલ સજ્જનો, આ ગ્રંથમાં દર્શાવેલાં અધિકારી બનવામાટે, ધર્મના આદેશો અને નિતિ-નિયમોનું પાલન કરવું પડશે કારણ કે ધર્મ જ મનુષ્ય-જીવનને આધાર, રક્ષણ અને સાર્થકતા આપે છે.

સંપૂર્ણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n17/mode/1up

realpatidar.com

ભગવતં ત્રિલોકીનાથને આપણે સૌ પ્રથમ વંદન કરીએ છીએ ને તેમની સ્તુતિ કરીએ છીએ શા માટે ? આપણે એક દિવસ તેમના જેવું બનવું છે, એટલે બોલીએ છીએ કે હે નાથ ! તારૂં સ્વરૂપ કેવું છે ? ભગવાન મંગલ સ્વરૂપ છે. આપણે રોજ બોલીએછીએ.

સંસારી માણસો શુકન સાચવવા માટે કંકુ, નાડાછડી, દહીં, ગોળને કંસારને મંગલ માને છે. પણ જો તમને શ્રદ્ધા હોય તો પરમાત્મા મંગલસ્વરૂપ છે. તમારા માનેલ મંગળમાં તો અમંગળ થવાનો પ્રસંગ આવી જશે પણ આ પરમેશ્વર સ્વરૂપ ધર્મમંગલનું કદી અમંગલ થતું નથી. પ્રભુ પોતે જ મંગલરૂપ છે. એની ઉપાસના કરતાં આપણે પણ મંગલસ્વરૂપ બની જઈએ.

ભગવંત આત્માના સાચા ઝવેરી છે. જેમ ઝવેરીની પેઢી ઉપર કામ કરતો નોકર ઝવેરીની આજ્ઞાનું પાલન કરે તો કોઈ વખત એ નોકર પણ ઝવેરી બની જાય છે. તો ભગવંત રૂપી ઝવેરીની પેઢી ઉપર આપણે કામ કરીએ અને તેની આજ્ઞાનું યથાતથ્ય પાલન કરીએ તો શું આપણે ભગવાન ન બની શકીએ ? જરૂર બની શકીએ. કહ્યું છે કે :

ભગવતં ભજો, ભગવંત ભજો, ભગવંત થવા ભગવંત ભજો.

ભવનો અંત કરવો હોય અને તમારે ભગવંત બનવું હોય તો ભગવંતને ભજો. ભગવંત બનવા માટે ભગવંતને ભજવાનું કહ્યું. પણ કોઈ જગ્યાએ એમ નથી કહ્યું :-

"કરોડ ભજો કરોડ ભજો....કરોડપતિ થવા કરોડ ભજો"

હૃદયની શુધ્ધ ભાવનાથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરનાર જરૂર ભગવંત બની જાય છે. માટે સવારના પહોરમાં વહેલા ઉઠી પ્રભુનું સ્મરણ કરો. ઘણા માણસો પોતાના ઘરને સુગંધિત બનાવવા માટે અગરબત્તી સળગાવે છે, ધુપ કરે છે. એટલે આખા ઘરનું વાતાવરણ સુગંધથી મધમધતું બની જાય છે. તેમ જેના ઘરમાં ભગવંતની પ્રાર્થના રૂપી ધુપસળી સળગાવવામાં આવે છે તેનુ ઘર પણ ભક્તિ રૂપી સુગંધથી મધમધતું બની જાયછે. તમે સવારમાં ઉઠીને છાપા ન વાંચો, ચા દેવીની આરાધના ન કરો, પણ એક નિયમ કરો કે ઘરના નાના મોટા જેટલા માણસો હોય તેમણે ભેગા થઈને સવારમાં ઉઠીને પ્રભુની પ્રાર્થના કરવી અને પછી જ નાસ્તો કરવો. જયાં છાત્રાલયો હોય છે ત્યાં પણ પ્રાર્થના કરવાનો નિયમ હોય છે.

એકાગ્રચિત્તે ભગવાનની પ્રાર્થના કરવાથી આપણું કલ્યાણ થાય છે ને સર્વકાર્યોમાં સફળતા મળે છે, પણ શ્રદ્ધા મજબૂત હોવી જોઈએ.

જેમ ધાવ માતા બાળકને ગમે તેટલા પ્રેમથી રમાડે, ખેલાવે, હિંચોળે, લાડ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n18/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

realpatidar.com

લડાવે પણ એ અંતરથી એમ માને છે કે હું એની સગી માતા નથી, પણ ધાવ માતા છું. તેમ સમદષ્ટિ આત્મા સંસારમાં રહી, કુટુંબનું પ્રતિપાલન કરતો હોય પણ એના મનમાં એ જ ભાવના હોય કે હું આ સંસારના બંધનોને તોડી ક્યારે સાધુ બનું ? જેના અંતરમાં સમ્યગ્ દર્શનની દિવ્ય જ્યોતિ પ્રગટી છે તેવો આત્મા ગમે તેવા દુઃખમાં ડૂબી ગયો હોવા છતાં તે બધા કષ્ટોને ભૂલી જઈ એના અંતરમાં એક જ રટણ હોય છે કે ક્યારે હું અંધકારને દૂર કરી આધ્યાત્મિક જીવનના દિવ્ય પ્રકાશને પ્રાપ્ત કરું ? આવી આશા અને વિશ્વાસના આધાર પર સાધક નિરંતર આગળ વધ્યા કરે છે.

બંધુઓ ! મિથ્યાદર્શન એ અંધકાર છે અને સમ્યગ્દર્શન એ પ્રકાશ છે. તો હવે તમે જ કહો કે આ દુનિયામાં અંધકારને છોડી પ્રકાશમાં જવું કોને નથી ગમતું ? વિષને છોડી અમૃતની અભિલાષા કોણ નથી કરતું ? કંકરને છોડી કોહીનુરને કોણ નથી ઈચ્છતું ? વિષય ભોગોનો ઉપભોગ કરતાં આત્માઓ જ્યાં સુધી અમૃતના અભિલાષી નહિ બને ત્યાં સુધી સમ્યગ્દર્શનનો દિવ્ય પ્રકાશ તેના જીવનમાં પ્રવેશ નહિ કરે. મિથ્યા દર્શન વિષ છે અને તે આત્માનું અહિત કરે છે ને સમ્યગ્દર્શન અમૃત સમાન છે. એટલે તે આત્માનું હિત કરે છે તે એક રૂપક દ્વારા સમજાવું છું.

એક વખત અકબર એના પ્રધાન બીરબલને કહે છે બીરબલ ! મને આજે રાત્રે એક વિચિત્ર સ્વપ્ન આવ્યું છે. મને સ્વપ્ના તો ઘણી વાર આવ્યા પણ આજે રાત્રે મેં મારા જીવનમાં કદી નથી જોયું એવું સ્વપ્ન આવ્યું. આ સાંભળી બીરબલને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું, એટલું જ નહિ પણ સભામાં બેઠેલા બધા સભાસદો ખૂબ આશ્ચર્યચકિત બની ગયા. બીરબલ નમ્રતાપૂર્વક પૂછે છે. જહાંપનાહ, આપ જલ્દી કહો, આપને શું સ્વપ્ન આવ્યું હતું ? મને જાણવાની ખૂબ જિજ્ઞાસા છે. ત્યારે બાદશાહે કહ્યું : બીરબલ, બહુ વિચિત્ર સ્વપ્ન હતું. મોટા માણસો પાસેથી કંઈક વાત જાણવી હોય અગર કામ કઢાવવું હોય તો તેમને બહુ માન આપવું પડે છે. માન માણસને સત્યપંથનું દર્શન કરવા દેતું નથી, ઉન્નત શિખરે ચઢતાં જીવને નીચે પટકાવનાર જો કોઈ હોય તો તે માન છે.

અહીં બીરબલે ખૂબ પૂછ્યું ત્યારે બાદશાહ કહે છે બીરબલ ! મને ગઈ રાત્રે એવું સ્વપ્ન આવ્યું કે હું અને તું બંને ક્યાંય ફરવા જઈ રહ્યા છીએ. ફરતા ફરતા ને ચાલતાં ચાલતાં આપણે એક વિકટ વનમાં પહોંચી ગયા. ત્યાં બે કુંડ હતા. બીરબલ વચમાં જ બોલી ઉઠ્યો, જહાંપનાહ ! આપે એ કુંડમાં શી વિચિત્રતા જોઈ ! ત્યારે અકબર બાદશાહ કહે છે કે એ બે કુંડમાંથી એક કુંડ કીચડ ને ગંદકીથી ભરેલો હતો ને બીજા કુંડમાં અમૃત ભરેલું હતું. તેમાં તું કીચડથી ભરેલા કુંડમાં પડ્યો ને હું અમૃતના કુંડમાં પડ્યો. આ વિચિત્ર સ્વપ્ન જોઈને મારી નિદ્રા એકદમ ઉડી ગઈ. બાદશાહના

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

realpatidar.com

સ્વપ્નની વાત સાંભળી બીરબલ તો શું પણ આખી સભા ખડખડાટ હસી પડી. તેમાં પણ કેટલાક અમલદારો કે જેમનેબીરબલ પ્રત્યે ઝેર હતું તે તો ખૂબ ખડખડાટ હસ્યા ને તાળીઓ પાડવા લાગ્યા. તેમના મનમાં થયું કે બાદશાહે ઠીક કર્યું. તેમને જેટલો આનંદ બીરબલના કીચડના કુંડમાં પડવાથી થયો તેટલો બાદશાહ અમૃતના કુંડમાં પડ્યો તેનો ન થયો.

હવે તમે જોજો, આ બીરબલ પણ કંઈ ઉતરે તેવો ન હતો. એ તો મહાવિચક્ષણ હતો દ્વેષીના દિલમાં જે હાસ્યના ફુવારા ઉડી રહ્યા હતા તેની વચમાં જ તે બોલી ઉઠ્યો જહાંપનાહ ! તમે જેવું સ્વપ્ન જોયું તેવું જ મેં પણ ગઈ રાત્રે એક વિચિત્ર સ્વપ્ન જોયું છે. આમ તો મારું ને તમારું સ્વપ્ન સરખું જ છે. પણ છેલ્લે થોડો ફેર છે. આપ ને હું ફરવા નીકળ્યા. એક નિર્જન વનમાં પહોંચ્યા. કીચડ ને અમૃતના કુંડ આવ્યા ને એ પણ સત્ય છે કે હું કીચડના કુંડમાં પડ્યો ને આપ અમૃતના કુંડમાં પડ્યા પછી હું આપને ચાટતો હતો ને આપ મને ચાટતા હતા. આ વાત સાંભળી આખી સભા ખડખડાટ હસી પડી અકબરબાદશાહ ને તેના બીજા રાજકર્મચારીઓ બીરબલની બુદ્ધિ ઉપર સ્તબ્ધ થઈ ગયા.

બંધુઓ ! આ તો એક રૂપક છે. આ સાંભળી તમને હસવું આવે તે સ્વાભાવિક છે. પણઆનો સાર કેવળ હસવું એટલો જ નથી. પણ આપણે એમાંથી બોધ ગ્રહણ કરવાનો છે. આ રૂપકને આપણે આત્મા ઉપર ઉતારવાનું છે. બીરબલ એ સમ્યગદ્રષ્ટિ આત્મા છે. જે અંધકારમાં નહિ પણ પ્રકાશમાં ચાલે છે. સમ્યગ્દષ્ટિ જીવની બુદ્ધિની ચમક કદી ઝાંખી પડતી નથી. તે સંસારના કીચડના કુંડમાં રહેવા છતાં પણ અમૃતનું પાન કરે છે. સંસારમાં રહેવા છતાં વિષને છોડી માત્ર અમૃતને ગ્રહણ કરવું તે સાધકના જીવનની એક વિશિષ્ઠ કળા છે. આ કળાને જેણે હસ્તગત કરી લીધી છે એ પછી ભલેને કુટુંબ પરિવારના કુંડમાં રહે, સમાજના કુંડમાં રહે કે પછી ગમે ત્યાં રહે, પણ તેના જીવન ઉપર કોઈપણ પ્રકારના વિષનો પ્રભાવ પડી શકતો નથી. અને મિથ્યાદષ્ટિ જીવ તે અકબર બાદશાહ જેવો છે કે જે અમૃતના કુંડમાં પડવા છતાં કીચડને ચાટે છે. સમ્યક્દષ્ટિ ને મિથ્યાદષ્ટિ બંનેના સ્વપ્ન તો સમાન જ છે. ફક્ત બંનેમાં અંતર એટલું જ છે કે સમ્યક્દષ્ટિ આત્મા કીચડના કુંડમાં પડવા છતાં અમૃતના કુંડનો આનંદ અનુભવે છે, અને મિથ્યાદષ્ટિ આત્મા અમૃતના કુંડમાં રહેવા છતાં કીચડમાં રહેવાનો અનુભવ કરે છે. સમ્યક્દષ્ટિને મિથ્યાદષ્ટિ વચ્ચે આસમાન ને જમીન જેટલું અંતર છે.

બંધુઓ ! સમ્યક્દષ્ટિ આત્મા દરેક જગ્યાએથી ગુણને ગ્રહણ કરે છે. ખોટી વાતમાંથી પણ સારને ગ્રહણ કરે છે. આ સંસારના દરેક પદાર્થોને વિવેક અને વૈરાગ્યના કાંટાથી તોળે છે. ને પછી જ ગ્રહણ કરે છે. જ્યારે મિથ્યાદષ્ટિ જીવ ભોગવવા લાયક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n20/mode/1up

realpatidar.com

પદાર્થોને ભોગવાદના કાંટા ઉપર તોળતા હોય છે. સમ્યક્દૃષ્ટિ પણ ભોજન કરે છે તે પણ ફક્ત શરીરને ટકાવવા માટે. અને મિથ્યાદૃષ્ટિ પણભોજન કરે છે તે જીભના સ્વાદ માટે અને શરીરને હષ્ટ પુષ્ટ બનાવવા માટે. સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવ કર્મના ફળને સમતા ભાવથી ભોગવે છે. મિથ્યાદૃષ્ટિ કર્મના ફળને વિષમ ભાવથી ભોગવે છે. એટલે સમકિતી નવાં કર્મ બાંધતો નથી અને મિથ્યાત્વી નવાં કર્મો બાંધે છે. સમ્યકદૃષ્ટિ સંસાર રૂપ કાદવના કુંડમાં જન્મ લઈને પણ ત્યાગ અને વૈરાગ્યના અમૃતકુંડ તરફ જવાનો પુરુષાર્થ કરે છે ને મિથ્યાદૃષ્ટિ વારંવાર ભોગરૂપી કાદવના કુંડમાં ડૂબકી લગાવ્યા જ કરે છે. આટલા માટે સમ્યક્દૃષ્ટિનું સ્વપ્ન; મિથ્યા દૃષ્ટિના સ્વપ્ન સમાન હોવા છતાં કંઈક વિશેષતા બતાવે છે. સમ્યક્દૃષ્ટિ વિચાર કરે છે કે જુના બાંધેલા કર્મો ભોગવ્યા વિના છૂટકારો થવાનો નથી. હું કીચડના કુંડમાં પડી તો ગયો પણ મારે જન્મ લઈને હવે આધ્યાત્મિક અમૃતનો જ સ્વાદ લેવો છે.

સંસારના ભોગોમાં જે આત્માઓ આસક્ત થતા નથી તેઓ જ મોક્ષની સાધનામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. સમ્યક્દૃષ્ટિનું જીવન તે એક જીવન છે કે જેનો જન્મ, ભોગરૂપી કીચડના કુંડમાં થયો હોવા છતાં પણભોગના કીચડથી ઉપર આવીને જલકમલવત્ કમળની સમાન અલિપ્ત રહે છે. ચાહે સાધુ હોય કે ચાહે સંસારી હોય. બંનેના જીવનો આધાર સમ્યગ્ દર્શન ઉપર અવલંબે છે. જેના જીવનમાં ધર્મકળા છે તે મનુષ્યનું જીવન સરળ, સ્વચ્છ ને પવિત્ર હોય છે. અને તે માનવજીવનની સાચી મીજ માણી શકે છે.

અત્યારના માનવીની જીવન જીવવાની કળા તો જુદા જ પ્રકારની હોય છે. આજકાલ તો એવી કળાઓ શીખવવામાં આવે છે કે તમે ગમે તેવાં પાપ કરો પણ તમારી વાણીમાં સફાઈ રાખો અને ભોળા જીવોને ભરમાવી છેતરવાની કળા આવડી જાય તો તમે મોજ માણી શકો છો, પણ તેમાં પતન છે. ભગવાન કહે છે કે બોલવું જુદું ને આચરણ કરવું જુદું અને મનમાં વળી એથીએ કંઈક જુદુ વિચારવું તે બધી પ્રવૃત્તિઓ આત્માનું પતન કરનારી છે. જો તમે આત્માનું ઉત્થાન કરવા ઈચ્છતા હો તો આ તમારી દુષ્ટ નીતિને સુધારો.

મહાભારતનો એક પ્રસંગ છે. ધૃતરાષ્ટ્ર મરણ પથારીએ પડ્યા હતા. તેમનો અંતિમ સમય છે તે વખતે કુંતાજી તેમની સામે બેઠાં હતાં. ધૃતરાષ્ટ્ર પોતાના પાપોની આલોચના કરતાં સંજયને કહે છે. આપણે જ્યારે વનમાં ફરવા ગયા ત્યારે આપણે એક અંધારો કૂવો જોયો હતો. અને તે કૂવો ઉપરથી ઘાસથી ઢંકાયેલો હતો. હવે હું એ અંધારા કૂવાને ખરાબ કહું કે મને પોતાને ખરાબ કહું ? મારી જીંદગી તો એ અંધારા કૂવાની માફક લોકોને માયાજાળમાં ફસાવી ભ્રમમાં નાંખવાની હતી. હું ઉપરથી એમ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n21/mode/1up

realpatidar.com

કહેતો હતો કે જેવા મારા સો કૌરવો મને વ્હાલા છે તેવા જ મારા પાંડવો પણ વ્હાલા છે. હું ઉપરથી પાંડવોનું ભલું ચાહતો હતો અને તેને શાસ્ત્ર વિધીથી આશીર્વાદ પણ આપતો હતો. પરંતુ અંતરથી તો પાંડવોનો નાશ થાય અને મારા પુત્રો રાજ્ય ભોગવે તેવું ઈચ્છતો હતો. મારી આ ખરાબ નીતિના કારણે મોટું મહાભારત સર્જાયું હતું, જેમાં અસંખ્ય જીવોની કરૂણ રીતે હિંસા થઈ હતી. ધૃતરાષ્ટ્ર કહે છે, આ બધા અનર્થો મારી દુષ્ટ બુદ્ધિના કારણે થયા હતા, મારી બુદ્ધિ આવી કલુષિત થઈ ન હોત તો આવા અનર્થો ન થાત, સામાન્ય વ્યક્તિના પાપનું પરિણામ તો તે પોતે જ ભોગવે છે. પણ મહાન વ્યક્તિના પાપનું પરિણામ આખો સમાજ અને દેશને ભોગવવું પડે છે. આ નિયમાનુસાર મારા પાપનું ફળ મારે ભોગવવું જ પડ્યું મારા દિલમાં સદા એ જ ઈર્ષ્યાની આગ જલ્યા કરતી હતી કે પાંડવોનો કોઈપણ રીતે કેમ નાશ થાય ને મારા પુત્રો નિષ્કંટક બનીને રાજ્ય ભોગવે. પાંડવોની અભિવૃધ્ધિ હું જોઈ શકતો ન હતો. પાંડવોને મેં જે કંઈ આપ્યું હતું તે બહુ જ ઓછું આપ્યું હતું. છતાં પાંડવોએ પોતાના પરાક્રમથી પ્રજાનો પ્રેમ જીતી લીધો અને મેં જે કંઈ થોડું આપ્યું હતું તેમાં વધારો કર્યો હતો. પાંડવોની આ અભિવૃધ્ધિથી મારે પ્રસન્ન રહેવું જોઈએ. પણ મારા દિલમાં તો દ્વેષનાગ્નિ ભભૂકી ઉઠ્યો હતો, ને હું મારા પુત્રોને રાજ્ય આપવા માટે પાડંવોનો નાશ ઈચ્છતો હતો. મારા પાપકર્મના ઉદયે મારા પુત્રો પણ મારા જેવા દ્વેષી જ હતા. દૂર્યોધને રાજ્ય માટે ભીમને વિષ આપ્યું હતું. ને પાંડવોને બાળી મૂકવા માટે લાખાગૃહ બનાવ્યું હતું ત્યારે મેં માયા કરીનેમ ારા પુત્રોની થોડી નિંદા કરી હતી. પણ હૃદયથી તો પાંડવોનું અહિત જ ચાહતો હતો. પણ ભીષ્મ - દ્રોણાચાર્ય તથા બીજા સજ્જનોની સમક્ષ મારી નિંદા ન થાય તે માટે હું કપટ - ક્રિયા કરતો હતો. મેં જો આવી કપટબાજી ન ખેલી હોત તો મારા પુત્રોના વિનાશનું દુઃખ જોવું ન પડત જો મને પહેલેથી ખબર હોત કે મારી કપટ ક્રિયાનો આવો કરૂણ અંજામ આવશે તો હું આવું કપટ કદી ન કરત. મારી પવિત્ર પત્ની ગાંધારીએ મને વારંવાર સમજાવ્યો છતાં હું ન માન્યો. તેણે મને વારંવાર સમજાવ્યો હતો કે તમે દુર્યોધનનો ત્યાગ કરી દો પણ પુત્ર સ્નેહને આધીન બનીને હું માન્યો નહિ. પુત્ર પ્રત્યેના સ્નેહને (મોહને)કારણે આજે કુલનો સંહાર થયો છે ને મારે વિયોગની વ્યથા સહન કરવી પડે છે.

ટૂંકમાં કહેવાનો આશય એ છે કે માયા કપટ સહિત કરેલા પાપને દબાવી રાખવાથી કેવું ખરાબ પરિણામ આવે છે. આ વાતને દૃષ્ટિમાં રાખી કરેલા પાપને દબાવી ન રાખવું જોઈએ. તરત પ્રગટ કરી દેવું જોઈએ. એને પવિત્ર બનવા પ્રાયશ્ચિત કરવું અને ફરીને નહિ કરવાનો નિયમ લેવો જોઈએ. ધૃતરાષ્ટ્રે અંતિમ સમે કુંતાની તેમજ બધાની સમક્ષ પોતાના કરેલાં પાપને પ્રગટ કરી દીધા ને હૃદય પવિત્ર બનાવી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n22/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

realpatidar.com

દીધું. તમે છૂપાવો કે પ્રગટ કરો પણ પાપ કદી કોઈને છોડતું નથી. પોતાનું પાપ પોતાને ખાય છે. રૂથી લપેટેલી આગ છૂપી રહે તો પાપ છૂપું રહે. કર્મ કોઈને કોઈ ભવમાં તો જરૂર ઉદય આવશે. એના પાપ ભોગવતી વખતે કોઈ સહાય કરવા નહિ આવે. માટે સાવધાન બનો અને પાપથી પાછા હઠો.

જ્ઞાની કહે છે કે તમારા ઉપર કોઈએ એક નાનકડો ઉપકાર કર્યો હોય તો તેને પણ તમે કદી ભૂલશો નહિ. તો પછી જેમણે આપણને સંસાર સાગરમાંથી તરવાનો મહાન માર્ગ બનાવ્યો હોય તેને તો કેમ ભૂલાય ? દેવાનુપ્રિયો ! તમે રખે એમ ન માનતા કે અમારે ગુરુની જરૂર નથી. અમે તો સ્વયં જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી લઈશું પણ એવું બન્યું નથી. માટે જ્ઞાની ગુરુના ચરણનો આશ્રય લેશો તો જ તમારું નાવ કિનારે પહોંચશે.

પ્રભુને નાવિક બનાવી તમારી જીવનનૌકાને પેલે પાર લઈ જાઓ. એમ કરવાથી તમારા દુઃખનો નાશ થશે. ગુરુ વગર એ અસંભવિત છે. તમને જ્યારે સત્સંગનો રંગ લાગશે ત્યારે કોઈ અનેરી લહેજત આવશે. તેમ ગૃહસ્થાશ્રમમાં વસ્યા છો પણ ગુરુના શ્રદ્ધાસ્પદ બન્યા છો ?નહિ. આવો ચાન્સ ને અવસર ફરી ફરીને મળતો નથી. શ્રદ્ધા એ આત્માનો ગુણ કહેવાય. શ્રદ્ધા અવળી પણ હોય ને સવળી પણ હોય. અવળી શ્રદ્ધામાંથી પલટો ખાઈ સવળીમાં આવી જાય તો બેડો પાર થઈ જાય. પણ વિશ્વાસ જ ક્યાં છે ? પ્રાણીમાત્ર સુખને ઝંખે છે પણ સાચી શ્રદ્ધા વિના સુખ ન મળે. સાચું સુખ શેમાં રહેલું છે તેનો કોઈ દિવસ આપે વિચાર કર્યો છે ? જ્ઞાનીઓ કહે છે કે તમે જે સુખમાં તલ્લીન થઈ ગયા છો તે સુખ તો નાશવંત અને ક્ષણિક છે. તમે ઠગાઈ ગયા છો. જો કોઈ તમને છેતરી જાય તો તમે તેને બીજી વાર તમારી દુકાને ચડવા દો ખરા ? ના. એ તો લડાઈ કરીને, ઉપરથી ધક્કા મારીને તમે કાઢી મૂકો. તે જ રીતે તમે કર્મરૂપી ગ્રાહકથી ક્ષણે ક્ષણે ઠગાઈ રહ્યા છો તો પછી તેને ધક્કા મારીને કાઢી મૂકતા કેમ નથી ? કાઢવાને બદલે તમે આત્મારૂપી દુકાન ઉપર ચઢવા દો છો પણ એ ઘરાકને તો પ્રથમ કાઢવાનો પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. બીજી વાત તો તમે બાજુમાં મૂકો પણ આ શરીરથી તમે ઠગાઈ રહ્યા છો. શરીર સ્વસ્થ હોય ત્યાં સુધી તો બધું સારૂં પણ છેવટે તો તે ગંધાતો કોથળો જ છે ને ? તે શરીરને તમે રત્નના કરંડિયા સમાન માન્યું છે. તમે રસ્તામાં ચાલતા હો ને પગ નીચે છાણ કે કેળાની છાલ આવે તો પડી જવાય ને ? તે જ રીતે સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે જે શરીરને સુખનું સાધન માન્યું છે તે જ શરીર પણ દુઃખ આપી શકે છે. તમે જેના વડે સુખની કલ્પના કરી રહ્યા છો તે બધી વસ્તુઓ પણ દુઃખમય છે. ભોગમાં પણ દુઃખ છે માટે તેને વળગી ન રહો. જે વળગશે તે ચોર્યાશીના ચક્કરમાં ફસાશે. છ ખંડના અધિપતિ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n23/mode/1up

realpatidar.com

ચક્રવર્તી પણ ઘડીના છઠ્ઠા ભાગમાં ભોગને લાત મારીને નીકળી ગયા અને ચોર્યાસીના ચક્કરથી બહાર નીકળી ગયા એ શું તમારા જેવા ડાહ્યા ન હતા ? હતા. છતાં પણ ભોગ છોડી દીધા ને ? જેટલી મમતા તેટલું મોત, માટે રાગનો ત્યાગ કરો.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : આ જગતમાં કોણ તમારું છે ? આવ્યા ત્યારે કોઈને ઓળખતા હતાં ? જન્મ થાય ત્યારે કુટુંબીઓ માને કે દીકરો જન્મ્યો. માતાપિતા સહુ આનંદ મનાવે, થાળી પીટાવીને જન્મનાર રડે. આ તે કેવી વિચિત્રતા ? આવું જોઈને પણ આત્માને વૈરાગ્ય આવવો જોઈએ. સંસારમાં સ્થળે સ્થળે વૈરાગ્યનાં સ્થાનો વેરાયેલાં પડ્યાં છે. જીવન ઘડવાની તક મળી છે. સમરણ કરતાં મન સ્થિર નથી રહેતું, તેનું કારણ અભ્યાસમાં કચાશ છે. એકવાર અભ્યાસ થઈ ગયો એટલે સાધક થતાં વાર ન લાગે. બે ઘડી માળા લઈને બેઠા હો ત્યારે પણ ઘર તો તમારી સાથે ને સાથે હોય છે. કુંભાર ચાકડાને જેમ દંડથી વેગ આપે છે તેમ તમે વિષયને વેગ આપ્યો છે. તેથી સ્મરણમાં પણ મન સ્થિર નથી રહેતું સ્મરણમાં તમે શુભની આવક બંધ કરી દીધી છે. અને છ કોટીએ પાપનાં પ્રત્યાખ્યાન કર્યા છે. સ્મરણ એ યોગની ક્રિયા છે. જેમ જેમ ઉંડા ઉતરશો તેમ તેમ આત્મામાંથી ખજાનો નીકળતો જશે.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : આ સંસાર એ ભયંકર સમુદ્ર છે. તેનો કિનારો પણ દેખાતો નથી. આવો સમુદ્ર પાર કરાવનાર જીવનનૈયાના સાચા સુકાની હોય તો તે સદ્‌ગુરુ છે. તમારા સંસારના સગા તો બધા સ્વાર્થી છે. જ્યારે સદ્‌ગુરુઓ પરમાર્થી છે. આત્માને તારનાર છે. તમારા સગા તમારી પાસે ધન હશે ત્યાં સુધી તમને માન આપશે. પણ સંતો તો ચાહે તમે ધનવાન હશો કે નિર્ધન હશો તો પણ તમારી સામે સમાન ભાવથી જોશે. ગુરુ વિના બીજો કોઈ સાચો રાહ બતાવનાર નથી. એક જુની કહેવત છે કે "મનુષ્ય ગુરુ વિના ગોબર ખાય" ગુરુ વિના જ્ઞાન નથી આવતું. અને જ્ઞાન હોય તો દુઃખના સમયે માણસને ગોબર જેવો ખોરાક મળ્યો હોય તો પણ સંતોષ માને છે અને ગોબરને ઘેબર માનીને ખાય છે. એક દૃષ્ટાંત આપું.

એક દેશમાં ગાયો જ ન હતી. ત્યાંના માણસોએ કોઈ દિવસ ગાય જોઈ જ ન હતી. એક વખત એક વહેપારી તે દેશમાં ગાયો લઈને ગયો. જ્યારે કોઈ દેશમાં નવી ચીજ આવે ત્યારે તેને જોવા માટે માણસોના મન તલસે છે. આ ગામમાં પહેલી વખત ગાય આવી. તે જોઈને ગામના લોકોને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું. તેથી જોવા માટે આખા નગરમાં માણસો ભેગા થઈ ગયા. લોકોએ પેલા વહેપારીને પૂછ્યું ભાઈ ! આ શું છે ? ત્યારે વહેપારીએ સમય જોઈને જવાબ આપ્યો કે આ તો પંચામૃતનું વૃક્ષ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n24/mode/1up

realpatidar.com

છે. આ ખૂબ ઉપયોગની વસ્તુ છે. જુઓ, આંબાના ઝાડ ઉપર એકલી કેરી જ થાય છે. દાડમનાં વૃક્ષ ઉપર એકલાં દાડમ થાય છે, મોસંબીના ઝાડ ઉપર એકલી મોસંબી થાય છે. પણ આ વૃક્ષ એવું અદ્ભૂત છે કે તેના ઉપર પાંચ પ્રકારના ફળ થાય છે.

આ વહેપારીની વાત સાંભળી ગામના લોકોને વિચાર થયો કે આવું વૃક્ષ તો મઝાનું બહુ સારું. આ તો ખરીદી લેવું જોઈએ. વહેપારીને પૂછ્યું, આ ઝાડની કિંમત કેટલી છે ? વહેપારીએ કહ્યું, આની કિંમત ૫૦૦/- રૂપિયા છે. અમુક માણસો એ ભેગા થઈને ૫૦૦ રૂપિયામાં ગાય ખરીદી લીધી. પેલો વહેપારી ગાય આપીને ૫૦૦ રૂપિયા લઈને ગામ બહાર આવીને બેઠો, કારણ કે તે સમજતો હતો કે જે ગામના લોકોએ કોઈ દિવસ ગાય જોઈ જ નથી તેને ગાયના વિષયમાં શું જ્ઞાન હોય ? હમણાં મને શોધવા આવશે. આ તરફ ગામના લોકો વિચાર કરવા લાગ્યા કે આ તો પાંચ ફળ વૃક્ષ છે. તો તેમાંથી એકાદ ફળ તો હમણા જ મળશે. એકાદ ફળનો સ્વાદ તો ચાખતા જઈએ. થોડી વાર થઈ ત્યાં ગાયે પોદળો કર્યો એટલે લોકોએ ઝટ દઈ થાળ ધર્યો ને તેમાં છાણ ઝીલી લીધું ને ત્યાં જે માણસો હાજર હતાં તેમને પ્રસાદની જેમ થોડું થોડું વહેંચી દીધું. બધાએ છાણ મોઢામાં મૂક્યું ને થૂ થૂ કરીને કાઢી નાંખ્યું. થોડીવાર થઈ ત્યાં ગાયે લઘુનીતિ કરી, તેને વાસણમાં ઝાલીને અમૃતની જેમ બધાને હથેળીમાં આપ્યું. બધાએ જીભે અડાડ્યું. અડાડતાની સાથે મોઢું ખારું ખારું થઈ ગયું ને મોં બગડી ગયું. તે બધાએ થૂંકી કાઢ્યું. આ બીજું ફળ પણ ખરાબ નીકળ્યું. આથી ગામના લોકોને વહેપારી ઉપર ખૂબ ક્રોધ આવ્યો. તેઓ બોલવા લાગ્યા કે વહેપારી આપને ઠગી ગયો. હજુ તે બહુ દુર નહીં ગયો હોય. આપણે તેને શોધીને તેની ઠગાઈનું ફળ ચખાડી દઈએ. હાથમાં ડાંગો લઈને લોકો વહેપારી જે તરફ ગયો તે તરફ ઉપડ્યા. પેલો વહેપારી ગામ બહાર જઈને એક ઝાડ નીચે બેઠો હતો. લોકોને આવતાં જોઈને તે સમજી ગયો કે આમને કંઈ સમજણ પડી નથી. એટલે મને ઠગ માનીને મારવા આવી રહ્યા છે. લોકોએ આવીને કહ્યું કે ઠગ ! તારા પંચામૃત વૃક્ષના બે ફળ તો અમે ચાખી લીધા. કેવા ખરાબ ફળ છે ! તેં અમને ઠગ્યા છે. ઉભો થા, હવે તને બતાવી દઈએ.

વહેપારી કહે છે ભાઈઓ ! વૃક્ષ તો ઘણું ઉત્તમ છે. પણ હું તમને તેની વિધિ બતાવવી ભૂલી ગયો. ચાલો, હું તમારી સાથે આવીને તમને બધી રીત બરાબર સમજાવું છું. લોકોની સાથે વેપારી ગામમાં પાછો આવ્યો. તેણે ગાયને લીલું ઘાસ ખવડાવ્યું. થોડું અનાજ બફાવીને ખવડાવ્યું, પછી ગાયને પાણીથી નવરાવી. આંચળ સાફ કરીને દોહવા બેઠો ત્યાં દૂધ નીકળ્યું. આ ધોળું ધોળું જોઈને લોકો કહેવા લાગ્યા કે અરે, આ તો સાચું અમૃત છે. વહેપારીએ બધાને વિશ્વાસ બેસાડવા માટે થોડું દૂધ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n25/mode/1up

realpatidar.com

ચખાડ્યું. દૂધ ચાખીને લોકો ખુશ થઈ ગયા. વેપારીએ કહ્યું : જુઓ, આ પહેલું અમૃત. ત્યારબાદ તેણે દૂધ ગરમ કર્યું. તેમાંથી અડધું દૂધ જમાવી દીધું ને અડધું ઉકાળીને તેની બાસુદી બનાવીને થોડો માવો બનાવ્યો. બધાને બાસુદી ચખાડીને કહ્યું, આ બીજું અમૃત, પછી માવામાં ખાંડ અને મસાલો નાંખી પેંડા બનાવ્યા ને બધાને ચખાડીને કહ્યું કે જુઓ આ ત્રીજું અમૃત. જે દૂધને જમાવી દીધું હતું તેને બીજે દિવસે વલોવીને માખણ બનાવ્યું અને ચખાડીને કહ્યું કે આ ચોથું અમૃત. પછી માખણને તાવીને થોડું ઘી બનાવીને બધાને ચખાડીને કહ્યું કે આ પાંચમું અમૃત. આ ચાખીને લોકો બહુ ખુશ થયા ત્યારે વહેપારીએ કહ્યું આ પાંચતો મુખ્ય અમૃત છે. આમાં તો બીજા ઘણાં અમૃત સમાયેલાં છે.

આ ગામડાના લોકોએ ખુશ થઈને વહેપારીને કહ્યું, અમારા બીજા પાંચસો રૂપિયા લેતા જાવ અને બીજા આવા પાંચ દશ પંચામૃત વૃક્ષ લેતાં આવજો. અમે ખરીદી લઈશું ટૂંકમાં કહેવાનો આશય એ છે કે તે ગામડાના લોકોને અમૃત કેવી રીતે મેળવવું તેની ખબર ન હતી એટલે છાણ ને લઘુનીતિને અમૃત માની લીધા. અને પેલા વહેપારીને ધૂતારો માની લીધો. પણ જ્યારે વહેપારીએ તેમને પંચામૃત મેળવવાની બધી રીત સમજાવી ત્યારે તેઓ ખુશ થઈ ગયા અને તેમને આનંદ આવ્યો ને પંચામૃતનો લાભ લેવા લાગ્યા.

બંધુઓ ! આ માનવ દેહ પણ પંચામૃત વૃક્ષ સમાન છે, આ વૃક્ષનો ઉપયોગ પાંચ ઈન્દ્રિઓના વિષયોમાં જ કરાતો હોય તો તેનાથી પાપનું ભાથું ભરવા સિવાય બીજું કાંઈ નથી. વિષ્ય ભોગ એ છાણનો સ્વાદ લેવા બરાબર છે. ચોરી કરવી, અસત્ય બોલવું, હિંસા કરવી, ખોટી સાક્ષી પૂરવી એ બધું છાણ ખાવા કરતાં પણ ખરાબ કાર્યો છે. આ બધાં ખરાબ કાર્યોને છોડીને સદ્ગુરુના શરણે જઈ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરો. સદ્ગુરુઓ તમને આનંદકારી અને કલ્યાણકારી માર્ગ બતાવશે. ને તમારા જીવનને ઉન્નતિના પંથે લઈ જશે. સદ્ગુરુના શરણે જવાથી તમને સમજાશે કે આ દુર્લભ માનવજીવનનું શું મહત્વ છે. આ ભવ પંચામૃત ફળ આપનાર છે, સંસારમાં ચાર ગતિ રૂપ વિષમ અટકાવી એમાંથી ઉગારી પંચમગતિ મોક્ષને પ્રાપ્ત કરાવનાર છે તો (તેમાં) છાણ જેવા પૌદ્ગલિક સુખોમાં આનંદ માનીને બેસી ન જશો, પણ તેમાંથી પંચામૃતનું તત્ત્વ મેળવી અજર અમર પદ પ્રાપ્ત કરવાનો ઉદ્યમ કરો. એ પદની પ્રાપ્તિના માર્ગદર્શન માટે સદ્ગુરુઓની સહાય લેવી જરૂરી છે. માટે તમારી જીવનનૈયા ગુરુના ચરણમાં ઝૂકાવી દો. સદ્ગુરુની આજ્ઞાનું પાલન કરશો તો જીવનને કૃત કૃત્ય બનાવી શકશો.

કોઈએ આપણા ઉપર સામાન્ય ઉપકાર કર્યો હોય તો પણ આપણે તેમનો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n26/mode/1up

realpatidar.com

ઉપકાર ભૂલતા નથી, તો જેમણે આપણને સંસારના દાવાનળમાંથી ઉગાર્યા હોય, અંધકારમાંથી પ્રકાશના પંથે પ્રયાણ કરવાની પવિત્ર પ્રેરણા આપી હોય તેમનો ઉપકાર આપણાથી કેમ ભૂલાય ? આ દુનિયામાં સાચો માર્ગ બતાવનાર જો કોઈ હોય તો તે સદ્‌ગુરુ જ છે.

ગુરુ વિના કોઈ આપણને મુક્તિનો માર્ગ બતાવી શકતું નથી. જે છૂટેલા હોય તે છોડાવે છે. બંધાયેલો હોય તે ક્યાંથી છોડાવે ? દરેક ધર્મોમાં ગુરુનું સ્થાન પ્રથમ બતાવ્યું છે.

આપણા તારક ગમે ત્યાં બિરાજમાન હોય ત્યાં આપણે તેમને વંદન કરીએ છીએ. એનું કારણ શું ? ગુરુ આપણા જીવનમાં સુંદર રસયાણ રેડે છે. એનો પાવર આપણા જીવનમાં ઘણો લાંબો સમય ટકી રહે છે.

સદ્‌ગુરુ એ પાવર હાઉસ છે. આજે અમારામાં જો કંઈ દેખાતું હોય, જે બે શબ્દો બોલી શકતા હોઈએ તો એ સદ્‌ગુરુ રૂપી પાવર હાઉસનો જ પ્રકાશ છે. તમે ગમે તેટલા ભારે ગ્લોબ ચઢાવો કે ટ્યુબલાઈટ નંખાવી દો, બટન દબાવો પણ જો પાવર હાઉસ જ બંધ હશે તો પ્રકાશ ક્યાંથી આવશે ? જે સદ્‌ગુરુના ચરણે જીવનનૈયા ઝૂકાવીને તેમની આજ્ઞાનું પાલન કરે છે તેને અવશ્ય પ્રકાશ મળે છે. તેના જીવનનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે.

સદ્‌ગુરુ એ દીવાદંડી રૂપ પણ છે. સમુદ્રમાં જ્યાં મોટા ખડકો હોય, જોખમી સ્થાન હોય ત્યાં ચેતવણી આપવા માટે દીવાદાંડી રાખવામાં આવે છે. તેમ આપણી નૌકા કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ, ઈર્ષ્યા આદિ ખડકો સાથે અથડાઈને ભાંગીને ભૂક્કો ન થઈ જાય તે માટે સદ્‌ગુરુ દેવો આપણને ચેતવણી આપીને સીધો ને સરળ માર્ગ બતાવે છે, અને કુમાર્ગે જતી આપણી જીવનનૌકાને ભયમાંથી મુક્ત બનાવી નિર્ભય અને સુરક્ષિત બનાવે છે. એવા મારા પરમ તારક ગુરુદેવ પણ મહાન પ્રતિભાશાળી અને સમર્થ હતાં. તેમના હું જેટલા ગુણ ગાઉં તેટલા ઓછા છે. તેમના જીવનમાં મહાન ગુણો હતા. તેમના જીવનની વિશેષતાઓનું પૂર્ણ વર્ણન કરવા બેસીએ તો ઘણો સમય જોઈએ.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજે જગતના જીવોને સ્યાદવાદ શૈલીથી ઉપદેશ આપ્યો કે હે ભવ્યજીવો ! ઘરબાર, સ્ત્રી, પુત્ર, પરિવાર અને ધનમાં આસક્તિ રાખવી અને તેમાં રચ્યાપચ્યા રહેવું તે આત્માનો સ્વભાવ નથી. જીવ નાશવંત સુખોની પાછળ દોડ્યાકરે છે. પણ એ સુખો જીવને ભવમાં ભ્રમણ કરાવે છે. વિષયોમાં આસક્ત રહેનાર પ્રાણીને આત્મસ્વરૂપની પ્રતીતિ ક્યાંથી થાય ? આત્મસ્વરૂપમાં રમણતા કરવા માટે મહામૂલો માનવભવ મળ્યો છે. પણ જ્યાં સુધી માનવભવ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n27/mode/1up

realpatidar.com

પ્રાપ્ત કરીને જીવન જીવવાની કળા હાથમાં નહિ આવે ત્યાં સુધી આત્મકલ્યાણ થવાનું નથી. માનવભવ એ ચારિત્ર ઘડતરની શાળા છે. મોક્ષ માર્ગ પ્રાપ્ત કરવા માટેનું અમૂલ્ય સાધન છે. સાધન વિના સાધ્યની સિદ્ધિ થતી નથી. ડૉક્ટર સર્જન અને હોંશિયાર છે પણ ઓપરેશન કરવાના હથિયારો નહિ હોય તો ઓપરેશન કેવી રીતે કરશે ? મનમોહક ચિત્રો ચિતરનાર હોંશિયાર કલાકાર હોય, દિવાલ પણ સપાટ અને સ્વચ્છ બનાવીને તૈયાર કરી છે પણ એ કલાકાર પાસે રંગ અને પીંછી જ ન હોય તો તે ચિત્ર કેવી રીતે દોરી શકે ? દરેક કાર્યની સિદ્ધિ કરવા માટે સાધનની જરૂર પડે છે. તેમ મોક્ષમાર્ગની પ્રાપ્તિને માટે પણ સાધનની જરૂર છે. એ સાધનનો ઉપયોગ સાધ્યની સિદ્ધિમાં નહિ કરો તો જન્મ મરણના ફેરા ઉભા જ રહેશે. મોક્ષમાં જવા માટે માનવભવરૂપી સાધન તો મળ્યુ, પણ હવે એ સાધન મળ્યા પછી પુરુષાર્થ કેવો હોવો જોઈએ ? જે મનુષ્ય પ્રભુની આજ્ઞા અનુસાર પુરુષાર્થ કરશે તેની ભવકટ્ટી થશે, એ નિઃશંક છે, પણ એકવાર ભવના ફેરા ખટકવા જોઈએ. જ્ઞાની કહે છે કે મનુષ્ય ભવની કિંમત ત્યાગથી છે, ભોગથી નથી.

જે સાધનો, સ્થાન અને શક્તિ સંતોને મળ્યા હતા તે આપણને મળ્યા છે. હવે એ સાધનનો સદુપયોગ કરવો કે દુરુપયોગ કરવો તે આપણા હાથની વાત છે. સાધન એ બંધન ન બને તેનો ખૂબ ખ્યાલ રાખો. આજે તો તમે જુઓ છો કે પોતાના સાધનો પોતાનો નાશ કરે છે. જેમ એક્સીડંન્ટ થતાં પ્રાણ જાય છે ને ! તેમ અહીં જે સાધનો તરવા માટે મળ્યાં છે તે ડૂબાડનાર ન બને તેનો ખ્યાલ રાખજો.

મહાન પુરુષનોને ગમે તેવાં સુખના સાધન મળ્યાં તો પણ તેનાથી તેઓ નિરાળા રહ્યા છે. તમારે ઘેર બહુ થશે તો મકાનમાં ટાઈલ્સને આરસ જડશો ને મોટી ભવ્ય ઈમારત બંધાવશો. ને આધુનિક ટાઈપની બધી સાધન-સામગ્રી વસાવશો. એટલું જ ને !

સુજ્ઞ બંધુઓ, સુશીલ માતાઓ અને બહેનો !

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ આપણને સમજાવે છે કે હે માનવ ! તારા જીવનમાંથી જે ઘડી ને જે પલ જાય છે તે અમૂલ્ય જાય છે. ને તારું જીવન ક્ષણિક છે. આ દેહકાચી માટીના કુંભ જેવો છે. કાચા કુંભમાં પાણી ક્યાં સુધી રહે છે ? કે જ્યાં સુધી તે પલળ્યો નથી. અગર તેને કોઈ ઠોકર લાગી નથી ત્યાં સુધી એ ટકે છે. તેમ આપણો દેહ એ પણ કાચી માટીના કુંભ જેવો છે.

કાચી રે માટીનું કાયા કોડિયું,
ફૂટતાં નહીં લાગે વાર રે.....કાચી રે માટીનું

આપણું શરીર કાચી માટીના કુંભ જેવું છે. ને અંદર રહેલા પાણી સમાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n28/mode/1up

realpatidar.com

આપણું આયુષ્ય છે. આ કુંભ ક્યારે નંદાઈ જશે તેની આપણને ખબર નથી. જેમ કોઈ માણસ ગાઢ જંગલમાંથી પસાર થતો હોય તે વખતે અધવચ તરસ લાગે તો પીવા માટે સાથે માટીનો ઘડો ભરીને પાણી રાખે છે. તે વખતે તે ઘડાને કેવો જીવની માફક સાચવે છે ? કારણ કે જો ઘડો સચવાશે તો પાણી પીવાશે ને તૃષા છીપશે. ભગવાન કહે છે કે હે ચેતન ! આ ભવરૂપી અરણ્યમાંથી પસાર થતા તનેઆ કાયારૂપીકુંભ ભળ્યો છે. તેમાં આયુષ્ય રૂપી જળ ભરેલું છે ત્યાં સુધી તું એને સાચવીને આત્મ-સાધના સાધી લે.

બંધુઓ ! આજે આપણે સાજાં સારા બેઠા છીએ ને કાલે શું થશે તેની કોને ખબર છે ? આજે રાત્રે માણસ સાજો-સારો સૂતો હોય છે ને સવારમાં ઉઠતાં લકવાની બિમારીમાં ઘેરાઈ ગયો હોય છે. માટે આ નશ્વર દેહ ઉપર વિશ્વાસ ન કરો. તેના ઉપર મમતા ન રાખો.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે કે :

ચાર દિવસના ચાંદરણા પર જુઠી મમતા શા માટે ?
જે ન આવે સંગાથે એની માયા શા માટે ?

આપણું જીવન ચાર દિવસના ચાંદરડા જેવું છે. માટે તેની મમતા કરવા જેવી નથી. આ સંસારમાં કોઈ કોઈનું નથી.

આ સંસારમાં તું કોના પ્રત્યે મારાપણું માની રહ્યો છે ? આ માતા મારી, છે, પિતા મારા છે, પત્ની મારી છે એમ માની તું મમતાની જાળમાં લપટાય છે, પણ જેવી રીતે જયારે સિંહ મૃગના બચ્ચાને પકડે તે સમયે એના મા-બાપ સામે જ ઉભા હોય છે. પણ પોતાના બચ્ચાને સિહના પાશમાંથી છોડાવી શકતા નથી. તેમ મનુષ્યરૂપી મૃગલાને કાળરૂપી સિંહ જયારે પકડી લે છે તે વખતે સગાવહાલા બધા ઘેરાઈને બેઠા હોય છે પણ કોઈ તેને રોકી શકે છે ? તમને માથુ દુઃખે કે તાવ આવે તો પત્ની કહેશે કે "ખમ્મા મારા સ્વામીનાથને ! મને ભલે બધું થાય પણ મારા સ્વામીનાથને તો ઉનો વા પણ ન વાશો," પણ મૃત્યુ આવે ત્યારે તો કોઈનું કંઈ ચાલતું નથી. અર્થાત્ સંસારની સગાઈમાં એકાંત સ્વાર્થ ભર્યો છે.

એક ડોશીમાનો યુવાન દીકરો ને વહુ બંને સવા વર્ષના પુત્રને મૂકીને ગુજરી ગયેલા. દાદીમાએ દળણાં દળી, કામ કરીને દીકરાના દીકરાને મોટો કર્યો. એ છોકરો મોટો થયો. હવે માડીના મનમાં થયું કે મારા દીકરાનો ઘા ભૂલાવે તેવો દીકરો મોટો થયો છે. હવે મને સુખની ઘડી આવશે. પણ કુદરતની કળા ન્યારી છે. યુવાન દીકરો ટાઈફોઈડની બિમારીમાં પટકાઈ ગયો. ખૂબ દવા કરી, સેવા કરી. ૪૦ દિવસ થયાં પણ તાવ નોર્મલ થતો નથી. છોકરો સાવ સૂકાઈ ગયો છે. ખાટલામાં દેખાતો પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n29/mode/1up

realpatidar.com

નથી. ઉનાળાનો દિવસ હતો. ગરમી ખૂબ લાગતી હતી. એટલે મા દીકરો ચોકમાં ખાટલો ઢાળીને સૂતા છે. આ માડી ભગવાનને રોજ પ્રાર્થના કરતી કે હે પ્રભુ ! તું મને ઉપાડી લેજે ને મારું આયુષ્ય મારા દીકરાને દેજે ને તું એને જલ્દી સાજો કરજે, એને તું દીર્ધાયુષ્ય કરજે. માડી પ્રભુને પ્રાર્થના કરતી ત્યારે છોકરો પણ મનમાં એ વિચારતો કે હે પ્રભુ ! હું આ બિમારીમાંથી બચી જાઉં તો મને સંસારના સુખો ભોગવવાની અભિલાષા નથી. પણ આ મારી વૃદ્ધ માતાએ મને પેટે પાટા બાંધી બાળપણથી ઉછેર્યો છે, એ માડીના સુખ ખાતર પણ તું મને બચાવી લે, આમ અરસપરસ પ્રભુને પ્રાર્થના કરે છે.

ત્યાં શું બને છે. એ મા દીકરો સૂતા છે. તેની નજીકમાં વાડ આગળ ખીલે એક વાછરડી બાંધેલી. એ વાડ ઉપર છોકરાનું ધોતીયું માજીએ સૂકવેલું, તે વાછરડીના મોઢા ઉપર વીંટાઈ ગયું. તેથી તે ખૂબ મૂંઝાઈ ગઈ. પશુને પણ સંજ્ઞા છે. એ સમજે છે કે જે મારું પાલન પોષણ કરે તે મારો માલિક છે. માટે એની પાસે જાઉં. વાછરડી આ માજીના ખાટલા પાસે આવીને માજીના પગ ચાટવા લાગી. ત્યારે ડોશીમાના મનમાં થયું કે આ મારો દીકરો માંદો છે. તેને લેવા માટે જમરાજ આવ્યા લાગે છે. પોતે માથે મોઢે ઓઢીને સૂતી છે. મોઢેથી ઉઘાડીને જોયા વિના કહે છે, હે જમરાજા ! તમે ખાટલો ભૂલ્યા. હું બિમાર નથી. મારી બાજુમાં સૂતો છે એ બિમાર છે. જુઓ, ડોશીમા કેટલા વૃદ્ધ છે, દુઃખી છે, છતાં એને મરવું ગમતું નથી.

દરેક જીવો જીવવા ઈચ્છે છે, કોઈને મરવું ગમતું નથી.

અહીં પેલા ડોશીમાએ કહ્યું કે યમરાજા, તમે જેને લેવા આવ્યા છો તે હું નહિ. એ આ બાજુમાં સૂતો છે. આ વખતે છોકરો જાગતો હતો. તેણે સાંભળ્યું ત્યારે તેના મનમાં થયું કે. અહો ! મારી મા રોજ મારા માટે પ્રભુને કેવી પ્રાર્થના કરે છે અને જમરાજાને જવાબ કેવો આપે છે ? લાવ, જોઉં તો ખરો કે જમરાજા કેવા છે ? મોઢેથી ચાદર ઉઘાડીને જોવે છે તો વાછરડી માના પગ ચાટતી હતી. તેના મોઢા ઉપર ધોતીયું વીંટાઈ ગયું હતું. તે કાઢવા માટે એ પગ ચાટતી હતી. છોકરો કહે મા, ખમ્મા તમને ! હવે મને સમજાયું કે હું તને કેટલો વહાલો છું. હવે કદાચ હું મરી જઈશ તો પણ વાંધો નથી. આ સંસારમાં સ્વાર્થની સગાઈ છે. તમે વિચાર કરજો કે આ સંસારમાં કોઈ, કોઈનું નથી. દુઃખના સમયે એક ધર્મ સિવાય કોઈ તમને શરણ નથી. તમારી પાસે પૈસા હશે તો સૌ તમને કાકા મામા કરવા આવશે. જો પૈસા નહિ હોય તો કોઈ તમારા સામું નહિ જોવે.

જ્યારે માછીમાર માછલા પકડવા માટે પાણીમાં જાળ મૂકે છે ને લોટની ગોળીઓ પાણીમાં નાંખે છે. એ લોટની ગોળીઓ ખાવા માટે માછલા કૂદાકૂદ કરે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n30/mode/1up

realpatidar.com

ને ગોળીઓમાં આનંદ માને છે. પણ એને ખબર નથી કે ગોળી ખાવા જતાં એ જાળમાં ફસાઈ જશે ને ગળામાં કાંટા ભરાઈ જશે ને ક્ષણવારમાં રામ રમી જશે. તેમ આ સંસારમાં પણ એક સોનેરી જાળ છે. ભોગ વિષયરૂપી લોટની ગોળીઓ ખાવામાં જીવ લલચાઈ જાય છે પણ તેને ખબર નથી કે હું સંસારની માયાજાળમાં સપડાઈ જઈશ. તમે ગમે તેટલું મારા પણું માનો પણ તમારું સાચું સગું ધર્મ સિવાય કોઈ નથી.

કોઈ કોઈનું નથી રે (૨) નાહકના મરીએ બધા મથી મથી
રે કોઈ કોઈનું નથી.

આ મારો દીકરો ને આ મારો બાપ છે,
આ મારી પત્ની ને આ મારી માત છે.
મુઆની સંગાથે કોઈ જાતું નથી રે........કોઈ કોઈનું...

આવા સંસારમાં જો મારાપણું માન્યું તો સમજી લેજો કે ભીંત ભૂલ્યા છો. માટે આ સંસારની માયાજાળમાં ફસાતા નહિ. ડોશીમાના શબ્દો સાંભળી પેલો છોકરો નિર્ણય કરે છે હે પ્રભુ ! જો હું આ બિમારીમાંથી બચીશ તો ત્યાગી બની જઈશ. મારે આ સ્વાર્થની જાળમાં જકડાવું નથી.

આપણું જીવન ક્ષણિક છે. સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે કે અનાદિકાળની મોહ ઘેરી નિદ્રામાંથી જાગૃત બનો. જો જાગૃત બન્યા હો તો બેઠા થાવ. જો બેઠા થયા હો તો ઉભા થાવ અને ઉભા થયા હો તો પુરુષાર્થ કરી કર્મના ગંજને ઉખેડી નાંખવા માટે આધ્યાત્મિક પંથે પ્રગતિ કરવા પ્રયાણ કરો. પુરૂષાર્થ કર્યા પછી કંઈ કામ કઠીન નથી. જેમ જબ્બર પવનનો વંટોળિયો વાય તો મોટા મોટા રેતીના ઢગને વેર વિખેર કરી નાખે છે. તે જ રીતે આપણા જીવનમાં પણ દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્રનો જબ્બર વંટોળિયો ઉડે તો મોટા મોટા કર્મના ગંજ વેર વિખેર થયા વિના ન રહે, પણ હજુ પુરુષાર્થ નબળો છે.

વૈજ્ઞાનિકોએ પુરુષાર્થ કર્યો છે તો કેટલા આગળ વધ્યા છે. તમને નવું નવું બતાવે છે. એણે બધું જ શોધ્યું છે પણ મારા ભગવાનના વિજ્ઞાન આગળ કાંઈ નથી. એના જ્ઞાનમાં બધું જ વિજ્ઞાન સમાઈ જાય છે. વિજ્ઞાને એવા કેમેરા શોધ્યા છે કે માણસ એક માઈલ દૂર હોય તો પણ એના ફોટા ઝડપી લે છે, ચામડીની નીચે પેટાળમાં શો રોગ છે તેને જોવા માટે એક્સ-રે લેવાય છે તેથી રોગ જાણી શકાય છે. વિજ્ઞાન આટલે સુધી પહોંચી ગયું છે. પણ એનામાં એ તાકાત નથી કે મૃતદેહમાં પુનઃ પ્રાણનો સંચાર કરી શકે. હજુ સંચાર કરી શકે. હજુ તો કંઈક નવી શોધખોળ કરશે. છતાં એને એટલું તો કબુલ કરવું પડ્યું છે કે તૂટી તેની બુટી નથી. ડોક્ટરો પણ કહે છે કે અમે દર્દીને બચાવવા બધા જ પ્રયત્નો કરીએ પણ એનું આયુષ્ય પૂર્ણ થશે તો અમે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n31/mode/1up

realpatidar.com

બચાવી નહિ શકીએ. આટલા માટે જ જ્ઞાનીના વચન પર ખૂબ વિચાર કરજો. પ્રિયો ! અમારે ને તમારે ખૂબ સમજવાનું છે. તમને વધુ ન આવડે તો આટલી ગાથા ગોખી નાંખજો ને ચેતનને કહેજો કે હે ચેતન ! પર પુદ્‌ગલની માયામાં ને પરની પંચાતમાં તેં તારો અમૂલ્ય સમય ગુમાવ્યો ને હજુ ગુમાવે છે, પણ લાખો કરોડો રૂપિયા દેતાં આત્મસાધનાનો આવો સુવર્ણ સમય નહિ સાંપડે. કદાચ તમે તમારા પુણ્યોદયે આવો સુવર્ણ સમય નહિ સાંપડે. કદાચ તમે તમારા પુણ્યોદયે સુખી હશો ને બિમાર પડશો તો તમારા દીકરાઓ તમને લંડન કે અમેરિકા દવા કરાવવા લઈ જશે. પણ મરી નહિ જવાય તેની ખાત્રી છે ? માટે જ સંતો કહે છે કે ડાભના પાંદડાના અગ્ર ભાગ ઉપર રહેલું ઝાકળ બિંદુ પવનનો ઝપાટો લાગતાં અગર કોઈ હલાવે તો ખરી પડે છે તેમ મનુષ્યનું જીવન પણ ક્ષણિક છે. માટે ક્ષણ માત્રનો પ્રમાદ ન કરો. એ ઝાકળનું બિંદુ પાંદડા ઉપર પડ્યું હોય ને તેના ઉપર સૂર્યના કિરણો પડે ત્યારે એવું ઝગમગ થાય કે જાણે સાચું મોતી જ ન હોય, તેમ તમે અહીં બેઠા હો ને ઉપર સદ્‌ગુરુના કિરણો પડતા હોય તે વખતે તો પેલા મોતીની જેમ તમે ઝગમગતા દેખાવ, અમને ઘડીભર એમ થઈ જાય કે આ તો ક્ષણ પૂરતો જ રંગ છે. ઘેર ગયા એટલે હતા તેવા ને તેવા થઈ જવાના.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : તું ક્યાં સુધી કર્મો બાંધીશ ! તારા કર્યા તારે જ ભોગવવા પડશે તમે માનતા હો કે પત્ની તો મારી અર્ધાંગના કહેવાય. પુત્રોનું પાલન પોષણ કરું છું, માટે તે બધા કર્મમાં ભાગ પડાવશે, તો એ તમારી ભૂલ છે. માલ ખાવા સહુ તૈયાર થશે પણ માર ખાવા કોઈ તૈયાર નહિ થાય. અહીં તમને રોગ થાય છે તો પણ કોઈ લઈ શકતું નથી તો પરભવમાં કર્મની સજા ભોગવવી પડશે તે વખતે કાળો કલ્પાંત કરશો, ગમે તેટલા બુમ બરાડા પાડશો, બાપના બાપ બોલાવશો તો પણ કોઈ સાંભળવાનું નથી. કોઈ તમને બચાવવા નહી આવે. પણ આવી સાત્વિકતા કેળવશો તો સંસારમાં રહીને પણ કર્મ ઓછા બંધાશે. આ સંસાર અસાર છે. જેમાં કંઈ સાર નથી.

સંસાર અસાર જેમાં દુઃખની વરાળ સુનો સુનો નરનાર,
જોશો રે ક્યાં સંસાર ચક્રમાં...રંગભૂમિ સમો સંસાર છે, માયા જાળથી ભરપૂર છે,
કર્યા નાટકોઅપાર, ખેલ્યા ખેલ અનંતી....વાર...સુનો સુનો..

જેમ કમોદમાંથી ચોખા કાઢી લીધા પછી ફોતરા અસાર છે, તેની કંઈ કિંમત નથી. રાઈસ મીલ પાસેથી નીકળીએ ત્યારે જોઈએ છીએ કે ફોતરાના મોટા ઢગ કર્યા હોય છે. દૂરથી એમ લાગે કે અહો ! કેટલી બધી ડાંગર છે ! પણ પાસે જઈએ તો ફોતરા જ હોય. તેમ તમારો સંસાર દૂરથી સોહામણો લાગે છે પણ ફોતરા જેવો જ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n32/mode/1up

realpatidar.com

ફોતરાનાં ઢગ દેખીને મૂર્ખ હરખાય પણ જ્ઞાની નહિ. તેમ તમે ફોતરા જેવા અસાર સુખમાં આનંદ માનો છો. મારે તમને કહેવું છે, ક્યાં સુધી બેસી રહેશો ? કંઈક કરી લો.

હંસની સામે દૂધ ને પાણી ભેગા કરીને મૂકશો તો એ દૂધ જ ગ્રહણ કરશે ને પાણીને છોડી દેશે તેમ ચેતન વંત હંસલો પણ તત્ત્વરૂપી દૂધને ગ્રહણ કરશે. દરિયા કિનારે ઝવેરી જાય તો રત્નો દેખે, ખારવો જાય તો મીઠું દેખે ને માછીમાર જાય તો માછલા દેખે, ને ફરવા ગયેલો માનવી રેતીને શંખલા જ દેખે છે. દરેક માનવી હોવા છતાં દૃષ્ટિમાં ભિન્નતા છે. તેમ સમકિતી આત્મા દરેક જગ્યાએ તત્ત્વને જ શોધે છે.

ઝાડને ફળેલું ફાલેલું જોઈ કોઈ એના વખાણ કરે પણ એના મૂળને ભૂલી જાય છે. તેમ માણસ પોતાને મળેલી સત્તાનો આનંદ ભોગવે છે પણ પૂર્વે કરેલા સત્કર્મોને ભૂલી જાય છે ને પ્રત્યક્ષ મળેલાં સુખોમાં મૂંઝાઈ જાય છે તેમ પાવર હાઉસ સાથે કનેક્શન નથી રાખ્યું. તેમ તમને સંસારમાં ગમે તેટલું સુખ મળે પણ પરમાત્મારૂપી પાવર હાઉસને ભૂલી ન જશો. જેમ જેમ પ્રભુની વાણી સાંભળતા જશો તેમ તેમ અલૌકિક શાંતિનો અનુભવ કરતા જશો. ભગવાન ફરમાન કરે છે કે જે જીવો પાપ સેવન કરે છે, વિષયોમાં મુગ્ધ બને છે તે જીવો કર્મોના બંધનથી બંધાય છે ને કલેશ પામે છે. જો આવા દુ:ખો સહન ન કરવા હોય તો પાપ મિથ્યત્વ, પ્રમાદ, ને અશુભયોગ આદિ કારણોથી નિવૃત્ત બનો. તમે જેને અમૃત માનો છો તે વિષ છે. જેને ફૂલ માનો છો તે શૂલ છે. સંસારમાં ડગલે ને પગલે કંટકો વાગે છે. માટે કંઈક સમજો. આવી પ્રભુની મીઠી વાણી સાંભળી આત્માની દરિદ્રતા દૂર કરવાનો આ અમૂલ્ય સમય છે. હું ઘણું ભૂલ્યો ને સંસારમાં ઝુલ્યો. પણ નાથ ! તારી વાણી સાંભળીને હવે મારે સંસારમાં ઝુલવું નથી.

ભગવાનની વાણી સાંભળીને ભવ્ય જીવોને સંસાર ખારો લાગે છે. સમુદ્રનું પાણી પણ ખારું હોય છે. પણ દરિયામાં રહેલી શૃંગ નામની માછલી મીઠું પાણી પીવે છે. બોલો ! તે કેવી રીતે પીતી હશે ? જ્યારે એ માછલીનેમીઠું પાણી પીવાનું મન થાય છે ત્યારે જે તરફથી નદીનું વ્હેણ સમુદ્રમાં આવે છે તે તરફ જઈને તે માછલી મીઠું પાણી પીવે છે તો હે બંધુઓ ! આ સંસાર પણ ખારો સમુદ્ર છે. તેમાં સંતો મીઠી વીરડી સમાન છે. વાણી એ મીઠું પાણી છે. તે વાણીનું પાન કરવાથી આત્માની શાંતિ પ્રાપ્ત થશે. માટે સાચું સુખ જોઈતું હોય તો વફાદાર રહો. જો એક નોકરને શેઠની દુકાનમાં સ્થાન જમાવવું હોય તો પણ તેના શેઠની આજ્ઞાને કેટલા વફાદારરહેવું પડે છે. તો આપણે તો મોક્ષમાં સ્થાન મેળવવું છે તો પ્રભુની આજ્ઞાને કેટલું વફાદાર રહેવું જોઈએ !

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n33/mode/1up

realpatidar.com

એક વફાદાર મુનિમનું દૃષ્ટાંત :

એક ગામમાં એક (ખૂબ) ધનાઢ્ય શેઠ રહેતો હતો. એક વખત એ શેઠ એમના મુનિમને કહે છે, તમે પરદેશ જાવ ને આટલો માલ વેચી આવો ને અમુક માલની ખરીદી કરી લાવો. તેમાં આટલા હીરા, આટલા માણેક, આટલા મોતી, આટલા પન્ના ને આટલા નીલમ. આવા પ્રકારનો માલ તમે ખરીદી લાવજો. ને ખૂબ ધ્યાન રાખજો. શેઠની આજ્ઞા થવાથી મુનિમ પરદેશ જવા તૈયાર થયો. શેઠ ઘડીએ ઘડીએ મુનિમને કહ્યા કરે છે, જોજો, ખૂબ ચોક્સાઈથી માલ ખરીદજો. વધુ પૈસા આપીને હલકો માલ ન ખરીદતા. મુનિમ તો હા, જી, કર્યા કરે છે. સ્ટેશને જવા રવાના થયા. ગાડીમાં પણ શેઠ એક ને એક વાત કર્યા કરે છે. મુનિમને ખૂબ કંટાળો આવી ગયો. પણ ગમે તેમ તોય તે શેઠ હતા. એમને કંઈ થોડું કહેવાય ? આમ કરતાં સ્ટેશન આવ્યું મુનિમજી ગાડીમાં બેઠા. ગાડી ઉપડવાની તૈયારી થઈ, સીટી વાગી. તોય શેઠ કહે છે મુનિમજી ! પરદેશમાં માણસો બહું વિચિત્ર પ્રકારના હોય છે. તમે ભોળપણ કરીને ઠગાતા નહિ. પન્ના તો ખૂબ તેજદાર લેજો. ને હીરામાં ક્યાંય છાંટ ન આવે તેવા તેજસ્વી મૂલ્યવાન હીરા ખરીદજો. જો તમને સમજણ ન પડે તો ચાર ઠેકાણે ચોક્સાઈ કરજો. શેઠની વાણીનો અસ્ખલિત પ્રવાહ વહે છે. બંધુઓ ! જુઓ, માણસ સ્વાર્થના કાર્યોમાં કેટલો હોંશિયાર છે ! ત્યાં તેની કેટલી ભલામણ છે ? પણ ધર્મને માટે આટલી ભલામણ ખરી ! તમે સમજો. આત્માનો સ્વાર્થ સાચો છે. બીજો સ્વાર્થ ખોટો છે. માટે જીવનમાં ઉચ્ચ આદર્શોને અપનાવી લો. માનવજીવનમાં ઉચ્ચ આદર્શો અપનાવવાનું કામ રહેલં છે. બીજા ભવની અંધારી રાતે કંઈ નહિ બની શકે.

મુનિમનો જવાબ : ગાડી ઉપડી તો પણ શેઠની ભલામણ ચાલુ જ રહી. એટલે મુનિમ ખૂબ કંટાળ્યો કે આ શેઠને કંઈ વિચાર નથી થતો. શું મને એ સાવ "ભોટ" જેવો સમજે છે ? કે મને છેક સુધી આટલી શિખામણ આપ્યા કરે છે ! જો તેમને મારા ઉપર વિશ્વાસ ન હોય તો આટલું જવાબદારી ભરેલું કામ મને શા માટે સોંપે છે ? લાવ હવે તેમને સાચું કહેવા દે. એમ વિચારી મુનિમજી કહે છે. "શેઠની શિખામણ ઝાંપા સુધી" આટલું બોલતામાં ગાડી તો સડસડાટ કરતી ઉપડી ગઈ. મુનિમની વાત તો સાચી હતી કે અહીં તમે ગમે તેટલી સૂચનાઓ કરો પણ ત્યાં ગયા પછી કેવા સંયોગો છે, તે સંજોગોમાં કેવી રીતે વર્તવાથી લાભ થશે, એ બધું તો જનારની અક્કલ ઉપર આધાર રાખે છે. ગામ બહાર ગયા પછી ગમે તેવા સંજોગો હોય છે. ત્યાં શેઠની શિખામણ શું કામ લાગે ? એક શિખામણને વળગી રહેવાથી તો મોટું નુક્શાન થવાનો પ્રસંગ પણ આવી જાય. માટે શિખામણ દેનારે વિચાર કરવો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n34/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

realpatidar.com

જોઈએ કે જો આપણે સામાને જવાબદારી સોંપીએ છીએ તો તેની અક્કલ ઉપર છોડવું જોઈએ. અને જો આપણને એમ લાગે કે અક્ષરે અક્ષર શીખવ્યા વિના એ કામ નહિ કરી શકે તો એને કામ સોંપવામાં જોખમ છે. કારણ કે ત્યાં ગયા પછી સંજોગો જુદા જ નીકળ્યા તો એ અબુધ સોના એકસો સાઠ નહિ કરે પણસોના સાઠ કરીને આવશે.

જામ સાહેબનું રાજ્ય હતું, ત્યારની આ વાત છે. એક રાજા મરી ગયેલો. તેનો ૧૦ વર્ષનો કુંવર હતો. તેને રાજ્યનું તિલક કરેલું પણ રાજ્યનો વહીવટ માતા ચલાવતી હતી. એક મુસ્લીમ બાદશાહે કુંવરની પરીક્ષા કરવા બોલાવ્યો. ત્યારે એની માતા કહે છે બેટા ! તને આવો પ્રશ્ન પૂછે તો તું આવો જવાબ દેજે. એમ ઘણી ઘણી ભલામણ કરી ત્યારે કુંવર કહે છે બા ! તું કહે છે તેવો પ્રશ્ન ન આવે તો મારે શું કરવું ? ત્યારે રાણી કહે છે, તારી બુદ્ધિ પ્રમાણે ઉત્તર આપજે. કુંવર તો ગયો. એ ગયો કે તરત જ બાદશાહે તેના બે હાથ પકડી લીધા. પછી બાદશાહ કહે છે : બોલ છોકરા ! મેં તારા બે હાથ પકડી લીધા હવે તું શું કરીશ ? ત્યારે કુંવર હસીને કહે છે, હું કેવો ભાગ્યશાળી ! જે બે હાથ પકડે તે બાપ કહેવાય. બાપ પુત્રનું રક્ષણ કરે. તેમ તમે મારા બે હાથ પકડ્યા એટલે મારા પિતા તુલ્ય છો. હવે મારી શી ચિંતા ? મારી બધી ચિંતાનો ભાર તમારા માથે સોંપું છું. બોલો, હવે એની માતાએ શીખવ્યું હતું. તેમાંથી કંઈ આવ્યું ? પેલો બાદશાહકુંવરના જવાબથી ચકિત થઈ ગયો. મારે તો એનું રાજ્ય લેવું હતું, પણ એણે તો ઉલ્ટી મને જવાબદારી સોંપી. બાદશાહ કુંવરની બુદ્ધિ ઉપર ખુશ થઈ ગયાંને કહ્યું : બેટા ! તું રાજ્યગાદી સંભાળે તેવો મોટો થઈશ ત્યાં સુધીની તારી બધી જવાબદારી મારે માથે છે. કોઈ દુશ્મન રાજા તારો વાળ વાંકો કરી શકશે નહિ. તું નિશ્ચિંત રહેજે. ટૂંકમાં કહેવાનો આશય એ છે કે દરેકની બુદ્ધિ સ્વતંત્ર છે.

"મુનિમના જવાબથીક્રોધાવેશમાં આવી શેઠ ભાન ભૂલ્યા."

મુનિમ તો બોલીને ગયો પણ શેઠના દિલમાં ચિનગારી લાગી. અહો ! આ મુનિમ કેટલો ઉદ્ધત ! એણે મારું ઘોર અપમાન કર્યું. મેં એને આટલી આટલી શિખામણ આપી તે શું એની આગળ ઘાસ કાપ્યું ? એ મૂર્ખાએ એટલો પણ વિચાર ન કર્યો કે હું કોણ ને શેઠ કોણ ? એ બે બદામનો મુનિમ, મારું અપમાન કરે ? હવે હું પણતેને બતાવી દઉં કે ઉદ્ધતાઈ કેટલી સસ્તી છે. કે મોંઘી ! એને તો ભયંકર શિક્ષા થવી જોઈએ. હવે મારા હાથેથી નહિ પણ ત્યાંના રાજાના હાથે તેને એવી કડક શિક્ષા કરાવું કે હવે એ જિંદગીમાં ઘેર પાછો ન આવે. અને એની સ્ત્રી ચૂડી ભાંગે. એનાછોકરા ટળવળતા થઈ જાય. બંધુઓ ! આ શેઠને પૈસાનો કેટલો ગર્વ છે ! ધતુરાનો નશો પચાવવો સહેલ છે. પણ પૈસાનો નશો પચાવવો મહા મુશ્કેલ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n35/mode/1up

realpatidar.com

મુનિમ કેટલો સારો છે, પેઢી કેવી સુંદર રીતે ચલાવે છે એવો શેઠે વિચાર ન કર્યો. એના હજારો ગુણોને ભૂલીને એક વચનને ખાતર શેઠ ગરીબ માણસને કડક શિક્ષા કરવા તૈયાર થઈ ગયો. ગુસ્સો કેવો ભયંકર છે ! અભિમાન માણસને કેવો નચાવે છે !

જો શેઠ સારા ને ઉદાર દિલના હોત તો મુનિમના એક નાના વચન ઉપર આટલો ક્રોધ ન કરત. નાના ભૂલ કરે પણ મોટા તો ગળી જાય છે. સામાના બોલના તોલ શા કરવા ? પહેલાં એનું કાર્ય જોવું જોઈએ. જો બોલથી માણસનું માપ કાઢવું હોય તો વેશ્યાના બોલ ને કપટીના બોલ ઉપર વિચાર કરવો. પણ એના બોલના તોલ કરનારા દુનિયામાં બહુ ઓછા છે.

ગુસ્સે થયેલા શેઠે ભવિષ્યનો વિચાર ન કર્યો. એની દૃષ્ટિ તો હવે મુનિમને ખતમ કરવા ઉપર છે. "હું મુનિમને એવી વસ્તુ મોકલાવું કે જે, બાદશાહને ભેટ આપવા જાય એટલે બાદશાહ એના ઉપર ગુસ્સે થાય, એને જેલમાં પૂરે ને એને રોજફટકા મારે." એવી બહારથી આકર્ષણ કરે તેવી વસ્તુ મોકલું કે જેથી તે જલ્દી બાદશાહને આપવા જાય. શેઠ એને આવી ક્રૂર શિક્ષા પહોંચાડવા તૈયાર થયો. એક શબ્દ કેટલું નુક્શાન કરે છે. ભગવાન કહે છે કે આ જીભ તને આડુંઅવળું બોલવા માટે મળી નથી.

આ જીભ મળી છે કોમળ, મીઠું મધુરું બોલવા,
કડવા બોલીને કોઈના (૨) દિલડા દૂભાવશો મા....મોંઘેરું..
ઓ માનવંતા લોકો, સૌભાગ્યવંતી બહેનો, કોઈ ભૂલી જાશો માં,
મોંઘેરું આ માનવજીવન હારી જાશો માં...

આ જીભ દ્વારા એવું વચન બોલવું જોઈએ કે જેથીસામા માણસને આનંદ થાય. વચન ખુબ વિચારીને બોલવું જોઈએ. બોલને બોલતાં પહેલાં ખૂબ તોલવા જોઈએ. બોલતાં પહેલાં ખૂબ વિચાર કરવો જોઈએ કે હું કોની સામે બોલું છું ? ને શું બોલું છું ? એનું શું પરિણામ આવશે ? જો બોલતી વખતે ભાન ન રહે તો એક બોલની પાછળ બીજું ઘણું સારું કરેલું ઢંકાઈ જાય છે, ને લાભને બદલે નુક્શાન થાય છે. યશને બદલે અપયશ મળે છે. માટે બોલતાં પહેલાં એવો વિચાર કરજો કે એક શબ્દ બોલવાની પાછળ પશ્ચાતાપ અને નુક્શાનીનાં ઘણાં નાણાં ચૂકવવા પડે છે.

મુનિમને સજા કરવા શેઠે કરેલી બનાવટ : ત્યાંના રાજાને ભેટ આપવા એક મખમલની બિલાડીનો ઘાટ તૈયાર કરાવ્યો. તેમાં માણસના માથાના વાળ ઠાંસી ઠાંસીને ભર્યા. એવી સુંદર આકર્ષક બિલાડી બનાવીને એક માણસને આપી. અને મુનિમને કહેવડાવ્યું કે એક થાળમાં ઝવેરાત અને આ બિલાડી મૂકી બાદશાહને ભેટ આપજો. જનાર માણસને પણ શેઠના કપટની ખબર ન હતી. એ તો બિલાડી લઈને પરદેશમાં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n36/mode/1up

realpatidar.com

જ્યાં મુનિમ હતો ત્યાં ગયો. મુનિમને સુંદર બિલાડી આપીને શેઠનો સંદેશો કહ્યો. બિલાડી જોઈને મુનિમને પણ વિચાર થયો કે આ ઝવેરાત તો ઠીક પણ બિલાડી બાદશાહને કેમ ભેટ અપાય ? ઠીક, બિલાડી દેખાવમાં સુંદર છે. ભારે મખમલની બનાવી છે. તો બાદશાહના લડકાને રમવા માટે ચાલશે. અથવા 'શો' માં મૂકવા ચાલશે. આજે તો ઘણાં ઘરોમાં કબૂતર, પોપટ આદિ પક્ષીઓ શો કેસમાં દિવાનખાનામાં મૂકેલા હોય છે એટલે વાંધો નહિ. આપણે તો માલિકની આજ્ઞાનું પાલન કરવું. મુનિમ શેઠની આજ્ઞાને અપનાવનારો હતો.

બિલાડીની ભેટ મળવાથી બાદશાહને થયેલો ક્રોધ અને હર્ષ :

શેઠના સમાચાર મુજબ મુનિમે એક થાળમાં ઝવેરાત મૂક્યું સાથે બિલાડી મૂકી બાદશાહ પાસે જઈ ભેટ આપીને પોતે પોતાની ઓળખાણ આપી અને પોતે જ્યાં ઉતર્યો હતો તે સ્થાનનું સરનામું આપી સલામ ભરી ચાલતો થયો. એણે સરનામું આપ્યું કે બાદશાહ કદાચ મારા ઉપર ખુશ થાય ને ઝવેરાત ખરીદવું હોય તો મને ઝટ બોલાવે. જો બાદશાહ માલ ખરીદે તો કેટલો લાભ થાય ! કારણ કે મુનિમ તો નિખાલસ છે. એને એના શેઠના કપટની કંઈ ખબર ન હતી. એ બિચારો ક્યાં જાણતો હતો કે તારું આપેલું સરનામું જ તને નુકશાન કરશે !

આ જગતની પ્રવૃત્તિઓ ને પદાર્થોનો ભરોસો કરવા જેવો નથી. જેનું પરિણામ સારું ધાર્યું હોય ને નીવડે કંઈક જુદું જ, માટે જ જ્ઞાનીઓ આપણને એના ઉપર વિશ્વાસ રાખવાની ના પાડે છે. મુનિમ તો બાદશાહને ભેટ આપી તેના મુખ ઉપરની પ્રસન્નતા જોઈ ખુશી થઈ પોતાના ઉતારે આવ્યો. અને ઝરૂખામાં બેઠો. એને આશા હતી કે બાદશાહ ઝવેરાતની ખરીદી માટે મને હમણાં બોલાવશે. એમાં બન્યું એવું કે બાદશાહના પોલીસો મુનિમનું નામ પૂછતાં પૂછતાં એના ઉતારે આવ્યા. ઝરૂખામાં બેઠેલો મુનિમ બાદશાહના માણસોને જોઈ ખુશ ખુશ થઈ ગયો. અહો ! મારી આશા ફળી ને મારું કામ થઈ ગયું ! પણ વાત તો જુદી જ હતી. જો પ્રેમથી બોલાવવા આવ્યા હોત તો એમની મુખાકૃતિ પર પ્રસન્નતા હોત પણ એ સિપાઈઓ તો ક્રોધથી લાલચોળ થઈને મુનિમને ધમકાવવા લાગ્યા.

બેવકૂફ ! એસા કામ કરતા હૈ ? ઉઠ, અબ તેરા મોત આ ચૂકા હૈ. બાદશાહકાફરમાન હૈ તેરે કુ ફાંસી પર ચઢાના. આ સાંભળી બિચારો મુનિમતો ગભરાઈ ગયો. મોતનું નામસાંભળીને એકવાર તો એના હોશકોશ ઉડી ગયા. મરવું કોને ગમે ? પણ હિંમત ભેગી કરીને પૂછે છે કે ભાઈ, મારો એવો શો ગુન્હો છે કે મ્હારાજાએ મને ફાંસીએ ચઢાવવાનું કહ્યું છે ? ત્યારે પેલા સિપાઈઓ ક્રોધથી ધમધમાટ કરતા બોલે છે "ક્યા પૂછતા હૈ, બાદશાહ કો દરબાર કે લીયે બિલાડીમેં બાલ ભેટ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n37/mode/1up

realpatidar.com

કરનેકા કાળા કામ કીયા હૈ, ચલ ઉઠ, અબ તેરેકો માર દેના હૈ"

વાત એમ બની હતી કે મુનિમના ગયા પછી બાદશાહના મનમાં કૌતુક થયું, કે આ બિલાડીમાં કિંમતી ઝવેરાત ભરેલું હશે, લાવ તેને ખોલું એમ વિચારી બાદશાહે બિલાડીનું મખમલ ચીર્યું, તો એમાં ઠાંસી ઠાંસીને વાળ ભરેલા હતા તે બહાર આવ્યા. ને થાળમાં વાળ વાળ થઈ ગયા. ભર્યા દરબારમાં આ બનાવ બનવાથી બાદશાહને પોતાનું ઘોર અપમાન થયું લાગ્યું. તેથી તેને ખૂબ ક્રોધ આવ્યો ને હુકમ કર્યો કે જાવ, આ મુનિમને અત્યારે ને અત્યારે ફાંસીએ ચઢાવી દો, મારે એનું મોઢું પણ જોવું નથી. એટલે સિપાઈઓ દોડતા આવ્યા. હવે મુનિમ કેવી બુદ્ધિ અજમાવશે.

આ મુનિમ શેઠની ચાલાકી સમજી ગયો કે મને શિક્ષા કરવા માટે આ કિમિયો રચ્યો છે. ખેર જે થયું તે થયું પણ હવે એને પહોંચી વળવું તે મારું કામ છે. શેઠે મારા માથે ગમે તેમ કર્યું પણ મારે શેઠને હાની પહોંચે તેવું ન કરાય, વળી મેં પણ શેઠને કહ્યું તો છે કે "શેઠની શિખામણ ઝાંપા સુધી" તો હવે ઝાંપા બહાર મારી અક્કલનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. હું એવી બુધ્ધિ ચલાવું કે શેઠને મારી વફાદારીની પ્રતીતિ થાય, આ બધો વિચાર કરીને મુનિમ તો હસવા લાગ્યો. ને તેના મુખ ઉપર આનંદ છવાઈ ગયો. જ્યારે માણસને ફાંસીએ ચડાવવામાં આવે છે ત્યારે તેને પૂછવામાં આવે છે કે તારી અંતિમ ઈચ્છા શી છે? આ મુનિમને પણ બાદશાહના માણસોએ આ રીતે પૂછ્યું ત્યારે મુનિમ હસતો હસતો કહે છે "વહ બાલ લાકે હમેરી છાતી પર રખ કરકે મરના હૈ, ઈસસે મેં સ્વર્ગમેં ચલા જાઉં, ઐસા બન સકે તબ તો જલ્દી મરનેકી મૈરી ઈચ્છા હૈ. ચલો અબ દેરી મત કરો" એની જલ્દી મરવાની આતુરતા જોઈ સિપાઈઓ આશ્ચર્ય પામી ગયા કે અહો ! આ તો કેવો માણસ છે કે મરણમાંથી બચવાનો તો વિચાર જ નથી કરતો પણ એમ કહે છે કે જલ્દી મરવું છે. શું એ વાળ એને સ્વર્ગે લઈ જશે ? ગમે તેમ હોય પણ આપણે એની અંતિમ ઈચ્છા તો પૂર્ણ કરવી જોઈએ. એટલે એક માણસ દોડતો બાદશાહ પાસે ગયો ને બધી વાત કરી એટલે બાદશાહને પણ ખૂબ આશ્ચર્ય લાગ્યું. એટલે બાદશાહે મુનિમને પોતાની પાસે બોલાવ્યો ને વાળને છાતી ઉપર રાખીને મરવાનું કારણ પૂછ્યું અને કહ્યું કે વાળમાં એવી કઈ તાકાત છે કે જેથી તું મરીને સ્વર્ગમાં જઈશ, એમ કહે છે તો ખુલાસો કર.

બાદશાહે પૂછ્યું ત્યારે મુનિમ કહે છે "અબ જહાંપનાહ માફ કીજીયે, ખુલાસા કરનેમેં હમકો એક બડા જો લાભ મીલતા હૈ વહ ચલા જાયગા. અબ તો વહ બાલ દે દીજીયે ઔર આપકી આજ્ઞા અખંડિત રહેને દીજીયે. બાદશાહ કહે - યહતો ઠીક હૈ લેકીન બતલા દો ક્યા લાભ હૈ ? ત્યારે મુનિમ કહે છે સાહેબ ! બડે બડે રાજાઓકી બેઅદબી કરનેકી કોઈ ગુંજાયશ નહિ તો મેરે શેઠકી ક્યા મગદૂર હૈ !

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n38/mode/1up

realpatidar.com

લેકિન મૂલ બાત ઐસી હૈ કિ હમારે શેઠ એક દફે ગીરનાર કી યાત્રા કે લિયે ગયે થે વહાં એક ગુફામેં યોગીરાજ મીલા, ઉનકી હમારે શેઠને બહુત સેવા ભક્તિ કી, ઉસસે પ્રસન્ન હોકર યોગીરાજને અપની જટા મેં સે યહ બાલ દીએ. શેઠને બાલ લાકર અપની તિજોરીમેં યહ બાલ રખ દીયે. તબસે શેઠકી લક્ષ્મી બહુત બઢને લગી. શેઠ બડા અબજપતિ હો ગયે. હમ યહાં પર આતે થે તબ શેઠકો બાદશાહ સલામત (ચિરંજીવ) રહે ઔર પ્રજા કે પાલનકે લીયે ખજાના ભરે ઐસા વિચાર હુએ ઈસ લિયે બિલાડી કે રૂપમેં યહ ભેટ ભેજીથી. અસલ તો ખજાનેમેં યહ રખને યોગ્ય થા લેકિન આજ હમારા યહ સદ્ભાગ્ય હૈ કિ હમ છાતી પર લેકર મરેંગે તો હમારા સ્વર્ગમેં વાસ હોગા. ઐસા મહાપવિત્ર બાલકોં છાતી પર રખકર મૃત્યુ કહાં સે મિલે ?

મુનિમની વાત સાંભળી અને તેની સહર્ષ મરવાની તૈયારી જાણી બાદશાહને વાત એવી ગળે ઉતરી ગઈ કે તેને મુનિમ ઉપર વિશ્વાસ બેસી ગયો. અને મુનિમને કહે છે : હવે તને ફાંસી દેવાની ન હોય. તું આજથી છૂટો. મુનિમને છૂટો કરી તેનું બધું ઝવેરાત રાજાએ ખરીદ કરી લીધું ને સારું ઈનામ આપ્યું ને બાદશાહે તે વાળને પોતાની તિજોરીમાં રખાવ્યા. મુનિમ વહેપારનું કાર્ય પતાવી પાછો દેશમાં આવ્યો. મુનિમને પાછો આવેલો જોઈ શેઠ પૂછે છે કે તું કેવી રીતે બચ્યો ? ત્યારે મુનિમે બધી વાતનો ખુલાસો કર્યો. અંતે શેઠને કબૂલ કરવું પડ્યું કે તમારી વાત તો સાચી છે. "શેઠની શિખામણ ઝાંપા સુધી" પણ આગળ તે પોતાની બુદ્ધિ જ કામ આવે. કેવી મુનિમની વફાદારી કે શેઠ તો તેને મારી નંખાવવા તૈયાર થઈ ગયા હતા પણ મુનિમે તો શેઠનું જરા પણ નમતું ન તોળ્યું. શેઠનું કેમ સારું દેખાય તે માટે જ ઉપાય કર્યા. આવી બુદ્ધિનું નામ ઉત્પાતિયા, બુદ્ધિ જે સમયે જેવો જવાબ આપવો પડે તેવો આપી દે, મુનિમ પ્રત્યે તેને બહુમાન જાગ્યું. બંધુઓ ! તમારું કોઈ વ્યક્તિ અપમાન કરે તો પણ તમે તેને ક્ષમા આપજો. તમને બુદ્ધિ મળી હોય તો બુદ્ધિનો સવળો ઉપયોગ કરજો.

પુત્ર, પ્રભુની વાણી સાંભળી મંથન કરે છે. ને પોતાની બુદ્ધિની પ્રભુની બુદ્ધિ સાથે તુલના કરતો જાય છે કે હે પ્રભુ ! ક્યાં તું સિંધુ અને ક્યાં હું બિંદુ ! ક્યાં કોહીનુર ને ક્યાં કંકર ! કયાં કનક ને ક્યાં કથીર ! બધું સુખ જોયું પણ તારા જેવું સુખ ને ઐશ્વર્ય તો મેં ક્યાંય ન જોયું. હવે તો તારા જેવું સુખ મારે પામવું છે. તમે પણ સંતોની વાણી ઘણીવાર સાંભળી પણ હૃદયમાં કેટલી ઝીલી ! આ સોનાનું પાત્ર બનીને સિંહણનું દૂધ ઝીલી લીધું.

જગતના જીવોને એવો સંદેશો આપે છે કે, હે સુખપિપાસુ ભવ્ય જીવો ! તમે ઝેરમાં રહી અમૃતનું પાન નહિ કરી શકો. સંસાર છે ત્યાં હળાહળ (ઝેર) ભરેલું છે. કોઈ માણસ ઝેર પીને જીવવાની આશા કરે તો તે જીવી શકે ખરો ? તેવી જ રીતે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n39/mode/1up

realpatidar.com

આ સંસારમાં વિષયો અને રાગ-દ્વેષના તાંડવ ચાલી રહ્યા હોય એવા ઝેરી - વાતાવરણમાં શું તમે આત્માનું આનંદ રૂપી અમૃત મેળવી શકવાના છો ? સદ્ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ તો ત્યાં સુધી કહે છે કે અજ્ઞાનતાના અંધકારમાં પડેલા હે આત્મા ! તું ઝેરને પીએ છે ને અમૃતની આશા રાખે છે.

છે ભાન ને બેભાન બનીને ભૂલ થાય છે,
અમૃત મુકીને ઝેર પીવાને તું જાય છે.

કેટલી તારી અજ્ઞાનતા છે ! ઝેરને જ અમૃત માન્યું છે. ઝેરને ઝેર માને તે કદી પીવે નહિ. નાનો બાળક કદાચ હાથમાંથી તમારી અફીણની ડબ્બી લઈ લે તો તમે તેને હાથમાં રાખવા દો ખરા કે લઈ લો ? કદાચ ન આપે તો થપ્પડ મારીને લઈ લો ને ? અથવા કહો કે બેટા ! આ તો ઝેર છે, ખાવાથી મરી જવાય તેમ કહીને પણ તમે લઈ લો ને ? તે બાળકના મનમાં તે વાત રૂચી ગઈ કે ઝેર ન ખવાય પછી તે મોટો થયો તો પણ તે ઝેરને ઝેર માની કદી અખતરો કરવાનો વિચાર પણ ન કરે. કારણ કે તેને શ્રદ્ધા થઈ ગઈ કે આ ઝેર છે. આ રીતે ભગવાનના દેવઅંશી દૂત રૂપી સાધુઓ કહે છે કે મિથ્યાત્વ - અજ્ઞાન, રાગ-દ્વેષ ને સંસારના વિષયો તે ઝેર છે. આવું સંતો તમને સમજાવે છે. તો તેની શ્રદ્ધા છે ને ! ખરેખર ! અફીણ ખાય તો એક જ ક્ષણમાં મૃત્યુ થાય. પણ આ સંસારનું ઝેર કેવું ભયંકર છે તેનો વિચાર કરો. પણ હજુ જીવે વાણી ઉપર વિશ્વાસ કર્યો નથી. તેને તો પ્રેમ અને વિશ્વાસ જડ પુદ્ગલો પ્રત્યે જ છે. તેમાં તે સુખ માની રહ્યો છે. ભલા ! યાદ રાખનો કે સિંહ જેવા ક્રૂર પ્રાણીમાં સૌમ્યતા હોય ? સર્પ જેવા ઝેરી જંતુની દાઢમાં શું અમૃત હોય ? તેવી રીતે મોજશોખમાં રાચનારો અને ઈન્દ્રિઓનાં વિષયોમાં મોજ માણનારો આત્માની વાતો કરતો હોય તો શું તેનામાં આત્મતત્ત્વ હોય ? જેને વાણીમાં વિશ્વાસ છે ને જેને આત્માનું જાણવાની જિજ્ઞાસા છે તે આત્મા દેવ ગુરુને ધર્મ ઉપર અખૂટ શ્રદ્ધાવાન હોય અને તેને સંસારના વૈભવ જેવું લાગે છે. તેને સંસારના સુખો અસાર અને ક્ષણ ભંગુર લાગે છે. તે સંસારમાં ઉદાસીન ભાવે રહે છે. આ છે વૈરાગ્યનું લક્ષણ. ત્યાગ - વૈરાગ્ય જીવનમાં આવ્યા વિના કદી મોક્ષ થઈ શકતો નથી. જીવે આત્મસ્વરૂપની સત્ય સમજણ વગર અનંતોકાળ સંસારમાં કાઢ્યો છે. હજુ પણ સમજવાની જરૂર છે. યાદ રાખજો કે તત્ત્વની પિછાણ ભોગ ભોગવતાં અને વિષયોમાં રચ્યાપચ્યા રહેતાં, કદી થવાની નથી.

આત્માએ પોતાની મેળે જ પોતાનો વિચાર કરવાની જરૂર છે. તમારે દરરોજ સૂતી વખતે અને જાગતી વખતે વિચારવું જોઈએ કે મારું જીવન, મારો આજનો દિવસ પશુ જેવો, માનવ જેવો કે સત્પુરુષ જેવો વીત્યો છે ? તમે રોજ વિચાર કરો કે

realpatidar.com

email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n40/mode/1up

realpatidar.com

આજે હું કેટલું જૂઠું બોલ્યો ? અનીતિ કેટલી કરી ? દંભ – કપટ રાખી દેખાવ કરવા ધર્મના નામે ઢોંગ કેટલા કર્યા ? ખરેખર, અંદરમાં બેઠેલો આત્મા સામાન્ય નથી પણ સર્વજ્ઞ છે. તે તને જરૂર જવાબ દેશે કે તેં કેટલા દગા પ્રપંચ કર્યા છે ? સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે કે, અહીં તમે ભૂલ્યા છો પણ યાદ રાખજો કે જેવા તમારા કાર્ય હશે તેવો રિપોર્ટ મળશે. માટે હજુ સમજીને આત્માનું નિરીક્ષણ કરો. જો નહિ કરો તો ઈન્દ્રિઓના વિજેતા નહિ બની શકો. ને ઈન્દ્રિયોને આત્મા તરફ નહીં વાળો ત્યાં સુધી અંતઃકરણની શુદ્ધિ નહિ કરી શકો અને અંતઃકરણની શુદ્ધિ વિના આત્મદર્શન નહિ થાય.

જ્યાં સુધી જીવને ધર્મનું સ્વરૂપ સમજાતું નથી ત્યાં સુધી તેને બધું જુદુ લાગે છે. પણ જ્યારે તત્ત્વ ઉપર શ્રદ્ધા થાય છે ત્યારે તેની દશા જુદી જ હોય છે.

દરેક પથ્થરોમાં માણેક ને હીરા હોતા નથી. દરેક હાથીના ગંડસ્થળમાં મોતી હોતા નથી. દરેક વનમાં ચંદનના વૃક્ષો હોતા નથી. ચોર્યાસી લાખ જીવયોનીમાં માનવભવ મોંઘો છે. અને પ્રમાણિકતા, સજ્જનતા ને નીતિ વિરલ પુરુષોમાં જ જોવામાં આવે છે. માનવતા પ્રાપ્ત કર્યા પછી વાણીનું શ્રવણ તો સંતો પાસેથી મળે છે. સંતોના દર્શન અને સંતોનો સમાગમ થવો તે પણ મહામુશ્કેલ છે.

પૂર્વ જન્મકા પુણ્યયોગ જબ, હુઆ પ્રગટ અતિ હૈ ભાઈ,
તબ સુખદાયક સભી વસ્તુએં, કિસી જીવને યદિ પાઈ.
તો અતિ ધીર સંયમી ગુરુકા, મહા કઠિન જગમેં સંયોગ,
કલ્પવૃક્ષ સમ સમજો પ્રિયવર, સત્સંગતિકા મિલના યોગ.

પૂર્વ જન્મના અથાગ પુણ્યથી આવા સંયમી ગુરુનો સંયોગ મળે છે. તે સદ્‌ગુરુઓ કેવા હોય છે.

લઈ જાય પ્રેમથી તને કલ્યાણ મારગે,
સંગાથ આ ગુરુનો ફરીને નહીં મળે.....અવતાર,
અવતાર માનવીનો ફરીને નહીં મળે,
અવસર તરી જવાનો ફરીને નહીં મળે...અવતાર.

જે ગુરુઓ તને પ્રેમથી સાચો રાહ બતાવીને આત્મકલ્યાણ માર્ગે લઈ જાય છે, તેવા ગુરુનો સમાગમ ફરીને મળવો મુશ્કેલ છે. આપણા આત્માએ કેટલા પ્રબળ પુણ્ય કર્યા હશે કે જેથી આ સામગ્રી મળી છે. ખેરખર ! જો એકાગ્ર ચિતે વિચાર કરીએ તો આ બધા મોક્ષના નિમિત્ત કારણો છે.

બંધુઓ ! અનાદિકાળથી જીવે કામભોગમાં રૂચી કરી છે. વિષયોમાં રસ લીધો છે. તેવો રસ, તેવી રૂચી અને તેવી દૃષ્ટિ આત્મશાંતિના લક્ષે રાખી સંતોની

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n41/mode/1up

realpatidar.com

વાણીનું શ્રવણ કરવામાં આવે તો આત્માનું કલ્યાણ થઈ જાય. સદ્ગુરુએ બતાવેલા ધર્મમાં કેવી તાકાત છે તે તમે જાણો છો ને ? તે ધર્મ શલ્ય-વહેમનો કાપનાર છે, સિદ્ધ થવાનો માર્ગ છે, કર્મથી મુક્ત થવાનો માર્ગ છે, સકળ કર્મનો છેડો લાવવાનો મારગ છે. કર્મ-તાપ નિવારી શીતલતા પામવાનો મારગ છે. આવો ઉત્તમ ધર્મ જીવને મળ્યો છે, પણ જીવે પોતાનું લક્ષ કર્યું નથી. જો આત્મ- સ્વભાવનું એકવાર લક્ષ કરી લે તો બહારનો પ્રયત્ન કરવાનો રહેશે નહિ. પણ જીવને પોતાના પર શ્રદ્ધા થઈ નથી. કે હું સુખશાંતિનું ધામ છું. હું મારું શાંતિનું કારણ છું. આત્મા પોતાના પુરુષાર્થથી ઉંચો આવી શકે છે. અનંત પુરુષાર્થ વર્તમાનમાં વિદ્યમાન છે. પણ પોતાનો પુરુષાર્થ પોતાનામાં નહિ કરતાં જીવ પરમાં કરી રહ્યો છે. કારણ કે પોતાને પોતાનું ભાન નથી.

એક ભીખારી ગલીએ ગલીએ ને શેરીએ શેરીએ ફરતો ભીખ માંગતો હતો કે, "ત્રણ ત્રણ દિવસનો ભૂખ્યો છું માબાપ ! એક બટકું રોટલો આપો." આમ કરગરે છે ને ભુખ્યો ટળવળે છે. તે વખતે સામેથી એક ધનાઢ્ય શેઠ આવે છે. તેની નજર પેલા ભિખારી ઉપર પડી. એટલે તેના સામું જોઈને કહે છે ભલા ! તારે શું તૂટો છે કે ભીખ માંગે છે ? ત્યારે પેલો ભિખારી કહે છે હે શ્રીમંત શેઠ ! તમે ધનવાન થઈને અમારા જેવા ગરીબની મજાક ન ઉડાવો. ત્યારે શેઠ કહે છે ભાઈ ! હું તારી મજા ઉડાવતો નથી પણ સત્ય કહું છું જો, મારી મુંબઈમાં, મદ્રાસમાં, કલકત્તામાં ને સુરતમાં પેઢી છે એ ચારેય પેઢીઓ ને આ મારી સાત માળની હવેલી માલ-મિલકત સહિત તને આપી દઉં તોપણ તારી તોલે હું આવી શકું તેમ નથી. મારી પાસે આટલી સંપત્તિ હોવા છતાં તારી પાસે જે છે તે મારી પાસે નથી. પેલો ગરીબ કહે છે બાપુ ! મારી મશ્કરી ન કરો. મારી પાસે તો કંઈ જ નથી. જો હું તમારી જેમ સાધન સંપન્ન હોત તો તમારા જેવા શ્રીમંતોની મહેલાતો પાસે જઈને કરગરત નહિ. લોકો એંઠાજૂઠા ને વાસી રોટલાના બટકા આપે તે ખાત નહિ. મારી પાસે ધન નથી ને રળવાની તેવડ નથી માટે ભીખ માંગું છું. ત્યારે પેલા શેઠ કહે છે ભાઈ ! તું દરિદ્રી કે દુઃખી નથી, પણ તારી પાસે શું છે તેની તને ખબર નથી. તેથી તું ઘેર ઘેર ભીખ માંગે છે. બોલ, મારી ચાર પેઢીઓ ને ઘરબાર બધું તને આપી દઉં, બદલામાં તારે મને તારી પાસે છે તે આપવું છે ? હવે પેલો ભિખારી વિચાર તો કરે ને ! તે કહે છે, મારી પાસે એવી કઈ ચીજ છે તે મને બતાવો. ત્યારે શેઠ કહે છે ભાઈ ! તારી ડોકે શું બાંધ્યું છે. ત્યારે ગરીબ માણસ કહે છે શેઠ, મને દાગીના પહેરવાની ઘણી હોંશ છે. પણ પાસે દાગીના નથી એટલે આ પાંચીકો રસ્તામાંથી જડયો છે તેને વીંધીને ડોકમાં પહેર્યો છે. ભાઈ, આ પાંચીકો નથી પણ કિંમતી ચીજ છે. તારી પાસે જો કોઈ લોખંડની ચીજ હોય તો તેનો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n42/mode/1up

realpatidar.com

કાટ ઉખાડી, સાફ કરીને લઈ આવ.

ભિખારી લોખંડની ચીજ લઈ આવે છે. એ લોખંડને પારસમણીનો સ્પર્શ કરાવતાં સુવર્ણ બની ગયું. ભિખારી વિચાર કરે છે કે અરે ! આ શો ચમત્કાર ! અરે, તમારી પાસે કોઈ જાદુ મંત્ર તો નથી ને ? તો કહે છે ના, ભાઈ ના. આ તો પાંચીકો નથી પણ પારસમણી છે. તારી પાસે પારસમણી છે. બોલ, હવે તું દરિદ્ર છે કે શ્રીમંત ! હવે આ પાંચીકો મને આપવો છે ? "ના" અને માંગે તો તેને તમે શું કહો !

આ દૃષ્ટાંત દ્વારા આપણે એ સમજવાનું છે કે આપણો આત્મા પોતે જ પારસ ચિંતામણી સમાન છે. પણ તેને પોતાની સંપત્તિનું ને શ્રીમંતાઈનું ભાન નથી, એટલે બહારના પદાર્થોમાં સુખની કલ્પના કરી સુખ મેળવવા તત્પર બન્યો. પણ સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે "ચેતન, તું નહિ જડનો ભિખારી". તમે એમ વિચાર કરો કે હું જ્ઞાન દર્શન – ચારિત્ર અને અનંત સુખનો ભંડાર છું. તારી સમૃધ્ધિનો પાર નથી. તારી સંપત્તિ શાશ્વત છે, નાશવંત નથી, છતાં જગતના જડ પુદ્‌ગલોમાં મોહ પામી પીળી માટીનો પોઠીયો બની શા માટે દોડે છે. હે ચેતન ! તું વિચાર કર, તું તો શાહનો શાહ, બાદશાહનો બાદશાહ છે. ચક્રવર્તિ કરતાં પણ તું અધિક ઋદ્ધિવાળો છે. આટલી સંપત્તિનો મહાસાગર તારા પ્રાંગણમાં હિલોળા મારી રહ્યો હોય, પછી તારે બહાર ભીખ માંગવાની હોય ? આત્માનું અનંત ને આવ્યા બાદ સુખ ને આનંદ તું ભોગવ્યા કરે છે છતાં ખુટે નહિ તેવા અક્ષય ને અખુટ સુખોનો તું ભંડાર છે. તું જે ભીખ માંગે છે તે બધું તારી પાસે છે. પરમાં ત્રણ કાળમાં સુખ મળવાનું નથી. જીવ વર્ષોથી પુત્ર-પરિવાર અને ધનમાં સુખ માની તેની પાછળ પાગલ બન્યો છે, પણ કેટલું સુખ મેળવ્યું ને કેટલી શાંતિનો અનુભવ થયો, એ તો બતાવો ! આ જીવે બધીજ શ્રદ્ધા કરી છે પણ આ જગતમાં રહેલા પુદ્‌ગલોને જાણવાવાળો કોણ છે એવો વિચાર આવ્યો છે ? જેવો પ્રભુનો આત્મા તેવો જ મારો આત્મા છે, એમ બોલો છો પણ અંતરમાં ઉપયોગ રાખી અનુભવ કરતાં નથી પણ બાહ્ય પદાર્થોનો પરિચય કરો છો. અનુભવ ને અભ્યાસ કરો છો, પણ એ બધાને જાણનારને જાણવાનો અનુભવ કરો તો જ સ્વાનુભૂતિનો આનંદ મળશે.

ભૂતકાળમાં અનંત જીવો સંસાર સમુદ્રને તરી ગયા છે. વર્તમાનકાળમાં સંખ્યા બંધ જીવો તરી રહ્યા છે અને ભવિષ્યકાળમાં અનંતો જીવો સંસાર સમુદ્રને તરશે.

ત્રણે કાળમાં ત્રિભુવનના પ્રાણીને આનંદ આપનાર આત્માનું જ્ઞાન અને આત્માનો ધર્મ શું છે તેનું જ્ઞાન કરાવનાર અગમ છે. હે પ્રભુ ! અત્યાર સુધી હું એમ માનતો હતો કે મારી પાસે બધું જ સુખ છે. મારે હવે કોઈની જરૂર નથી. અહો !

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n43/mode/1up

realpatidar.com

આવા સુખમાં હું રાચી રહ્યો હતો, પણ આજે મારી આંખ ઉઘડી કે આપના દર્શને મારો એ અંધકાર દૂર કર્યો છે. મારા જીવનમાં આપ સૂર્ય સમાન બનીને મને આજે સાચું ભાન કરાવ્યું છે. સંસારના વિવિધ સુખોમાં મને જે આનંદ ન્હોતો થયો તે આનંદ આજે આપના દર્શનથી થયો છે. તે હું વાણી દ્વારા વર્ણવી શકું તેમ નથી. ભગવાનના મુખમાંથી છૂટેલો વાણીનો ધોધ મને આજે બંધનથી મુક્ત કરાવવા માટે સાધનરૂપ બન્યો છે."

અનાદિથી જીવને બાંધવાનું કોઈ કારણ હોય ને કર્મબંધનનું મુખ્ય ઉપાદાન કારણ હોય તો રાગ ને દ્વેષ રૂપ કર્મના બીજ છે. જેમ બીજને પોષણ મળે તો વૃક્ષ મજબૂત થાય છે તેમ રાગ ને દ્વેષ સંસાર-વૃક્ષના બીજ છે. અને તેને કારણે સંસારનું ચક્ર ચાલુ જ રહે છે. ભગવાન કહે છે કે બંધનને જાણો અને તોડો. બંધન કોને કહેવું ? સચેત અને અચેત પરિગ્રહની મૂર્છા કરે, તેના ઉપર માલિકીપણું રાખે તે બંધનનું કારણ છે. આ જ કારણથી જીવ બંધાયેલો છે. બાકી આત્મા તો વર્ણ - ગંધ - સ્પર્શ વિનાનો છે. આવું જો જીવને સમજાય તો તે જરૂર પાપથી પાછો હઠશે. જોજો તમારે મુક્તિરૂપી રત્ન મેળવવું હોય તો સાધના રૂપી ચાવીથી તિજોરી ખુલશે. સત્સંગ બે કલાક ચાલે તો પણ તમે બેસો છો પણ ભાવના થાય કે હું સાધનામાં આવું ને આશ્રવના દ્વાર બંધ કરૂં ? માની લો કે તમારું મકાન છે, ને વરસાદ ધોધમાર પડે છે, તે પાણીનો પ્રવાહ તમારા મકાન બાજુ આવે છે ને તમારા કરા પાસે થઈને જાય છે તો તમે તે વખતે શું વિચાર કરો છો કે આ પાણી મારી ઈમારતને હચમચાવી મૂકશે, તો તે પાણીને રોકવા માટે પ્રયાસ કરો કે નહિ ? તે જ રીતે જીવનને માટે સમજો કે દ્વારે પાપ રૂપી પાણી આવી રહ્યું છે, તેને રોકવા માટે સંવરના પાટીયા મારી દઉં તો આશ્રવનું પાણી આવતું બંધ થઈ જશે અને અંતરાત્મા સ્વચ્છ બની જશે.

જેવી રીતે તમે દરરોજ રેડિયો સાંભળો છો, તે વખતે ભારતના સમાચાર સાંભળ્યા પછી પરદેશના સમાચાર સાંભળવા હોય તો તમારે કાંટાને અમદાવાદ ઉપરથી ખસેડીને સિલોન ઉપર મૂકવો પડે ને ? તો જ તમે સિલોનના સમાચાર સાંભળી શકો ને ? તેમ જો પંચેન્દ્રિયના વિષયો ઉપરથી કંટાળી ગયા હો તો અને એ શબ્દો અને રસો ઉપરથી થાકી ગયા હો તો સંવર રૂપી સિલોન સ્ટેશન પર આત્મા રૂપી કાંટાને ખસેડો તો તમારો આત્મા આત્મ-સ્વરૂપી સંગીતના સૂરો સાંભળશે.

ભગવાન આપણને ખ્યાલ કરાવવા માટે પોકારીને કહી ગયા છે કે જગતની એક એક વસ્તુ તારી પ્રગતિને રૂંધી રાખશે માટે તું સાવધ બન. તારે તારો પુરુષાર્થ કરવો જોઈશે. દૂધમાં માખણ છે પરંતુ મંથન કરવું જોઈશે. આ બધામાં પુરુષાર્થ કરવાથી તમને તેના ગુણ મળવાના છે. તમારે કયા માર્ગે જવું છે ? રાત-દિવસ જીવો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n44/mode/1up

realpatidar.com

દોડી રહ્યા છે. જ્યાં વાહનો દોડે, સાઈકલો દોડે, મોટરો દોડે આ બધી દોટ તમારા સુખ માટે છે ને ? પણ દોટનું ફળ મળ્યું ખરું ?જેમ દોડતો કસ્તુરીયો મૃગ નાભીમાં કસ્તુરી હોવા છતાં સુગંધ લેવા માટે ચારે દિશામાં દોડે છે. ચારે દિશામાં દોડ્યા પછી તે થાકે છે, પણ તેને ભાન નથી કે મારી નાભીમાં જ સુગંધ છે. તેમ આજે અજ્ઞાની જીવને ભાન નથી કે મારું સુખ અંતરમાં છે.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે :

સંસારના કોઈ ઈન્દ્રિયજન્ય સુખો એવાં નથી કે જે પરિણામે સુખરૂપ હોય. આત્મિક એવું અતીન્દ્રિય સુખ પરિણામે સુખરૂપ છે. યાદ રાખજો કે વિષયજન્ય સુખો ભલે જીવને મધુર લાગતાં હોય પણ પરિણામમાં અતિ દારૂણ છે. અઢાર જાતના શાકથી યુક્ત ભોજન હોય પણ જો તે વિષમિશ્રિત હોય તો પરિણામ શું આવવાનું ? તેવી જ રીતે વિષયો પણ વિષ મિશ્રિત પકવાન જેવા છે. ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં (અધ્યયન ૧૩) એવો ઉલ્લેખ છે કે, બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તિ વિષયમાં આસક્ત બનવાથી નરકાધિકારી બન્યો છે. દુનિયામાં વસ્તુ તેટલી ખરાબ નથી જેટલી તેની આસક્તિ ખરાબ છે. તત્ત્વ દૃષ્ટિએ કોઈ પદાર્થ બૂરા નથી. અંદરના રાગ-દ્વેષ બૂરા છે. તમે તમારી દૃષ્ટિથી કદાચ કોઈ સ્વરૂપવાન સ્ત્રીને જોઈ તો તેટલાથી કંઈ કર્મનો બંધ પડતો નથી, પણ જો વિકારી બુદ્ધિ થાય તો કર્મબંધનું કારણ બને છે. કારણ કે જ્ઞાતા અને દૃષ્ટાપણું એ તો જીવનો સ્વભાવ છે. સ્વભાવ એ બંધનું કારણ નથી પણ સ્વભાવમાં ન રહેતાં પરભાવમાં ગયો ત્યાં બંધ છે. દાખલા તરીકે કોઈ માણસ પોતાના ઘરમાં કદાચ વંડી ઠેકીને આવે તો માર નહિ ખાય, પણ બીજાના ઘરમાં વંડી ઠેકીને જાય તો શું થાય ? તે માર ખાય ! તમને સમજાયું કે માર કેમ ખાધો ? તે રીતે આત્મા સ્વભાવરૂપી ઘર છોડીને પરભાવ રૂપી પર ઘરમાં જાય તો માર ખાય જ ને ? માર કયો ખાય ? ખ્યાલ છે ને ? ભવોભવમાં જીવ ઉપર જન્મ, જરા ને મૃત્યુરૂપી દુઃખનો માર પડે છે. માટે સમજો. દુનિયામાં કોઈ એવું સુખ નથી કે જે આત્માના સ્વભાવ - સુખની તોલે આવે. અનાદિથી ભૂલેલો આત્મા પોતે પોતાના સ્વભાવની સન્મુખ થાય તો પોતે પોતાનામાં જ અનંત સુખ મેળવી શકે પણ ભાન ભૂલેલો જીવાત્મા જ્યાં જુઓ ત્યાં ઈન્દ્રિઓને સંતોષવાની વાત કરી રહ્યો છે, પણ ક્યાંય ઈન્દ્રિયો પર વિજય મેળવવાની વાત કરી છે ?ઈન્દ્રિયો તો સદાકાળ માટે બહિર્મુખ છે. તેને જ્ઞાન દૃષ્ટિથી અંતર્મુખ બનાવવાની જરૂર છે. આજે અજ્ઞાની મનુષ્યો ચક્ષુઈન્દ્રિયને સંતોષવા નાટક સિનેમા જોતા હોય છે. રસેન્દ્રિયને સંતોષવા અભક્ષ્ય ચીજો ખાતા થઈ ગયા છે, ને કર્ણેન્દ્રિયને સંતોષવા સિનેમાના ગીતો સાંભળતા થઈ ગયા છે. પણ એમને ખ્યાલ નથી કે ઈન્દ્રિઓને આધીન થતાં અમારી શી દશા થશે ? જો ઈન્દ્રિઓને સંયમથી જીતી લેવામાં આવશે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n45/mode/1up

realpatidar.com

તો આત્મિક સુખની પ્રાપ્તિ થશે.

ભલા, તમે સુખ શબ્દ સાંભળો કે તરત જ આનંદ આવતો લાગે છે. પણ ક્યું સાચું સુખ તેનો તમને ખ્યાલ નથી. સાચું સુખ આત્મામાં છે. પણ સુખ અંગેનું જ્ઞાન નહિ હોવાથી આજનો માનવી જ્યાં ત્યાં ફાંફાં મારે છે, કે સુખ ક્યાંથી મળી જાય ? જાણે અહીંથી મેળવી લઉં કે ત્યાંથી મેળવી લઉં ? પણ યાદ રાખજો કે બહારના કોઈ ઈષ્ટ સંયોગોમાં સુખ આપવાની તાકાત નથી, કારણ કે સંસારી સુખમાં સંયોગ છે ત્યાં વિયોગ લેખાયેલો છે. પણ આત્મા સંપૂર્ણ, શાશ્વત અને સ્વાધીન હોવાથી તેમાંથી સુખ મળવાનું છે. જુઓ, એવો વિવેક શ્રેણીક મહારાજાના પાટવી કુમારને થયો હતો.

એક વખત શ્રેણીક રાજાએ કોણીક, હલ, વિહલ વગેરે પુત્રો હોવા છતાં અભયકુમારને ગાદી સોંપવાની ઈચ્છા બતાવી. "બેટા ! મારી વૃદ્ધ અવસ્થા છે માટે તું મગધનું રાજ્ય ગ્રહણ કર." બોલો, તમને કદાચ આવી ગાદી મળી જાય તો લેવા તૈયાર છો ને ? મગધની રાજગાદીનો મોહ રૂંવાડે પણ નથી. જ્યારે આજે તો એક બાપના બે પુત્ર હોય ને માલ મિલ્કતની વહેંચણી કરવાની હોય તો સત્તર તો વાંધા ઉભા થાય. અને થોડું ઓછું આવ્યું તો કોર્ટના બારણે ચઢે. મારી વસ્તુ કેમ જવા દઉં ? પણ એમ ન માને કે ઘી ઢોળાયું તો ખીચડીમાં ગયું છે. એ કહેવત તો જાણે ભૂલાઈ જ ગઈ છે. અભયકુમારને રાજગાદી દેવા માટે શ્રેણીક આગ્રહ કરે છે ત્યારે અભયને લેવાની જરા પણ ઈચ્છા નથી. તેને તો એક જ જિજ્ઞાસા છે કે ક્યારે હું ભગવાનના ચરણમાં જીવનને અર્પણ કરી દઉં. કારણ કે એના અંતરમાં ભવનો ભય ઉભો છે. તે માને છે કે હું નામથી અભય છું પણ ભવના ભયથી અભય નથી થયો ભલે મને દુનિયા અભય કહે. વિચાર કરો કે એને ભવનો ભય કેટલો લાગ્યો હશે ? ત્યારે તેના અંતરમાં આવા ભાવ પેદા થયા ને ? અભયકુમારને રાજા બનવાના કોડ ન જાગ્યા પણ સાધુ બનવાના કોડ જાગ્યા, મોહ ન થયો. તે શું જેવી તેવી વાત છે ? સાધુ થવા માટે એ મગધની રાજગાદીની સત્તાને ઠોકર મારી ઉભા થયા. આ જેવો તેવો ત્યાગ નથી. અંતરમાં ઉત્કૃષ્ટ વૈરાગ્ય હોય ત્યારે આવો ત્યાગ થાય છે. આનું નામ જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્ય. કહેવાય છે કે ભય વિના પ્રીતિ નહિ. ભવનો ભય લાગ્યો હોય છે તેને જ ધર્મમાં સાચી પ્રીતિ ઉત્પન્ન થાય છે. સંસારના ગમે તેવા ભૌતિક સુખો પ્રાપ્ત થયા હોય પણ જ્યાં સુધી માથે ભવનો ભય છે ત્યાં સુધી સમકિતી આત્મા તેમાં આસક્ત થતો નથી. જેમ કોઈ વ્યક્તિને રાજા કહે કે તું આ રાજગાદી ભોગવ. જીવનમાં જેટલા સુખો દેખાતા હોય તે બધા ભોગવી લે. પણ પછી અઠવાડીયા બાદ તને ફાંસીના માંચડે ચઢાવવાનો છે. બોલો, હવે તેને ભૌતિક સુખમાં આનંદ આવે ખરો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n46/mode/1up

realpatidar.com

? કેમ આનંદ ન આવે ! માથે મોતનો ભય છે. હું તમને પૂછું છું કે આમાં કેટલાને માથે મોતનો ભય નથી ? બસ, બધાને માથે મોતનો ભય છે ? શું તમને વિચારવા જેવી આ વાત નથી લાગતી ? માથે મોતના નગારા વાગતાં હોય ત્યાં નિશ્ચિંત બનીને સૂઈ જવાય ખરું ? તમે તો તમારી કાંધે ચઢાવીને કંઈક સ્મશાને લઈ ગયા. આ....હા...ઘરમાંથી બહાર કાઢ્યા ને અગ્નિદાહ દીધો, તે દૃશ્ય કેટલું બધું કરૂણ છે ? આ દૃશ્ય માણસ જો પોતાની આંખ સામે રાખે તો જરૂર તે પાપ કરતાં પાછો વળશે. અને વિચારશે કે એક દિવસ મારે મરવાનું છે. અને આ બધું ભેગું કરેલું અહીં ને અહીં મૂકીને મારે પરલોકમાં જવાનું છે. કરેલાં કર્મો ભવાંતરમાં મારે એકલાને જ ભોગવવાના છે. કોઈ સગાસંબંધી દુઃખ ભોગવવાના સમયે મારી સાથે ઉભા રહેવાના નથી. જો માણસ આટલો વિચાર મનમાં રાખે તો પાપ પ્રવૃત્તિ ઉપર ઘણો મોટો કાપ મૂકાઈ જાય. અને જે રાત દિવસ સંસારની લાલસાઓ પાછળ રાગ-દ્વેષ કરી રહ્યો છે તે રાગ-દ્વેષ ઉપર વિજય મેળવે. ત્યારે જ્ઞાનીએ કહ્યું છે કે રાગ-દ્વેષ મુક્તિ એ જ મુક્તિ છે. જીવ મોક્ષ મેળવવા માટે તપ-જપ વિગેરે ક્રિયા કરે છે. તેની સાથે તેટલી રાગ-દ્વેષ ઉપર વિજય મેળવવાની સાધના હોવી જોઈએ. કારણ કે રાગ-દ્વેષ ઉપર વિજય ન મેળવે ત્યાં સુધી સાધના અધૂરી છે. જેમ કોઈને કેન્સરનું દર્દ થયું હોય ને ઉપચાર ઉપરથી કરવામાં આવે, મલમપટ્ટી વિગેરે લગાડવામાં આવે તો એવા નિર્માલય ઉપાયથી કેન્સર જેવું મહાભયંકર દર્દ મટતું નથી. તેમ કર્મ બંધન રૂપી કેન્સર પણ સામાન્ય બાહ્યાચાર રૂપી રસાયણનું નહિ મટે, પણ બાહ્યાચારની સાથે ઉપરામ ભાવ રૂપી રસાયણનું જો સેવન કરવામાં આવે તો મહાભયંકર વ્યાધિ મટે.

જ્યારે આ જીવને દેહાધ્યાસ છૂટે તયારે જ જીવ કર્મનો અને કર્તા અને ભોક્તા મટીને પરંપરાઓ પોતાના જ્ઞાતા અને દૃષ્ટા સ્વરૂપને પામી જાય છે. જીવની દૃષ્ટિ જો અંતરમાં વળે તો બધા તોફાનો મટી જાય. ઘણીવાર સગા ભાઈ ભાઈ વચ્ચે, પિતા પુત્ર વચ્ચે જે ઘર્ષણ થાય છે તે મમત્ત્વ બુદ્ધિનું કારણ છે. સુખ કે દુઃખ બંનેનો કર્તા આત્મા પોતે જ છે. બીજા તો તેમાં ફક્ત નિમિત્તમાત્ર છે. સિંહને કોઈ બાણ મારે તો તે બાણ તરફ ન ધસતા તે બાણ મારનાર તરફ ધસે છે અને બાણ મારા તરફ આવ્યું ક્યાંથી ? મારી તરફ બાણનો પ્રહાર કરનાર કોણ છે ? સિંહ બાણની ઉત્પતિ ક્યાંથી થઈ તેને શોધે છે. અને તેમાં તેને ખબર પડે કે આ બાણ ફલાણા તરફથી આવ્યું છે. ત્યારે ત્યાં સીધી તરાપ બાણ ફેંકનાર તરફ મારે છે. જ્યારે કૂતરાને કોઈ પથ્થરનો ઘા કરે તો તે પથ્થરને કરડવા દોડે છે પણ તેના મૂળ કારણને પકડતો નથી. તેમ સમ્યગ્દૃષ્ટિ આત્મા કે જે સિંહ સમાન છે તે પણ દુઃખના પ્રસંગે દુઃખના નિમિત્ત કારણને ન પડકતાં મૂળ કારણને પકડે છે. આત્મા પોતે ઉપાર્જન કરેલા કર્મોથી સુખ અને દુઃખને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n47/mode/1up

realpatidar.com

પામે છે. પોતે આચરેલાં કર્મો પોતે નહીં ભોગવે તો બીજું કોણ ભોગવી દેવાનું છે ? માટે કર્મ્ બાંધતા પહેલાં વિચાર કરવો જોઈએ. પછી ઉદય કાળમાં હાયવોય કરવી નકામી છે. અથવા કોઈ બીજાને દોષ દેવો પણ અજ્ઞાન છે. દુઃખના પ્રસંગે પોતાના કર્મોદયનો વિચાર કરવાથી મોટામાં મોટો લાભ એ થાય છે કે દુઃખમાં નિમિત્ત બનનાર તરફ દ્વેષ ઉત્પન્ન થતો નથી. કોઈ પણ જીવ તરફ રાગ-દ્વેષની પરિસ્થિતિ ન થાય. આ લાભ એ જેવો તેવો લાભ નથી. રાગ-દ્વેષ ઉપર વિજય મેળવનાર પરમાત્માને પામી શકે છે.

ટૂંકમાં સુખ દુઃખમાં બીજું કોઈ કારણભૂત નથી. પણ પોતે આચરેલાં કર્મો જ તેને ભોગવવાના છે. માટે જ મહાપુરુષો કહે છે "ત્વમેવ દુખમ્" હે આત્મા ! તારા દુઃખનું મુળ કારણ તું પોતે જ છે. માટે સુખ-દુઃખમાં કોઈને દોષ નહીં દેતા પોતાના તરફ ધ્યાન રાખવું તમારા ૨૧ ગુણની અંદર ભગવાને એક દીર્ઘદર્શી ગુણ વાવ્યો છે તે આપને ખ્યાલમાં છે ને ? આ ગુણ બહુ સુંદર અને વિચારવા જેવો છે. દીર્ઘદર્શી માણસ જે કંઈ કામ કરવાની તૈયારી કરે ત્યારે તેના પરિણામનો વિચાર કરે છે.

પંચોતેર વર્ષનો એક ડોસો આંબો વાવતો હતો. એને જોઈને બીજા માણસે પૂછયું કે તમે ઘરડા થયાં છો, હવે આ આંબો વાવશો તો ઉગશે ક્યારે ? ફળશે ક્યારે અને તેનાં ફળ ખાશો ક્યારે ! ત્યારે એણે જવાબ આપ્યો કે આંબો વાવવાનું કામ મારું છે. ફળ ભલે બીજાને મળે. ખરી રીતે તો તમે જ્યારે આંબો વાવો છો ત્યારે જ તમને ફળ મળી ગયું છે. અથવા મળવાની શરૂઆત થઈ જાય છે. તમે બીજાને છાયા અને સુખ આપવાનો વિચાર કરો ત્યારે જ તમને સૂક્ષ્મ ફળ તો મળી ગયું.

ડોસાએ વિચારેલું કે મેં બીજાના વાવેલાં વૃક્ષોનાં ફળ ખાધા છે તો બીજાઓને માટે હું વૃક્ષ વાવી જાઉં જેથી બીજાઓ ફળ ચાખી આનંદ માણે. એણે આમ એની કૃતજ્ઞતાનો ભાવ જીવતો રાખવા આ કામ કર્યું. આનું નામ દીર્ઘદર્શીપણું. આવા માણસોનું કાર્ય પોતાને તથા બીજાને અને માનવ જાતની પેઢીને તથા સમાજને લાભ કરે છે.

ગરીબાઈ એ મનની વસ્તુ છે. નિર્ધનતા એ દુનિયાની વસ્તુ છે. જેનામાં નૈતિક હિંમત નથી તે માણસ મનનો ગરીબ છે. માટે નિર્ધનતા ભલે આવે પણ મનની ગરીબી ન આવવા દેશો. જગતમાં ધનના સાધનો હોવા છતાં ઉંચે જનારા બહુ ઓછા છે. માટે જ

"સંતોષથી જીવન ગુજરે, એટલું તું મને આપજે,
ઘર ઘર ગરીબી છે, છતાં પણ દિલ અમીરી રાખજે."

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n48/mode/1up

realpatidar.com

માણસના જીવનમાં જો અમીરી આવે તો એ સાધનો ન મળવા છતાં એ મનથી ઉન્નત રહી શકે છે. આવો માણસ ભલે ધન વગરનો હોય છતાં મનથી તવંગર હોય છે.

એક ભિખારી હતો. દિવસ ભરની ભીખ ભેગી કરીને તે ચાલ્યો જતો હતો. ત્યાં એને બીજો ભિખારી મળ્યો. એ વધુ ગરીબ ભિખારી હતો. એને પેલાની માફક ભીખ માંગવાની કળા નહોતી આવડતી. આનું દુઃખ જોઈ પેલા ભિખારીએ પોતાના ડબ્બામાંના પૈસા પેલા ગરીબના ખોળામાં નાંખી દીધા. એણે જોયું કે એ ગરીબને પૈસાની વધુ જરૂર હતી એ ભિખારી હતો પણ મનનો ગરીબ નહોતો. દિલનો અમીર હતો. આ અમીરી અને ગરીબી માણસના દિલમાં પડી છે.

હે ભવ્ય જીવો ! આત્માએ જે પરિભ્રમણ કર્યું છે તે પરિભ્રમણ કરતાં અનેક વસ્તુને વ્યક્તિ સાથે સંબંધ બાંધી અશાંતિ ઉત્પન્ન કરી છે. કારણ કે વસ્તુ કે વ્યક્તિ સુખ શાંતિ આપી શકે તેમ નથી. જ્ઞાની કહે છે તું જે સુખની ઈચ્છા કરે છે તે સુખ તારામાં જ છે. ને જે તારામાં છે તે છ ખંડના અધિપતિ સમ્રાટો ને દેવો પણ ન આપી શકે. એક ધર્મ જ તારા જીવનમાં પ્રેરણા આપનાર પ્રાણ તત્ત્વ છે. સકલ સુખનું કેન્દ્રસ્થાન ધર્મ છે. આર્દ્રા નક્ષત્રમાં પાણી રૂપી વાણીથી હૃદયરૂપી ક્ષેત્ર વિશુદ્ધ કરે છે. કહેવાય છે ને કે આર્દ્રા નક્ષત્રમાં ક્ષેત્ર તૈયાર હોય ને સ્વાતિ નક્ષત્રનો વરસાદ પડે તો ક્ષેત્રમાં ખૂબ પાક થાય છે. જ્યારે સ્વાતિ નક્ષત્રનું પાણી સાગરમાં પડે છે ત્યારે કાલુ નામની માછલી ઉછળીને મુખમાં પાણી ઝીલે છે. નિમિત્ત, નૈમિત્તિક ભાવ દ્વારા મુક્તાફલ બને છે. તે જ બિંદુ ધગધગતા લોઢા ઉપર પડે તો શોષાઈ જાય છે. પડ્યું તેમ દેખાતું પણ નથી. અને તે જ બિંદુ સુવિક્ષિત કમળના પાંદડા ઉપર પડે તો મોતીનો આકાર ધારણ કરે છે. એટલે કે મોતીની જેમ ચમકી ઉઠે છે. વચનામૃતો મોતીના હાર રૂપ બનવા લાગ્યા. અને ભગવાનનો એકેક બોલ તેમના હૃદયમાં ઉતરવા લાગ્યો.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે કે રાગ-દ્વેષને છોડશો તો જુનાં કર્મો તોડશો. રાગ-દ્વેષ હોય ત્યાં સ્થિરતા ન હોય. માટે રાગ-દ્વેષ તોડવા જોઈશે. નવાં કર્મનો પ્રવાહ અટકાવવા માટે સત્સંગના માર્ગમાં આવવું પડશે. સત્સંગના માર્ગમાં નિર્જરા થાય છે. સત્સંગની પરાકાષ્ઠા અને નિર્જરાની પૂર્ણાવસ્થા તે જ મોક્ષ માર્ગમાં પ્રવેશ કરવાનું દ્વાર છે. સંત સમાગમ એ કોઈ અલૌકિક ચીજ છે.

ધાતુનો એક ટુકડો પાણીમાં મૂકશો તો તો ડૂબી જશે પરંતુ એ જ ધાતુની સેંકડો મણ વજનની સ્ટીમર તો તરશે. અને તરીને બીજાને પણ તારશે ખરી. કારણ કે તે ધાતુ ઘડતર પામેલી છે. એના ઘડવૈયાએ ઘણના ઘા અને અન્ય ઉપાયો વડે તેની મધ્યમાં અવકાશ ઉભો કર્યો હોય છે. આ અવકાશને કારણે એ પોતે પણ તરી શકે છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n49/mode/1up

2008-09-23 -Aapnu Jivan Kshanik Chhe (937)

realpatidar.com

ને અન્યને પણ તારી શકે છે. સાગરમાં તરવા માટે જેમ ધાતુ ઘડતર માંગે છે તેમ ભગસાગરને તરવા માટે જીવન પણ ઘડતર માંગે છે. જેમ ધાતુ કારખાનામાં ઘણના ઘા સહીને ઘડાયા પછી પોતે તરીને બીજાને તારે તેવી સ્ટીમર બની ગઈ છે તેવી રીતે સંત સમાગમ સંતવાણીના વચનામૃતોથી આત્મા અનાસક્ત ભાવ કેળવે તો તે ઘડતર પામેલું જીવન સંત સમાન બની જાય છે. અને તે સંત સ્વાર્થવૃત્તિના અભાવરૂપ અવકાશને કારણે પોતે તરે છે ને અન્યને તારે છે.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે :

જીવનની એક પણ પણ એળે ન જવા દેશો, અનંતકાળથી આત્માએ પોતાને ઓળખવાનો પુરુષાર્થ કર્યો નથી એટલે કે અનંતકાળથી આત્મા પોતાને ભૂલીને પ્રમાદમાં પડેલો છે. હવે સ્વ તરફ વળો અને વિચાર કરો કે મારું શું કર્તવ્ય છે ? જ્યારે સ્વ તરફનું ભાન થશે ત્યારે તમારો અંતરાત્મા બોલી ઉઠશે કે ઉઠ, ઉભો થા, કર્તવ્યની કેડી તારી રાહ જુવે છે. કર્તવ્યનો સાદ તને કેમ સંભળાતો નથી ? કર્તવ્ય ખાતર તારા જીવનને સમર્પણ કરી દે. જે કર્તવ્યને સમજતો નથી તેની આકૃતિ માનવની છે. ને પ્રકૃતિ પશુની છે. કૃતિ રાક્ષસની છે. આવા જીવાત્મા કેટલા ? તમારા જીવનમાં માનવતાના તેજ પ્રગટાવવા હોય તો સદાચારની સૌરભ માણી લો. તમે જાણો છો ને કે મહાન પુરુષો મહાન ક્યારે બન્યા ? શું તેમને બે હાથને બદલે ચાર હાથ હતા ? ના જીવનમાં સદાચારની સૌરભ ફેલાવી હતી તેથી મહાન થયા. ત્યારે તેમના અંતરમાં કર્તવ્યનો નાદ ગાજી ઉઠ્યો હતો. શું મારો જન્મ ! શું મારું જીવન ચાર દિવાલના ખાનામાં સમાપ્ત થશે ? ભોગ-વિલાસને મોજશોખ એ શું મારું કર્તવ્ય છે ? ના ના. મારું કર્તવ્ય તો સમજવું ન સમજવું. કરવું કરાવવું. સાચા રાહે જવું ને બીજાને લઈ જવા આ મારું કર્તવ્ય છે. બંધુઓ ! વિચાર કરો. આહાર - નિદ્રા - મૈથુન ને પરિગ્રહ આ તો પશુમાં પણ છે. બસ, તમે આમાં જ રહી જશો ! તમને આજે જે તક મળી છે તેને ઓળખો.

અનંતકાળથી સંસારમાં પરિભ્રમણ કરી રહ્યો છે આત્માના અજ્ઞાનથી જે દુઃખ ઉભું થયેલું છે તેને આત્મા જ્ઞાનથી દૂર કરી શકે છે. જ્યાં સુધી જ્ઞાન નથી ત્યાં સુધી એકલો તપ કરે તો ભવ દુઃખનો નાશ કરી શકતો નથી. શરીર તે બાહ્ય વસ્તુ છે. ને આત્મા અવિનાશી છે અને શરીરથી આત્મા ભિન્ન છે. જ્યાં શરીર ભિન્ન છે ત્યાં માતા-પિતા-સ્ત્રી-ધન વિગેરે વિગેરે ભિન્ન હોય જ તે આપમેળે નક્કી થઈ જાય છે.

આવા ભેદ-વિજ્ઞાનથી અજ્ઞાન દૂર થાય છે. અજ્ઞાન દૂર થતાં બાહ્ય પદાર્થ પરથી મમતા ઓછી થઈ જાય છે. આત્મા એ અખંડ દ્રવ્ય છે. છતાં જ્ઞાની પુરુષે તેના ત્રણ વિભાગ બતાવ્યા છે. એક બહિરાત્મા (૨) અંતરાત્મા ને (૩) પરમાત્મા.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n50/mode/1up

realpatidar.com

નિજસ્વરૂપમાં, જ્ઞાનમાં બધું જ જ્ઞાન આવી જાય છે. જેણે પોતાનું સ્વરૂપ જાણ્યું નથી તેણે બીજું ઘણું જાણ્યું હોય તો પણ તેની કાંઈ કિંમત નથી. સ્વરૂપની સમજણ અને સ્વરૂપમાં રમણતા એથી ઉંચું બીજું કોઈ જ્ઞાન નથી. એટલા માટે આત્મજ્ઞાનનો અપૂર્વ મહિમા કહ્યો છે. ગમે તેવા દુ:ખમાં પણ જ્ઞાની સમાધિ ટકાવી રાખે છે. એક બાજુ શરીરમાં મહાભયંકર વ્યાધિ લાગુ પડેલો હોય ને બીજી બાજુ મનમાં અપૂર્વ સમાધિભાવ હોય ત્યાં સમજવું કે જ્ઞાનદશા સાચી છે.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે :

મનુષ્ય ભવને પામ્યા પછી સાચી સમજણ આવવી તે સહેલી વાત નથી 'હું એનો ને એ મારો' છે એજ મહામિથ્યાત્વ છે. અને તેવો મિથ્યાત્વી જીવ બહિરાત્મા છે. વ્યવહારમાં તમને કોઈ પૂછે કે તમારે કેટલા દીકરા છે ? તો કહે કે મારે ચાર દીકરા છે. તો એટલા માત્રથી બહિરાત્મા નથી પણ તેના પ્રત્યે મમત્વનું વેદન ચાલતું હોય તે બહિરાત્મભાવ છે. જેમ મેંદી ઘુંટાય તેમ તેનો રંગ જામતો જાય તેમ જીવનમાં અમૃત પણ ઘુંટી શકાય છે અને ઝેર પણ ઘુંટી શકાય છે. ""અહં" અને "મમ" નું અંતરમાં ગુંજન થયા કરતું હોય કે મારે આટલા દીકરા છે, મારે આટલા બંગલા છે, મારે આટલી મોટર છે, હું બહોળા પરિવારવાળો, હું ધનાઢ્ય છું. હું આવો છું અને તેવો છું. મારા જેવો વૈભવશાળી બીજો કોઈ નથી. મારા જેવો કોઈ યશસ્વી, સુખી કે શ્રીમંત નથી. આ બધું જે અંતરમાં વેદન થયું તે ઝેર ઘુંટણું છે. પણ જયારે તમારા અંતરાત્મામાં અમૃત ઘુંટાશે ત્યારે એવો વિચાર આવશે કે હું શુદ્ધ સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ અજર, અમર, અવિનાશી છું. અરૂપી એવો મારો આત્મા છે. આ સિવાય પર દ્રવ્યોમાં એક પરમાણું પણ મારી માલિકીનો નથી. મારો આત્મા શાશ્વત છે. જ્ઞાનદર્શન-ચરિત્રના લક્ષણોવાળો છે. આ સિવાયના બધા ભાવો બહિર્ભાવો છે. આવા વિચારો જો તમને આવતા હોય તો તમે અમૃત ઘુંટ્યું છે. બહિરાત્મા તે પાપરૂપ છે. પાપસ્થાનક વગેરે બહિરાત્મ ભાવમાં છે. તેનામાં મિથ્યાદૃષ્ટિ ગુણસ્થાન સંભવે છે મિથ્યાત્વ એ બધા અનર્થનું મૂળ છે. તેના જેવો બીજો કોઈ આત્માનો ભાવશત્રુ નથી. કોઈ પર પદાર્થો પોતાના નથી છતાં મિથ્યાત્વને લીધે તેમાં સ્વપણાના ભાવ આત્મા ઉત્પન્ન કરે છે. બંધુઓ ! સંસારમાં તમે જેને મારા માનો છો તે સૌ તમારા સુખના સગા છે. પણ દુ:ખમાં પાસે કોઈ ઉભું રહેવાનું નથી, પણ આ મિથ્યાત્વ તમને ખોટાને સાચું મનાવે છે અને તેના ઉપર તીવ્ર પરિણામ રાખી તમે એવું માની રહ્યા છો કે મારા સગા વહાલા કે કુટુંબને માટે મારે ગમે તે પાપ કરવા પડે તો મારે કરવા જોઈએ. તમારી આ દૃષ્ટિ કયારે બદલાશે? સમ્યગ્દૃષ્ટિ આવે તો જ. તમે ગમે તેટલાં પાપ, કુંટુંબની ખાતર કે પત્નીની ખાતર કરો પણ એ પાપના ફળ તો તમો એજ ભોગવવા પડશે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n51/mode/1up

realpatidar.com

એમ સમજીને તમે તમારા જીવનમાં સત્ય અપનાવો. સત્યને ખાતર માણસ પોતાનું જીવન પણ અર્પણ કરી દે છે.

જયારે જયારે સત્યની વાત આવે છે ત્યારે આપણે મહારાજા હરિશ્ચંદ્રને યાદ કરીએ છીએ. વર્ષોથઈ ગયા છતાં આપણે હરિશ્ચંદ્રને ભૂલતા નથી. તેનું શું કારણ છે ? એમના જીવનમાં ભારોભાર સત્ય ભર્યું હતું. ભારતમાં જન્મેલો માનવી ભાગ્યેજ હરિશ્ચંદ્રની કથાથી અજાણ હશે. વર્ષોથી હરિશ્ચંદ્ર કહાણી તમે સાંભળતા આવ્યા છો. તમે હરિશ્ચંદ્રની સિનેમા જોઈ હશે, રામલીલા જોઈ હશે પણ હજુ સુધી એક પણ માણસ હરિશ્ચંદ્ર બન્યો હોય તેવું સાંભળ્યું નથી. જો બીજો એક તેના જેવો હરિશ્ચંદ્ર બની જાય તો હું માનું કે હજુ આવા વીર પુરુષો ભારતની પવિત્ર ભૂમિ ઉપર જીવતા ને જાગતા બેઠા છે. માણસ તો ઘણાં જન્મે છે ને મરે છે પણ આવું આદર્શ(ભરેલું) જીવન જીવે છે તેની જ કિંમત છે. આવા સત્યવાદી પુરુષોની ખૂબ જરૂર છે. માટે જ કવિઓ કહે છે ને કે :

"જનની જણ તો ભક્તજન, કાં દાતા કાં શૂર,
નહિતર રહેજે વાંઝણી, પણ મત ગુમાવીશ નુર"

જે તારામતી વિના ઘડી વાર ચાલતું ન હતું તેવી વહાલસોયી રાણીને હરિશ્ચંદ્ર રાજાએ સત્ય ખાતર વેચી દીધી ને પોતે પણ વેચાઈ ગયો ને આખું રાજ્ય આપી દીધું. અને એમને દુઃખમાં પણ કેવા દુઃખો ભોગવવા પડયા છતાં સત્ય ચૂક્યા નથી. તારામતી જેને ત્યાં વેચાણી તેના ઘરનું કામ કરે છે. જે રાણી કદી ખુલ્લા પગે ચાલી ન હતી, એક પાણીનો પ્યાલો પણ ભર્યો ન હતો તે કાળી મજુરી કરવા લાગી, એક વખત તેના લાડીલા પુત્ર રોહિતને સર્પે ડંખ દીધો ને ઝેર ચઢવાથી બાળક મરણ પામ્યો. પોતાના પુત્રના શબને લઈને સ્મશાનમાં ગઈ. ત્યાં હરિશ્ચંદ્ર રાજા જે રાજા જે રાજાના રૂપમાં નથી પણ સ્મશાનના ચોકીયાતના રૂપમાં છે. એના ઉપર એના સ્વામીની એવી જવાબદારી હતી કે આ સ્મશાન ભૂમિમાં જે કોઈ શબને લઈને આવે તેની પાસે બે પૈસા કરના લઈ લેવા. એ તારામતી પોતાના પુત્રના શબને લઈને સ્મશાનમાં આવી. દૂરથી હરિશ્ચંદ્ર તેને જુવે છે એ દશ્ય જોઈને હરિશ્ચંદ્ર શબ પાસે આવીને તારામતીને કહે છે, બે પૈસા ટેક્ષના બે પૈસા મારા સ્વામીના આપો, પછી મડદાને બાળવાની ક્રિયા કરો. સ્મશાન ભૂમિમાં ગાઢ અંધકાર હતો. એકબીજા કોણ છે તે ઓળખી શકતા ન હતાં. એના વચનો સાંભળી તારામતી બોલી કે એના કફનના કાપડ માટે પણ મારી પાસે પૈસા નથી. મારી અડધી સાડી ફાડીને મારા પુત્રનું કફન બનાવ્યું છે. ને હું ચાર પૈસા ક્યાંથી લાવું ? આ સાંભળી હરિશ્ચંદ્ર બોલ્યા કે મારા હક્કના બે પૈસા કદાચ જતા કરું પણ મારા સ્વામીના બે પૈસા છોડવા માટે હું તૈયાર નથી. એટલે બે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n52/mode/1up

realpatidar.com

પૈસા આપો. ત્યારે તારામતી કહે છે મરવા માટે ઝેર ખાવાના બે પૈસા પણ મારી પાસે નથી તો હું તને બે પૈસા ક્યાંથી આપું ?

આ સ્ત્રીના વચન સાંભળી હરિશ્ચંદ્ર કહે છે બાઈ ! તું કોણ છે ?આવી ભયંકર સ્મશાન ભૂમિમાં અગ્નિસંસ્કાર કરવા માટે પુરુષો આવે છે, સ્ત્રીઓ આવતી નથી. ને છાતી ફાટી જાય તેવી સ્મશાન ભૂમિમાં રાત્રિના સમયે તું એકલી કેમ આવી છે ? તો શું તારો પતિ કે કોઈ પરિવાર નથી ? આ દુનિયામાં તારું કોઈ નથી કે જેથી શબને લઈને તારે આવવું પડ્યું ? આ સાંભળી આકાશ તરફ આંગળી બતાવી પછી પૃથ્વી તર આંગળી બતાવીને કહ્યું કે મારે તો ઉપર આભ ને નીચે ધરતી છે. આ સાંભળીને હરિશ્ચંદ્રએ ફરીને પ્રશ્ન કર્યો કે તારું નામ શું છે ? ત્યારે તે બોલી કે મારું નામ તારા છે. હે આર્યનારી તારા ! તારા જીવનની કહાણી મને સંભળાવ. ત્યારે તારામતી ગદગદ કંઠે કહે છે કે મારી આંખના આંસુ લૂછું કે મારી કહાની કહું ? મારી કહાની ખૂબ દુઃખદ છે. આ સાંભળી હરિશ્ચંદ્ર બોલ્યા - આર્યનારીની દુઃખભરી કહાણીમાંથી જેટલું જાણવા મળે છે તેટલું સુખની કહાણીમાંથી મળતું નથી. તારામતીનું નામ સાંભળી હરિશ્ચંદ્રને પોતાનો પૂર્વ ઈતિહાસ આંખ સામે તરવરવા લાગ્યો, તેની આંખમાં આંસુ પણ આવી ગયા ને તે કહેવા લાગ્યા કે હે આર્યનારી ! જેવું તારું નામ છે તેવું જ મારી પત્નીનું નામ હતું પણ અત્યારે તે ક્યાં છે તેની મને ખબર નથી.

બંધુઓ ! આજે તમે તો કેવા પુણ્યવાન છો કે તમારા ધર્મપત્ની બહારગામ હોય તો એક પોસ્ટકાર્ડ લખો તો તરત તમને સમાચાર મળી જાય. કાગળ આવે, કોલ આવે, કેટલી સુંદર વ્યવસ્થા છે ! એ સમયમાં આવાં સાધનો ન હતાં. હરિશ્ચંદ્ર બોલે છે કે નારી ! મારી પત્નીનું નામ પણ તારા છે પણ એ ક્યાં છે તેની મને અત્યારે ખબર નથી. ત્યારે કહે છે તમે પણ મને કહો કે તમારું નામ શું છે ? ત્યારે નીચી નજરે તે બોલ્યા કે મારું નામ હરિશ્ચંદ્ર છે. એ સાંભળી તારા બોલી : જે નામ તમારું છે તે જ નામ મારા પતિનું છે. પણ મારા પતિ ક્યાં છે તેની મને ખબર નથી. આમ વાત કરે છે ત્યાં કુદરતી વીજળીનો ઝબકારો થયો ને તેમાં બંનેએ એકબીજાના મુખ જોઈ લીધા. બંને એકબીજાને ઓળખી ગયા. હરિશ્ચંદ્ર કહે છે આ તો મારી પત્ની તારામતી છે. તારામતીએ જાણ્યું કે આ તો મારા પતિ હરિશ્ચંદ્ર છે. તે વખતે તારામતી કહે છે, સ્વામીનાથ ! આ શબ તમારા પુત્રનું જ છે. તેને સર્પ કરડવાથી તે મૃત્યુ પામ્યો છે. હવે તો અગ્નિ સંસ્કાર કરવા દેશોને ? તે વખતે હરિશ્ચંદ્ર કહે છે તારામતી ! અત્યારે આપણે પતિ-પત્ની નથી. આપણે વેચાઈ ગયા છીએ, સત્યની ખાતર રાજપાટ છોડ્યા છે. પુત્ર કરતાં સત્યનું સ્થાન ઉંચું છે. માટે જ્યાં સુધી મારા સ્વામીને કરના પૈસા ન આપે ત્યાં સુધી હું તને અગ્નિસંસ્કાર કરવા નહિ દઉં.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n53/mode/1up

realpatidar.com

આ માણસોને વચનની કેટલી કિંમત હતી. વચન એટલે વચન. એક વચનને ખાતર કાયા કુરબાન કરી દેતા. જેવું બોલે તેવું પાળતા હતા. આજે તો વચનની કિંમત નથી રહી. વચનની કિંમત ગઈ ને લેખિત હસ્તાક્ષરની કિંમત પણ ગઈ, આજે તો જેમ ગાડાના પૈડા ફરે તેમ માણસના બોલેલાં વચનો ફરે છે. તમારે તો બોલવાનું જુદું ને આચરવાનું જુદું ! જ્યારે આગળના પુરુષો પોતાના જીવનના ભોગે પણ લીધેલાં વ્રતનું રક્ષણ કરે. સત્ય એટલે શું ? જે વાતમાં કોઈ જાતની મિલાવટ ન હોય, તેનું નામ સત્ય. જે સત્યનો પૂજારી હોય છે તે દુઃખ કે આપત્તિથી ડરતો નથી. હરિશ્ચંદ્ર રાજાએ સંકટના સમયમાં પણ સત્ય છોડ્યું નથી. આનું નામ જ સત્યવાદી પુરુષ છે કે જે બોલેલું વચન જીવનના અંત સુધી પાળે છે.

અનંતજ્ઞાની મહાપુરુષો કેવળ જ્ઞાન અને કેવળ દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા પછી જગતના જીવોને સંબોધન કરે છે કે હે ભવ્ય જીવો ! તમને આત્મસાધના સાધવા માટેના આ ઉત્તમ સાધનો - માનવભવ, આર્યદેશ, ઉત્તમ કુળ, ધર્મ આદિ પ્રાપ્ત થયાં છે તેના દ્વારા તમે આત્માની સાધના સાધી લો. કારણ કે આ માનવભવ અને આ બધી સામગ્ર મળવી મુશ્કેલ છે.

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : હે ચેતન ! ચેતી જા. તારા જીવનમાંથી જે રાત્રીઓ જાય છે તે ફરીને પાછી આવતી નથી. અહીં રાત્રિ શબ્દ જ વાપર્યો છે. રાત્રિનો ઉલ્લેખ કરતાં દિવસ તો આવી જાય છે, કારણ કે દિવસ પછી રાત્રિ આવે છે માટે દિવસ શબ્દ મૂક્યો નથી, ધર્મ કરનારની અને અધર્મ કરનારની (બધાની) રાત્રીઓ તો જાય છે પણ ધર્મ કરનારની રાત્રીઓ સફળ જાય છે ને અધર્મ કરનારની રાત્રીઓ અફળ જાય છે. માટે જીવનમાં ધર્મનું ભાતું ભરી લો. બીજાનો કરેલો ધર્મ તમને કામ નહિ આવે. તમને તાવ આવ્યો હોય તો તમારા મોંમાં થર્મોમીટર મૂકવું પડશે. તો જ તાવનું માપ નીકળશે. પણ તાવ તમને આવ્યો હોય ને બીજાના મોંમાં થર્મોમીટર મૂકે તો તાવ મપાશે ખરો ? તેમ સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે તમારા કર્મોને તોડવા તમારે જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર્ય ને તપ આદિ સાધનો દ્વારા સાધના કરવી પડશે. તમે તો કહો છો ને કે અમારા શ્રીમતીજી ધર્મધ્યાન કરે છે. માટે અમને તેમાંથી ભાગ મળશે ને અમારા કર્મો ખપશે. બિલકુલ નહિ કર્મ તો કરનારને જ ભોગવવા પડે છે. માની લો કે કોઈ માણસ રોગથી ઘેરાઈ ગયો હોય. પુણ્યના ઉદયથી બધાં સાધનો મળ્યાં છે. ઘરના માણસો કહો તેટલા વાના કરે, ખડા પગે સેવા કરે, ડૉક્ટરો બોલાવે ને દવા લેવડાવે પણ વેદના તો તમારે જ ભોગવવી પડે છે. કર્મની લીલા અલૌકિક છે.

કરમનો કોયડો અલબેલો, એ જી એને પામવો નથી સહેલો,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n54/mode/1up

realpatidar.com

એક માતાના પુત્ર બે એમાં, એક ચતુર એક ઘેલો,
એકનેપાણી માંગે ન મળતું, બીજાને દૂધનો રેલો, કરમનો....

દિવાળીના દિવસો આવે છે. સત્સંગ છોડીને ચોપડા ચોખ્ખા કરવામાં તમે ન પડી જતા, પણ તમારા જીવનના ચોપડા ચોખ્ખા કરજો. કારણ કે કર્મનો કોયડો અલબેલો છે. કર્મની ગ્રંથીને તોડવાનો પુરુષાર્થ કરવાનો છે. હીરની ગાંઠ તેલમાં પડી તો તેને છોડવી મુશ્કેલ છે. માની લો કે તમે ખૂબ ચતુર હશો તો તેલવાળી હીરની ગાંઠ કે સુતરની ગાંઠ ઉકેલી શકશો પણ આ કર્મના કોયડાને ઉકેલી નહિ શકો. એક જ માતાની કુખે જન્મેલા બે પુત્રોમાં એક પુત્ર પંચમાં પૂછાય એવો હોંશિયાર હોય છે ને એક એવો ગાંડો હોય કે એને સાચવવાની મા-બાપને રાતદિવસ ચિંતા કરવી પડે. ઘણી જગ્યાએ બે ભાઈઓમાં એક રૂપરૂપનો અંબાર હોય ને એક કાળો હોય, કોઈ જગ્યાએ બે ભાઈમાં એક ભાઈ ભણવામાં ચતુર હોય જ્યારે બીજાને ખૂબ પુરુષાર્થ કરવા છતાં એક અક્ષર પણ ન આવડતો હોય. ઘણી જગ્યાએ એવું પણ જોવામાં આવે છે કે એક ભાઈને ખાવાના સાંસા છે જ્યારે બીજાને ઘેર પાણી માંગતા દૂધ મળે છે. એક ભાઈ માંદો પડે છે ત્યારે પાણી પીવા માંગે તો પણ કોઈ આપતું નથી. જ્યારે બીજો ભાઈ માંદો પડે ત્યારે તેને મોટા મોટા ડોકટરો આવે છે ને ખડે પગે તેની સેવા થતી હોય છે. આ બધું તો તમે નજરે જુઓ છો ને ? એક વક્તા બોલવા ઉઠે તો શ્રોતાજનો તેને સાંભળવા ટટ્ટાર થઈ જાય ને એ બોલ્યા જ કરે એમ થાય. શા માટે આમ બને છે ? બંને સરખા વિદ્વાન છે. બંનેની વાણીમાં વક્તૃત્વ છે. વિદ્વતા છે. છતાં એકના પુણ્યમાં કમી છે. અશુભ કર્મનો ઉદય છે માટે આમ બને છે.

એક સાસુને ચાર દીકરાની ચાર વહુઓ હોય. તેમાં એક વહુ એવી હોય કે એ જેમકહે તેમ સાસુ કરે. એક પગ દાબે ને સાસુનું હૈયું હરાઈ જાય, ને બીજી વહુ બિચારી કેટલા પ્રેમથી સાસુને બોલાવે, પગ દબાવે તો પણ સાસુને મને કાંઈજ નહિ. તેના પ્રત્યે જરા પણ પ્રેમ ન આવે. સાસુ વહુને લેવા ઘણાં જ પ્રેમથી ગઈ હતી છતાં આમ શા માટે બને ? આમાં કર્મનો સંકેત છે. આટલા માટે જ જ્ઞાની કહે છે કે હે દેવાનુપ્રિયો ! કર્મની ગાંઠ ઉકેલવી મુશ્કેલ છે. માટે માનવભવમાં એવા સત્કૃત્યો કરી લો કે તમે અહીંથી જાવ તો પણ જગત તમને યાદ કરે. અરે ! સંતો પણ તમને ઝંખે, કારણ કે એકેક હરિભક્તો કેવા હોય છે ? તમે સાધુના જીવનમાં કંઈ ગુંચવણ ઉભી થાય તો એવા ગંભીર શિષ્યને બોલાવી ને તેને દિલખોલીને વાત કરે. જેમ દરિયો ગંભીર તેમ શિષ્યના પેટમાંથી વાત બહાર જાય ને એમની ગુંચવણી ઉકેલી આપે. આજે આવા શિષ્યોનો તૂટો પડ્યો છે. આવા શિષ્યો સંતોને ઝંખે ને ?

આટલા માટે જ ભગવાન કહે છે કે રાત્રિને દિવસ તો બધાના જાય છે પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n55/mode/1up

realpatidar.com

જે જીવનમાં કંઈક સાધના કરે છે તેના રાત્રિને દિવસો સફળ થાય છે અને તેનું માનવજીવન પણ સફળ બને છે. જે જીવનમાં કંઈ જ કરતા નથી, અન્યાય, અનીતિ ને અધર્મમાં પોતાનું જીવન વિતાવે છે તેના રાત્રિને દિવસો અફળ જાય છે. તમારે તમારી જીંદગીને સફળ બનાવવી છેં કે અફળ ?

એક વખત એક શ્રીમંતનો દીકરો બી.એ. ભણેલો દરિયા કિનારે ફરવા ગયો. મંદમંદ પવન વાતો હતો. એક હોડીવાળો જે કોઈ દરિયા કિનારે ફરવા આવે તેને જળ વિહાર કરવો હોય તે હોડીમાં બેસાડીને જળ વિહાર કરાવતો. પેલો શેઠનો દીકરો પણ હોડીમાં બેસીને જળ વિહાર કરવા ગયો. હોડીમાં પોતે એકલો જ છે. પૈસાની અને એના ભણતરની એના મગજમાં ખુમારી હતી. સારા ઈસ્ત્રીબંધ કપડાં પહેરેલાં ને મોઢામાં સીગારેટ ફૂંકતો હતો. પેલા ખલાસીને પૂછે છે અલ્યા ! તું કંઈ ભણ્યો છે કે નહિ ? ત્યારે ખલાસી કહે છે સાહેબ ! અમે ક્યાંથી ભણીએ ! તને કંઈ કાગળ – પત્ર વાંચતા પણ ન આવડે ? "ના" જ્યાં અક્ષરને અમારે બારમો ચંદ્રમા હોય ત્યાં ભણવાની – વાંચવાની તો વાત જ ક્યાં કરવી ? અરેરે.... ભાઈ ! આ જમાનો ભણતરનો છે. તને એક અક્ષર પણ લખતા કે વાંચતા ન આવડે તો તારી પા જિંદગી નકામી ગઈ. વળી થોડી વારે ફરીને શેઠનો દીકરો પૂછે કે કે તું પરણ્યોછે કે નહિ ? ત્યારે ખલાસી કહે છે, ના સાહેબ, અમને ગરીબ માણસને કન્યા કોણ આપે ? હું તો આ હોડી ચલાવું ને તેમાંથી જે બે પૈસા મળે તેમાંથી રોટલો – શાક ખાઈએ ને મઝા કરીએ, ત્યારે શેઠનો પુત્ર કહે છે તું ભણ્યો નહિ, પરણ્યો નહિ ત્યારે તો તારી અડધી જિંદગી નકામી ગઈ. "શેઠ, કાંઈ વાંધો નહિ." વળી થોડી વાર થઈ ત્યાં ખલાસીને કહે છે અલ્યા ! તું ભણ્યો નથી, પરણ્યો નથી પણ તને પટલાઈ કરતાં આવડે છે કે નહિ ? ના, શેઠ ! મને કોઈની પંચાત કરતાં પણ નથી આવડતું ફક્ત મને તો આ દરિયામાં હોડી ચલાવી માણસોને સામે કિનારે લઈ જવાનું કામ આવડે છે, ત્યારે શેઠનો દીકરો કહે છે બેવકૂફ ! ત્યારે તો તારી પોણી જિંદગી નકામી ગઈ. આટલું કહ્યું ત્યાં થોડીવારે કુદરતને કરવું ને દરિયામાં એકદમ આંધી આવી, પાણીમાં મોજાં ઉછળવા લાગ્યાં ને દરિયો તોફાને ચઢ્યો. જેમ ગાંડો બનેલો હાથી મહાવતને વશ ન થાય તેમ જ્યાં દરિયો તોફાને ચઢ્યો ત્યાં કોની તાકાત છે કે એ તોફાનને રોકી શકે ? હવે ખલાસી પણ પેલા શ્રીમંતના પુત્રની મજાક ઉડાવતો કહે છે શેઠ ! તમે તો ભણ્યા છો, પરણ્યા છો, ને પરની પંચાત કરવામાં પાવરધા છો, તો હવે આ દરિયો તોફાને ચઢ્યો છે. આપણી નાવ ભાંગવાની અણી ઉપર છે. તમને તરતા તો આવડે છે ને ? ત્યારે કહે છે ના, મને તરતા નથી આવડતું. તો શેઠ ! મારી તો પોણી જિંદગી નકામી ગઈ પણ તમારી તો આખી જિંદગી પાણીમાં જશે. શેઠનો દીકરો કહે છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n56/mode/1up

realpatidar.com

હાય....રામ....હું ડુબી જઈશ.

વિચાર કરો. આ ડૂબવાના સમયે ભણતરને, પત્નીને, કે પૈસાને - કોને યાદ કરાય ?

જ્યારે પુણ્યપાળ તૂટે, પાપનો પ્રવાહ આવે,
પ્રભુ તું યાદ આવ (૨)
નહીં હાથ કોઈ ઝાલે, કર્મો ખૂબ સતાવે,
પ્રભુ તું યાદ આવે (૨)

જ્યારે પુણ્યપાળ તૂટે ને પાપનો પ્રવાહ આવે ત્યારે પ્રભુને યાદ કરાય. જ્યારે કોઈ હાથ ઝાલનાર ન રહે તેવા દુઃખના સમયમાં પ્રભુને યાદ કરો. ત્યારે તો એક ચિત્તે કહો :

મારા જીવન કેરી નાવ, તારે હાથ સોંપી છે,
ચાહે ડૂબાડે કે તાર, તારે હાથ સોંપી છે.

આવા સમયે તો ભગવાનને બધું સોંપી દો છો ને બોલો છો કે પ્રભુ ! હું ડૂબી જઈશ તો તારી લાજ જશે. એમ પ્રભુને પ્રાર્થના કરો છો. પેલા શેઠના પુત્રના મનમાં પણ પશ્ચાતાપ થવા લાગ્યો કે અહો ! હું બધું જ શીખ્યો પણ તરવાની કળા ન શીખ્યો, તો મારી જિંદગી પાણીમાં ગઈ. દુનિયામાં માણસ બધું શીખે પણ એક તરવાની કળા ન શીખે તો તેની જિંદગી ધૂળ છે.

સર્વ કળાને એક ધર્મકળા જીતે છે. સર્વકથાને એક ધર્મકથા જીતે છે. સર્વ બળને ધર્મનું બળ જીતે છે અને સર્વ સુખોને ધર્મનું સુખ જીતે છે. આજે વિજ્ઞાનની પાછળ તણાતો માનવ અમને પણ કહે છે ! આ તો વિજ્ઞાનનો જમાનો છે. વિજ્ઞાન કેટલું આગળ વધી રહ્યું છે. તમે પણ આગળ વધો. આ વિજ્ઞાનના સાધનો દ્વારા આજનો માનવી સબમરીનં દ્વારા સાગરના પેટાળમાં ફરવા લાગ્યો. પાણીમાં તો જલચર જીવો જ રહે ને ? એરોપ્લેનમાં બેસીને ઉંચે ઉડતા ખેંચરની જેમ ઉડવા લાગ્યો. તમે ઝડપી સાધનો દ્વારા સવારે અહીં ભારતમાં બેઠા હો ને બપોર થતાં તો વિદેશમાં પહોંચી જાવ છો. આ બધું જ તમને વિજ્ઞાને બતાવ્યું પણ એક ધર્મની કળા શીખવાડી નથી. અમને એ બધું ભલે કંઈ જ ન આવડે પણ તરવાની કળા અમને આવડે છે. તેથી નૌકા ભલે તૂટી જાય. સંસાર સમુદ્રમાં ગમે તેટલા આંધી ને તોફાનો થાય પણ પરમાત્માના દર્શનના આધારથી તે સંસારમાં ડૂબતો નથી.

તમે યાદ રાખો કે તમને બધું જ આવડે છે પણ તરવાની કળા નહિ આવડે તો પેલા શ્રીમંતના પુત્રની જેમ તમારી આખી જિંદગી પાણીમાં જશે. માટે બીજું બધું ભલે તમને ન આવડે પણ તરવાની કળા તો અવશ્ય શીખજો. જેને ભવસાગરને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n57/mode/1up

realpatidar.com

તરવાની કળા લગની લાગી છે એવા પ્રભુની વાણી સાંભળે છે ને વૈરાગ્યના રંગે રંગાઈ ગયા છે. તે વિચાર કરે છે અહો ! મારો આત્મા સંસારમાં ઘણું ભમ્યો, સંસારમાં કહો તેટલી સમૃદ્ધિનો સ્વામી બન્યો,

પરનું બૂરું કરતાં પહેલાં પોતાનું થઈ જાય,
ખરેખર એ કુદરતનો ન્યાય.......(૨)
વિષ વાવ્યાથી વિષ મળે છે, પ્રેમે પ્રેમ પમાય,
ખરેખર એ કુદરતનો ન્યાય.......(૨)
બાવળ વાવ્યો નિજ આંગણીએ, પોષણ આપી પ્રૌઢ બનાવ્યો
આખર તેના ખરતા કંટક નિજ પગમાં ભોંકાય,
ખરેખર એ કુદરતનો ન્યાય.......(૨)

ભગવાન કહે છે કે જે આત્મા બીજાને કષ્ટ આપે છે. તે પોતે જ કષ્ટમાં મૂકાઈ જાય છે. બીજાને કષ્ટ પહોંચવાનું હશે ત્યારે પહોંચશે પણ પહેલાં તારું તો જરૂર અહિત થશે. પોતાના આંગણામાંથી માણસો પસાર થતાં જોઈ કોઈ વિચાર કરે કે આ બધા અહીંથી જાય છે માટે લાવ, બાવળ વાવી દઉં. કાંટા ખરશે એટલે કોઈ નહિ આવે. પણ જ્ઞાની કહે છે બીજાને તો વાગતા વાગશે પણ તને તો પહેલાં જ વાગશે. માટે પરનું અહિત થાય તેવું મનથી પણ ચિંતવશો નહિ.

બાહ્ય સુખ કે સંપત્તિ મને મોક્ષમાં નહિ પહોંચાડે પણ મને સાચું સુખ પ્રાપ્ત કરાવનાર સંયમ છે. મને ભગવાન જેવા ભગવાન મળ્યા છે અને હવે જો હું ભવની ભાવટ ન ટાળું તો સાચો માનવ શેનો ? મારું માનવ જીવન તો પરમ તત્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે છે. પ્રભુની વાણી સાંભળતાં જીવને આટલો આનંદ આવે છે તો આપણે પ્રભુમય બની જઈએ તો કેટલો આનંદ થાય !

એક દૃષ્ટાંત યાદ આવે છે. દિલ્હીનું એક કુટુંબ ઘણાં વર્ષોથી મુંબઈમાં વસતું હતું. કમાવા માટે દિલ્હી છોડીને મુંબઈમાં આવેલા. અને મુંબઈમાં આવી તે સુખી થયેલા. એક વખત મુંબઈમાં હુલ્લડ થતાં આ કુટુંબના મનમાં થયું કે હવે આપણે મુંબઈ છોડીને દિલ્હી જઈએ. એટલે એમણે દિલ્હીની ટિકિટ કઢાવીને ગાડીમાં બેઠા. સ્ત્રીના મનું થયું કે આપણે ઘણાં વર્ષે દિલ્હી જઈએ છીએ. અહીં તો આપણે બધી જ સગવડ હતી. આનંદથી રહેતા હતાં. હવે દિલ્હીમાં આપણને અગવડ પડશે. ત્યારે એનો પતિ કહે છે તું જરા પણ ચિંતા ન કરીશ, તને ત્યાં જરા પણ અગવડ નહિ પડે. મેં બધી જ સગવડ કરી રાખી છે, કારણ કે આપણે દિલ્હી છોડી મુંબઈ આવ્યા, કમાયા ને સુખી થયા પણ આપણા કુટુંબીજનો અને મિત્રોને હું ભૂલ્યો નથી. મુંબઈમાં રહેવા છતાં મેં એ બધાનું ધ્યાન રાખ્યું છે. એટલે આપણને ત્યાં કોઈ જાતની અગવડતા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n58/mode/1up

realpatidar.com

નહિ પડે. જેમ આપણે મુંબઈમાં રહીએ છીએ તેવી જ ત્યાં સગવડ મળશે. આ રીતે પતિ-પત્ની વાતચીત કરી રહ્યા હતાં.

આ પતિ-પત્નીની વાત સાંભળી બાજુમાં એક માણસ ઉદાસ બેઠો હતો તેની આંખમાં આંસુ આવી ગયા. આ જોઈ પેલો ભાઈ પુછે છે કે તમારી આંખમાં આંસું કેમ છે ? તમે ક્યાં જઈ રહ્યા છો.? ત્યારે તેણે કહ્યું કે હું પણ દિલ્હી જઈ રહ્યો છું. પણ તમારા જેટલો મને આનંદ નથી, કારણ કે દિલ્હી છોડી મુંબઈ આવ્યા પછી મુંબઈના રંગરાગ ભરેલા મોજીલા વાતાવરણમાં પડી ગયો. ને સગાં-સ્નેહી તથા મિત્રોને હું વીસરી ગયો. મેં કોઈની ખબર લીધી નથી. આજે મારા માથે વિપત્તિના વાદળો ઉતરી પડતાં દિલ્હી યાદ આવવાથી દિલ્હી જાઉં છુ. પણ ક્યાં ઉતરવું ને કોને મળવું તેનો વિચાર થઈ પડ્યો છે. તમારું ત્યાં સ્વાગત થશે ને મારે ત્યાં ઉતરવા માટે સ્થાનની શોધ કરવા રખડવું પડશે. અને તે પણ પૈસા વિના ક્યાંથી મળશે ? અને આજે તો મારું ખિસ્સુ ખાલી છે.

આ બંને જણા આ રીતે વાતો કરી રહ્યા છે. એટલામાં ત્યાં એક ચોરને દોરડાથી બાંધીને પોલીસ તેને ટ્રેઈનમાં લાવ્યા. અને તેની બાજુના પાટીયા પર બેઠા. ત્યારે પેલા ભાઈને પૂછ્યું, તમે ક્યાં જઈ રહ્યા છો ? તો કહે, અમે દિલ્હી જઈ રહ્યા છીએ. કારણ કે આ ચોર દિલ્હીનો છે એણે મુંબઈમાં આવી ઘણાંને શીશામાં ઉતાર્યા છે. ઘણાંને લુંટ્યા છે. હવે એ પકડાયો છે એટલે એને દિલ્હીની કેદમાં નાંખવા જઈ રહ્યા છીએ.

આ દૃષ્ટાંતમાં ત્રણ પ્રકારના માણસો આપણને જિંદગી રૂપી ટ્રેઈનમાં જોવા મળે છે. તેમાં પ્રથમ વર્ગનો માણસ વિવેક પ્રધાન છે, જે આ દુનિયા રૂપી મુંબઈમાં આવવા છતાં પોતાના અંતિમ ધ્યેયરૂપી દિલ્હીને ભૂલ્યો નથી. આત્મદેવના સાચા મિત્રો દાન, દયા, વિવેક આદિને ભૂલ્યો નથી. અહીં રહેવા છતાં પરલોક જવા માટે અને અંદર બેઠેલ ચૈતન્ય દેવ માટે સતત પુરુષાર્થ કર્યા કરે છે અને એને જવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે તે ખુશ થાય છે. કારણ કે એણે પ્રથમથી બધી તૈયારી કરી રાખી છે, તેથી એનું તો ત્યાં સન્માન થવાનું છે. અહીં બેઠા હોવા છતાં મિત્રોની ખબર રાખી છે માટે એ ખબર રાખવાના છે, એ તો નિઃશંક છે. એટલે આવા વિવેક પ્રધાન માણસોના મુખ ઉપર તો અંતિમ સમયે પણ પ્રસન્નતા હોય છે.

બીજા વર્ગનો માણસ વિચાર પ્રધાન છે. એણ સંસારરૂપી મુંબઈ નગરમાં આવીને પાંચે ઈન્દ્રિઓના વિષયોમાં ચકચૂર બનીને અંદરમાં બિરાજતા ચૈતન્ય દેવ માટે જે કંઈ કરવું જોઈએ તે કર્યું જ નહિ. તે વિચારમાં રહી ગયો પણ વર્તનમાં ઉતાર્યું નહિ. પણ એટલું વિચારવા જેવું છે કે એણે કોઈનું બૂરું કર્યું નથી, તે સાથે સારું પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n59/mode/1up

realpatidar.com

નથી કર્યું ? વિવેક ને વૃત્તિની વચમાં અધવચ ઝોલાં ખાતો રહી ગયો છે. આવો માણસ જાય ત્યારે તેના મુખ ઉપર વિષાદની રેખા હોય છે.

ત્રીજા વર્ગનો માણસ માત્ર વૃત્તિ - પ્રધાન છે. એ વિષયોને વૃત્તિઓને વશ બનીને અધમ જીવન જીવે છે. સત્ય, નીતિ ને સદાચારને ભૂલી જઈ હિંસા, અસત્ય, ચોરી, જુગાર, મૈથુન આદિ પાપની પ્રવૃત્તિમાં પોતાની જિંદગી પૂર્ણ કરી પોતે કરેલાં દુષ્ટ કાર્યો બદલ આંખોમાંથી આંસુ સારતો સારતો જાય છે.

બંધુઓ ! આ ત્રણે કોટીના મનુષ્યોમાં તમારું સ્થાન કઈ કોટીમાં છે ? દિવ્યતા પ્રધાન, માનવતા પ્રધાન કે પશુતા પ્રધાન માણસે એવું ચિંતન કરવાનું છે કે હું ક્યાં છું ? મારું શું ધ્યેય છે ? ને મારે અહીં આવીને શું કરવાનું છે ? આપણા સદ્ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજે પણ આપણે એ જ સમજાવ્યું છે કે હે ચેતન ! તું કોણ છે ? તે તું જાણી લે અને અહીં શા માટે આવ્યો છે તેનો વિચાર કર. આ બે વાતનું આપણે ઉંડાણથી ચિંતન કરીશું તો એમ લાગશે કે આપણે કોણ છીએ તે જ આપણે જાણતા નથી અને આપણે આપણને પોતાને જાણવા માટે પ્રયત્ન પણ કરતા નથી તો પછી અહીં શા માટે આવ્યા છીએ તેનો તો વિચાર જ ક્યાંથી આવે ? માણસના અંતરમાં વિવેકનો દિપક પ્રગટે તો તેના પ્રકાશમાં પોતાને જોઈ શકે ને આત્માનંદને અનુભવી શકે. કર્મ સત્તાના પનારે પડેલો છે. કર્મ અને સંસારની પરતંત્રતાના કારણે આત્માની દશા કેવી બેહાલ બની ગઈ છે.

આ સંસારના સુખ તો માટીના ઘડા જેવા ને કથીર છે ! આ જીવે દેવલોકના સુખો અનંતવાર ભોગવ્યા પણ હજુ તેની પ્યાસ બુઝી નથી. ભગવાન પાસેથી દેવલોકના સુખોનું વર્ણન સાંભળ્યા પછી આ સંપત્તિ, સ્ત્રીઓ ને ઐશ્વર્ય એ તો મને જોવા પણ ગમતા નથી. એ તો મને કૂચા જેવા ને અસાર લાગે છે. જેમ કોઈ માણસ શેરડીના ટુકડાને ચાવી તેનો મીઠો રસ ચૂસી લીધા પછી તેના કુચા જેમ નિરસ લાગે તેમ મેં અત્યાર સુધી આ સુખો સાચા માન્યા હતા. હવે મને એ કુચા જેવા લાગે છે. પ્રભુના સમાગમથી મારી આંખ ખુલી ગઈ છે. આ સુખો કથીર જેવા નિર્માલ્ય લાગે છે. સંસારના સુખોમાં કંઈ માલ નથી ! આંખ ખુલ્યા પછી આંધળીયો વહેપાર કોણ કરે ? કનક છોડી કથીરમાં કોણ રાચે ? માટે હવે તો હું આ સંસારને છોડીશ, જો સમજણ પૂર્વક નહિં છોડું તો મારા કર્મ છોડાવશે. તેના કરતાં સમજણ પૂર્વક મારી જાતે જ શા માટે ન છોડું ? જેને મેં બહુ વહાલા કરીને માન્યા છે તે પણ કર્મોદયના કાળે છોડાવનાર નથી. જેમ કસાઈ ખરીદેલા બોકડાને ખેંચી જાય છે. વાઘ જેમ હરણીના બચ્ચાને ઉપાડી જાય છે તેમ કાળરાજા આ જીવને ઉપાડી જાય છે. તે વખતે કોઈ બચાવવા સમર્થ થતું નથી. મને સંસારનો ત્રાસ લાગ્યો છે. હવે તો મારી એક ક્ષણ લાખેણી જાય

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n60/mode/1up

realpatidar.com

છે. હવે હું વધુ સમય સંસારમાં રોકાઈ શકું તેમ નથી.

મૂરખ નર જાણે નહિ રે, ક્ષણ લાખેણી જાય,
કાળ ઓચિંતો આવશે ને શરણ ન કોઈ થાય.
જેમ પંખી પીંજર પડ્યો રે, વેઠે દુઃખ નિશદિન,
માયા પીંજરમાં પડ્યો રે, તેમ હું વિશવાવીશ..
એ બંધન મુજને ન ગમરે રે, દીઠાં પણ ન મૂકાય.
નિજ હર્ષ અંગ ભણી રે, સુખીયો કર મારા નાથ રે.

સંયમ માર્ગે જવા માટે મારે એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કરવો નથી. મારા જીવનની એક એક ક્ષણ લાખ લાખ સોનૈયા કરતાં પણ કિંમતી પસાર થઈ રહી છે. કાળરૂપી બાજ પક્ષી ક્યારે ઓચિંતો આવીને આ જીવરૂપી પક્ષીને ઉંચકીને ફેંદી નાખશે અને કોણ જાણે ક્યાંય ફેંકી દેશે તેની ખબર નથી. તે વખતે જીવને કોઈ શરણ આપતું નથી. જેની સેવામાં અનેક માણસો ખડા પગે ઉભા રહેતા હતા, મોટા મોટા રાજાઓ જેની આજ્ઞા એક હાકે ઉઠાવતા હતા એવા મોટા સમ્રાટોને પણ કાળરાજા કેદમાં સપડાવે છે. તે વખતે એ બધાં દીન બનીને રડે છે. પણ કાળને વાયદો આપી શકતા નથી. એને એક ક્ષણ રોકી શકતા નથી. તો આ સમયે બળનું, બુદ્ધિનું, સત્તાનું કે ઐશ્વર્યનું ગુમાન કરવા જેવું નથી, આવું અજ્ઞાની જીવોને જ્ઞાન નથી. તેથી માનવ જીવનની અમૂલ્ય પળો ઈન્દ્રિઓના વિષયોની ઘેલછામાં ગુમાવી નાંખે છે. જેમ પારધીના હાથે પાંજરામાં પૂરાયેલું પક્ષી રાત-દિવસ મરણના ત્રાસથી ભયભીત રહે છે તેમ હે પ્રભુ ! આ સંસારના માયારૂપી પાંજરામાં રહેલો હું સંસારમાં રહેતાં મારું કાળજું કકળે છે ને હૃદય ઉકળે છે.

આ દેહ નાશવંત છે. રૂપ-યૌવન સંધ્યાના રંગ જેવાં છે. સગાઈના સંબંધો બધા સ્વાર્થના ભરેલા છે. આ સંસારમાં કોઈ કોઈનું નથી. પરલોકમાં જતાં જીવની સાથે કોઈ આવતું નથી. જીવ એકલો જ જાય છે ને સાથે તો તેનાં શુભાશુભ કર્મો જ જાય છે. માટે આવું ક્ષણ ભંગુર જીવન હાથમાંથી સરકી જાય તે પહેલાં આત્મ સાધનાના પંથે પ્રયાણ કરી લેવા દો. બીજાને ભલે આ સંસારના સુખ સમૃદ્ધિમાં આનંદ આવતો હોય પણ મને તો સંસાર કારાગૃહ જેવો લાગે છે. માટે હે પ્રભુ ! આ તારા પુત્રને સંસાર રૂપી કારાગૃહમાંથી મુક્ત કરવા અને આત્માનો અખૂટ વૈભવ પ્રાપ્ત કરવાનો છે.

બંધુઓ ! સંપત્તિ હોવા છતાં એકવાર પ્રભુની વાણી સાંભળીને કેવો તીવ્ર વૈરાગ્ય આવ્યો ! સંસારી જીવોને સંસારના સુખો મીઠી દ્રાક્ષ જેવાં લાગ્યા છે. પણ યાદ રાખજો કે એક વાર તો તમારે સંયમના ઘરમાં આવવું પડશે. ઘણા માણસો એમ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n61/mode/1up

realpatidar.com

બોલતા હોય છે કે આપણામાં ને સાધુમાં ફેર શો ? અહિંયા પણ ધોળું છે ને ત્યાં પણ ધોળું છે. આપણે કમાઈને ખાઈએ છીએ ને સાધુ પણ ખાય છે, આપણે પુત્ર પુત્રીઓનો પરિવાર છે ને એમને પણ પરિવાર છે. આપણને ધનનો લોભ છે ને એમને વસ્ત્ર-પાત્ર-પુસ્તક અને પાનાંનો લોભ છે. ભાઈ ! ધોળા ધોળામાં ફેર છે. પણ સંસાર સાથે સંયમની સરખામણી ન થાય.

એક વખત સાકરના ડુંગરમાં રહેનારી કડીને મીઠાના ડુંગરમાં રહેનારી કીડી સાથે મિત્રતા થઈ. ત્યારે સાકરમાં રહેનારી કીડી મીઠાના ડુંગરમાં રહેનારીને કહે છે, બહેન ! તું એક વખત મારે ઘેર ચાલ. મારું ઘર તો જો. તને ખૂબ આનંદ થશે. ત્યારે પેલી મીઠાની કીડી કહે છે બહેન ! મારે ઘેર ને તારે ઘેર સરખું જ છે ને ! તો કહે ના, મારા ઘરમાં ને તારા ઘરમાં ઘણો ફેર છે. પણ મીઠાની કીડીને તેનું ઘર છોડવું ગમતું નથી. પણ પેલી સાકરમાં રહેનારી કીડી તેને ખૂબ સમજાવે છે ને પોતાને ઘેર લઈ જાય છે. એક દિવસ રહીને બીજા દિવસે પૂછે છે કેમ ! તને મઝા આવી ? તો કહે છે "ના" બે ત્રણ દિવસ પછી સાકરની કીડી પૂછે છે કેમ ! હવે તો ગમે છે ને ? ત્યારે મીઠામાં વસનારી કીડી કહે છે બહેન ! મને તો મારે ઘેર જેવું લાગતું હતું તેવું જ અહીં લાગે છે. જરા પણ ફરક લાગતો નથી. જેમ કોઈ દર્દી ડોક્ટર પાસે દવા લેવા માટે જાય ને ડોક્ટર તેને તપાસીને દવા આપે ને બીજે દિવસે ડોક્ટર પૂછે કે કેમ, કંઈ દર્દ ઓછું થયું ? તો દર્દી કહે "ના" કંઈ ફેર પડ્યો નથી. આમ એક-બે ત્રણ દિવસ જાય, ડોક્ટર ફેરવી ફેરવીને દવા આપે છતાં દર્દી એમ કહે કે મને સ્હેજ પણ ફેર પડ્યો નથી ત્યારે ડોક્ટર પણ વિચાર કરે કે આટલી ફેરવી ફેરવીને દવા આપવા છતાં કેમ ફેર પડતો નથી. છેવટે ડોક્ટર પૂછે છે કે તું ટાઈમસર દવા તો પીએ છે ને ? ત્યારે કહે છે "ના" સાહેબ ! બાટલી તો મેં કબાટમાં સાચવીને મૂકી દીધી છે. ભલા ! તારે દવા પીવી નથી તો રોગ ક્યાંથી મટવાનો છે ? તમે પણ અહીં રોજ જન્મ જરા અને મરણના રોગ નાબૂદ કરવાની દવા લેવા તો આવો છો પણ પેલા દર્દીની જેમ સંભાળીને અભેરાઈએ ચઢાવી દો છો. પછી સંતો રોજ વિચાર કરે કે હું મંથન કરી કરીને તત્ત્વરૂપી વાણીની દવાઓ આ સંસારના દર્દીઓને આપું છું, છતાં એમનામાં કેમ કંઈ ફેર પડતો નથી ? તમે વાણીને અંતરમાં ઉતારતા નથી ને સંસારની માયા રૂપી મીઠાની કણી સાથે લઈને આવો છો, પછી ક્યાંથી તમારૂં જીવન સુધરે ?

પેલી સાકરની કીડી મીઠાની કીડીને કહે છે બહેન ! તું મીઠાની કણી મોઢામાં લઈને નથી આવીને ? તો કહે છે હા. એક કણી લઈને આવી છું. એટલે તેના મોઢામાંથી મીઠાની કણી કઢાવી નાંખી એટલે તેને સાકરનો સ્વાદ આવ્યો. પછી સાકરમાં વસનારી કીડીને કહે છે બહેન ! મેં આવો સ્વાદ કદી ચાખ્યો નથી. બસ હવે આ છોડીને મારે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n62/mode/1up

realpatidar.com

ઘેર જવું નથી. બંધુઓ ! તમારા સુખમાં ને સંયમના સુખમાં આટલો ફરક છે. સંયમના સુખ સાકર જેવા મીઠા છે. ને સંસારના સુખ કણી જેવા ખારા છે અમે તમને રોજ કહીએ છીએ કે એક કલાક તો ધર્મ સ્થાનકમાં આવો ! ખૂબ ખૂબ કહ્યું ત્યારે માંડ માંડ આવવા લાગ્યા પણ સંસારના મીઠાની કણી ભેગી લઈને આવ્યા છો એટલે સંયમની સાકરનો સ્વાદ તમારી દાઢમાં ક્યાંથી આવે ?

સુજ્ઞ બંધુઓ, સુશીલ માતાઓ ને બહેનો !

અનંતજ્ઞાની ભગવંતો જગતના જીવોના ઉદ્ધાર માટે ઉદ્ઘોષણા કરે છે કે હે ભવ્ય જીવો ! આ માનવજીવનની મહત્તા હોય તો તપ અને સંયમથી છે. જેમ શ્વાસોશ્વાસ બંધ થયા પછી આ દેહની કિંમત નથી તેમ જેના જીવનમાંથી સત્ય ચાલી ગયું છે તેવા માનવજીવનની પણ કિંમત નથી. જ્ઞાની ભગવંતોએ માનવભવની જે મહત્તા બતાવી છે તેમાં રહસ્ય છે. તે તમે જાણો છો ? તમે કલ્પવૃક્ષની નીચે જઈને બેસો અને તમને જે વસ્તુ જોઈએ તેની ચિંતવના કરો તો તે વસ્તુ એક સેકન્ડમાં તમારી સામે હાજર થઈ જાય. પણ તમે એવી ચિંતવના કરો કે મને મોક્ષ મળે તો એ કલ્પવૃક્ષ તમને મોક્ષ નહિં અપાવે. પારસમણીને હાથમાં લઈને લોખંડને અડાડી તેનું સોનું બનાવી શકશો પણ તેનાથી કંઈ તમને મોક્ષના સુખ નહિ મળે. કલ્પવૃક્ષમાં ભૌતિક સુખ આપવાની તાકાત છે પણ આત્મિક સુખ આપવાની તાકાત નથી. પારસમણી લોખંડનું સુવર્ણ બનાવશે પણ એ દાનવને માનવ અને માનવને મહામાનવ નહિ બનાવે. પણ માનવને મહામાનવ તો ધર્મ જ બનાવશે. એ ધર્મ કયો ? ધર્મ કોને કહેવાય ?

ભગવાન કહે છે કે સંયમ ને તપ રૂપ ધર્મ એ જ સાચો ધર્મ છે. આવો ધર્મ જેની રગેરગમાં વ્યાપેલો છે તેવા આત્માઓને દેવો પણ નમસ્કાર કરે છે. આ માનવભવ કલ્પવૃક્ષ સમાન છે. પેલું કલ્પવૃક્ષ તમને મોક્ષ નહિ અપાવે, પણ માનવભવ રૂપી કલ્પવૃક્ષ તમને મોક્ષ અપાવશે, માટે તમે જલ્દી જાગો, ચેતી જાવ, સમજી જાવ. પહેલાના જમાનામાં તો એકલા ભાઈઓ કાંડા ઘડિયાળ બાંધતા હવે તો ભાઈઓ અને બહેનો બધાના કાંડે ઘડિયાળ આવી ગઈ. એ ઘડિયાર ચાલુ હોય છે ત્યાં સુધી તેમાંથી કટ કટ અવાજ આવેછે ને એ ઘડિયાર બંધ પડે છે ત્યારે એ કટકટ અવાજ પણ બંધ થઈ જાય છે. તમારા જીવનની ઘડિયાળ ક્યારે બંધ પડી જશે તેની ખબર નથી. તમારી અમૂલ્ય માનવ જીંદગીની ક્ષણો ચાલી જાય છે. તમારા અમૂલ્ય દિવસો ઉપર દિવસો જાય છે તે તમને ચેતવણી આપે છે કે તારું શરીર નિરોગીછે ત્યાં સુધી કામ કાઢી લે.

રાત-દિવસ મહેનત કરી કરીને જે ધન મેળવ્યું છે, તે બધું જ એક દિવસ તમારે છોડીને જવાનું છે. સિકંદર બાદશાહે લોકોને લૂંટી લૂંટીને કેટલી લક્ષ્મી ભેગી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n63/mode/1up

realpatidar.com

કરી ! કેટલા રાજાઓના રાજ્ય લૂંટીને પોતે મોટો સમ્રાટ બન્યો, પણ જ્યારે તે મરણ પથારીએ પડ્યો, જીવનની આશા છૂટી ગઈ ત્યારે તેણે કહી દીધું કે અખૂટ સંપત્તિનો સ્વામી સિકંદર ખાલી હાથે જાય છે. તેની લક્ષ્મી, લશ્કર, નોકર, ચાકરો, વૈદોને હકીમો કોઈ તેને મૃત્યુના મુખમાંથી બચાવવા સહાયક બન્યા નહિ, માટે એનો મોહ કરવા જેવો નથી.

ખાખમેં ખપી જાના બંદા, મિટ્ટીસે મિલ જાના,
મત કરો અભિમાન, એક દિન પવનસે ઉડ જાના.
હીરા પહેરો, સોના પહેરો, પહેરો મોતીડા સાચા,
વાળે વાળે મોતી ટાંકો, તો યે મરણકી આશા....

તમે યાદ રાખો કે આ શરીર છોડીને એક દિવસ તો સૌને જવાનું છે. હિંદુ હશે તેના દેહને જલાવી દેશે ને મુસ્લીમ હશે તો તેના દેહને જમીનમાં દફનાવી દેશે, પણ પિંજરમાંથી આ હંસલો ક્યારે ઉડી જશે એ વાત ચોક્કસ છે.

એક જમાનો એવો હતો કે ચાતક પક્ષી પાણી વિના તરફડીને મરી જાય પણ ભોંય પડેલું પાણી ચાતક પક્ષી ન પીવે. અત્યારે તો ચાતક પક્ષીની એ નીતિ રહી નથી. એક વખત દુષ્કાળનો સમય આવ્યો, વરસાદ પડ્યો નહિ, એક ચાતક પક્ષીનું બચ્ચું પાણી વિના તરફડવા લાગ્યું ને એની માતાને કહેવા લાગ્યું કે હે માતા, આજે દુનિયાએ એના રીતરિવાજો બદલ્યા છે, તો હવે આપણે પણ આપણા રિવાજો બદલવા જોઈએ, આ મેઘરાજા પણ મહેરબાની કરતા નથી. હવે આપણે ક્યાં સુધી તરસ્યા મરી જવાનું ? ત્યારે તેની માતા કહે છે બેટા ! આ દેહ પડે તો કુરબાન પણ ભોંય પડ્યા પાણી આપણાથી ન પીવાય. સિંહ ભૂખ્યો મરી જાય પણ ઘાસ ન ખાય. તેમ આપણે ચાતકની જાતિને પણ આપણા કુળની મર્યાદા કેમ લોપાય ?

ચાતક પક્ષીના બચ્ચાંને તેની માતાએ પાણી પીવાની ના પાડી પણ હવે તેનાથી તરસ વેઠાતી નથી. એટલે એણે કહ્યું, હું તો સરોવરના કાંઠે પાણી પીવા જાઉં છું એમ કહીને એ તો ઉડી ગયું ને સરોવરના કિનારે એક વૃક્ષની ડાળે જઈને બેઠું. 'પાણી પીઉં'' એમ વિચારકરવા લાગ્યું. ત્યારે એક નવી બીના બની. એ વૃક્ષની નીચે ઝૂંપડીમાં એક ડોશો ને ડોશી રહેતા હતા. તે બંને કરૂણ સ્વરે રડતા હતા. બીજી બાજુ વૃક્ષની ડાળે માળામાં એક ચકલો ને ચકલી ચીં ચીં કરતા હતા, કારણ કે એનું બચ્ચું ઉડી ગયું હતું. સાંજ પડતા આવ્યું ન હતું, તેથી કલ્પાંત કરતાં હતાં ને પેલા ડોશા ડોશીનો યુવાન દીકરો સવારના બહાર ગયો હતો તે સાંજ પડવા છતાં આવ્યો નહિ તેથી માતા-પિતા રડતાં; ''સાંજ પહેલાં ઘેર આવી જવું એવો આપણા ઘરનો રિવાજ છે ને તું કેમ ના આવ્યો ?'' ત્યારે પેલું ચાતક પક્ષી પણ વિચાર કરે છે કે મારી મા પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n64/mode/1up

realpatidar.com

આવી રીતે જ ઝુરતી હશે ને ! મારી માએ ઘેરથી નીકળ્યું ત્યારે કહ્યું હતું કે જો સરોવરનું પાણી પીવે તો મને મોં બતાવીશ નહિ.

અહીં ચાતક પક્ષી તો ઝાડની ડાળીએ બેઠું છે ને ડોશા-ડોશી શું કરે છે તે જુએ છે. તેનો દીકરો મોડી રાતે આવ્યો. એટલે તેના માતા-પિતા તેને વળગી પડ્યાં ને પૂછવા લાગ્યાં કે બેટા ! તું આટલી રાત સુધી ક્યાં ગયો હતો ? અમે તો તારી રાહ જોતાં હતાં. ત્યારે દીકરો કહે છે બા-બાપુજી ! આવતો હતો પણ મને આજે મજુરીના ચાર આના પણ મળ્યા ન હતાં, એટલે મારા મનમાં એમ કે હું ખાલી પૈસે ઘેર કેવી રીતે જાઉં ! જો મારે ચાર આના મળે તો બાજરી કે જાર લઈને મારા મા-બાપને ભેડકું રાંધીને આપું.

બંધુઓ ! વિચાર કરજો. આજે પુણ્યવાનોને મન ચાર રૂપિયા હિસાબમાં નથી. ને ગરીબને ચાર આના માટેકેટલા ફાંફાં મારવા પડે છે ! જેમ આ દુનિયા ઉપર ત્રણ ભાગનું પાણી છે ને એક ભાગમાં વસ્તી છે. તેમ જેની પાસે પુણ્યનું પાણી છે એવામાણસો તો એક ભાગના છે ને ત્રણ ભાગના માણસો કેવી કફોડી સ્થિતિમાં છે !

પેલો છોકરો કહે છે પિતાજી ! મારા મનમાં ઘણી ચિંતા થતી હતી કે જો હું નહિ જાઉં તો મારા માતા પિતા અડધા થઈ જશે પણ મજુરી માટે આમ તેમ ફાંફા મારતો હતો. ત્યાં રસ્તામાં મને એક પાકીટ મળ્યું. તે પાકીટમાં રૂા. ૧૨૦૦ ભરેલાહતા. આ જોઈને મારું મન લલચાયું ને મનમાં એવા ભાવ આવ્યા કે આ પાકીટ ઘર ભેગું કરી દઉં. પણ મારા અંતરમાં એક યુદ્ધ ચાલ્યું. દ્રવ્ય મન કહેવા લાગ્યું કે તારી આટલી ગરીબાઈમાં તને તારા ભાગ્યે જ આ પાકીટ મળ્યું છે, લઈ લે ને ભાવરૂપી મન કહેવા લાગ્યું કે તારી માતાના સંસ્કાર છે કે હે પુત્ર ! તારી કાયા કુરબાન થઈ જાય, ભૂખ્યા મરવાનો પ્રસંગ આવી જાય તો ભૂખ્યો મરી જજે, પણ અનીતિનું ધન લઈશ નહિ. મારા અંતરમાં દ્રવ્યમન અને ભાવમનનું યુદ્ધ ચાલ્યું. અંતે ભાવમનની જીત થઈ ને મેં નિર્ણય કર્યો કે મારે આ ૧૨૦૦ રૂપિયાનું પાકીટ જોઈતું નથી. જેનું હોય તેને પહોંચાડી દેવું જોઈએ, મને આ પાકીટ મળ્યું છે તેથી હર્ષ થાય છે પણ જેનું પડી ગયું હશે તેને કેટલું દુઃખ થતું હશે ! એટલે એ પાકીટનો માલિક જે હશે તે શોધતો શોધતો અહીં આવશે. એ વિચાર કરીને હું ત્યાં જ ઉભો રહ્યો. અને પાકીટનો માલિક મોડી રાતે શોધતો શોધતો ત્યાં આવ્યો. તેની વસ્તુ તેને આપીને હે માતા-પિતા હું અહીં આવ્યો. પુત્રની વાત સાંભળી તેના માતા પિતા હરખાયા અને કહ્યું બેટા ! આજે અમને લાખો રૂપિયાનું દાન કર્યું હોય એવો આનંદ થાય છે. જેની પાસે કરોડો રૂપિયા છે પણ તેમના જીવનમાં સંતોષ ને સદાચાર નથી તો તે ગરીબ છે. આપણી પાસે ભલે પૈસા ન હોય પણ સત્ય, નીતિ ને સદાચારનું ધન છે એટલે આપણે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n65/mode/1up

realpatidar.com

ગરીબીમાં પણ અમીરીનો અનુભવ કરી રહ્યાં છીએ. આટલી ગરીબીમાં પણ તેં આપણા કુળની મર્યાદા તોડી નથી. ખરેખર, બેટા ! તેં મારી કુખ દીપાવી છે પણ મારી આબરૂ ગુમાવી નથી.

માતા-પિતા અને પુત્રની આ વાત સાંભળી ચાતકના મનમાં વિચાર થયો કે અહો ! આ ગરીબ કુટુંબની કેટલી નીતિ છે ! આટલા કપરા સંયોગોમાં પણ નીતિ છોડી નહિ. ભૂખ્યા રહેવાનું કબૂલ કર્યું પણ અનીતિનું ધન ન લીધું, તો મારે મારા કુળની મર્યાદ કેમ તોડાય ? મારાથી આ સરોવરનું પાણી કેમ પીવાય ? પાણી પીધા વિના ચાતકનું બચ્ચું પોતાની માતા પાસે આવ્યું, પણ તેની માતાએ તેનાં સામું ન જોયું. ત્યારે ચાતક પક્ષી કહે છે હે માતા ! મેં મારા કુળની મર્યાદા તોડી નથી. સરોવર કાંઠે પાણી પીવા ગયો હતો પણ ત્યાં એક ગરીબ કુટુંબની ઘટના જોઈ મારૂં મન મક્કમ થઈ ગયું. "હવે મરી જઈશ, કુરબાન થઈશ પણ ભોંય પડેલું પાણી નહીં પીઉં." આ ચાતક પક્ષીના જેવો દઢ નિશ્ચય કરવો જોઈએ.

આ સંસારનાં સુખો ક્ષણિક રહેલાં છે. એ ક્ષણના આનંદ પછી લાંબો કાળ દુઃખ દેનારા છે. અને આ સંસાર મોક્ષનો શત્રુ છે. અને આ કામભોગો અનર્થની ખાણ જેવા છે.

મનવા જે સુખની કરે તું આશા, તને નથી મળવાનું,
દોડા દોડી ફોગટ કરવી, તને શોભે ના...
મનવા ! જે સુખની કરે તું આશા....
ચીનગારી જેવી છે આ નાનકડી વાસના - નાનકડી.
આ ભવના સુખની પાછળ ભવભવની યાતના - ભવભવની.
ઓ જીવડા રે...ચકરાવે ભમતા ફરવું તને શોભે ના..
મનવા ! જે સુખની કરે તું આશા....

સંસારનું સુખ આવું છે, માટે મને આ સંસારમાં ક્ષણવાર ગમતું નથી. મારે તો આત્મિક સુખનો ખજાનો મેળવવા પ્રભુના શરણે જવું છે.

તમને પણ સુખ બહુ પ્રિય છે. સુખની રાત-દિવસ શોધ કરો છો ને સુખ મેળવવા ચારે બાજુ દોડા દોડ કરો છો .અરે ! સ્વપ્નમાં પણ સુખનું નામ સાંભળી દીલગીર થઈ જાવ છો પણ સાચું સુખ ક્યાં છે તેની જ તમને ખબર નથી. શું તમે પૈસામાં સુખ માનો છો ? પુત્ર-પરિવારમાં સુખ માનો છો ? મોટરગાડી ને બંગલામાં સુખ માનો છો ? માટે તમે સમજો કે સુખ ચારિત્રમાં છે, દેવલોકમાં પણ નથી. સંયમીના સુખ પાસે સ્વર્ગના સુખ પણ ઝાંખા છે. દેવો અને ઈન્દ્રો પણ સંયમીના ચરણમાં ઝૂકી પડે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n66/mode/1up

realpatidar.com

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

તમે જેને માટે રાત-દિવસ પ્રયત્ન કરો છો તે તમને મોક્ષે લઈ જનાર નથી.

આ જીવ ઈષ્ટ સંયોગોનો અર્થી બનીને રાતદિવસ કાળઅકાળની પણ પરવા કરતો નથી. આજે આ તમારી બધી દોડધામ શાને માટે છે ? ધનારામને માટે ને ? અમે ઘણાં ભાઈઓને કહીએ કે તમે ઘર છોડીને સંતો પાસે લાભ લેવા આવ્યા છો તો એક દિવસ તો રોકાવ. તો કહે છે સાહેબ ! જરૂર રોકાત. પણ શું કરીએ ? રીટર્ન ટિકિટ લઈને આવ્યા છીએ. ભાઈ ! તમે અહીં રીટર્ન ટિકિટ લઈને આવ્યા છો પણ પરલોકમાં જવાની રીટર્ન ટિકિટ ભેગી લીધી છે કે નહિ ? અહીં તો તારીખ ને ટાઈમ નક્કી કરીને આવ્યા છો, પણ ત્યાં જવાના તારીખ ને ટાઈમ નક્કી ખરા ? તમે ઘર છોડીને સંતના દર્શન કરવા આવ્યા તો પણ ઘર તો સાથે ને સાથે જ લાવ્યા છો. છોડો એટલે છોડો. આપણા તીર્થ કહો કે યાત્રા કહો, જે કહો તે જીવતું ને જાગતું તીર્થ સંત દર્શન છે. હવે દર્શન કરતાં દર્શન મોહને સાથે લઈને આવશો તો આત્મકલ્યાણ કેવી રીતે થશે? તમે જે શાંતિ ને સમાધિ શોધી રહ્યાં છો તે તમને ક્યાં જડશે ?

ખોવાયું ખોળવા તલસે છે જીવડો,
અંધારા ઓરડામાં પ્રગટાવ્યો દીવડો,
ભક્તિવિણ અહીં નહીં ઉકેલ, એને ઉતારી અળગી મેલ,
તારા માથે છે માયાની હેલ, એને ઉતારી અળગી મેલ.

આ જીવ ખોવાયેલું ખોળવા તલસે છે, પણ શું ખોવાયું છે ને શું શોધવાનું છે તેનું તેને ભાન નથી.

આ જીવે બાહ્ય જગતનો ઘણો સત્કાર કર્યો ને જગતની આંટીઘૂંટીમાં ઘણું અટવાયો. તારો બહિરાત્મભાવ ટળે તો સાચી શાંતિ મળે. જગતનું સન્માન કરવું, બાહ્ય ભાવોમાં રાચવું એ તારો સ્વભાવ નથી. એ તો બધું એકડા વિનાના મીંડા જેવું છે. જગત તને સદ્‌ગતિમાં જવાનું સર્ટીફીકેટ નહિ આપે. જ્યાં જ્યાં સુધી પરમાત્મા દર્શનનો એકડો નહિ આવેત્યાં સુધી તમારી બધી ક્રિયાઓ એકડા વિનાના મીંડા જેવી છે.

જેની પાસે લક્ષ્મીનો અભાવ છે તેવા માણસો કહે છે કે સુખ લક્ષ્મીમાં છે. આટલા બધામાં ઘણાં ધનવાનો છે. એને પૂછો તમે કેટલા સુખી છો ? જેની પાસે પૈસો હશે તે કહેશે કે પૈસામાં ને પુત્ર-પરિવારમાં સુખ છે તો જેની પાસે લક્ષ્મી ને પુત્ર પરિવાર છે એવી વ્યક્તિઓ પણ અહીં હશે. લક્ષ્મી – પુત્ર – પરિવાર ને આજ્ઞાંકિત પત્ની બધું જ છે પણ તેમને હૈયે હાથ મૂકીને પૂછો કે તમારી ત્યાં કેવી શાંતિ છે ? તેમને હૈયે હાથ મૂકીને પૂછો કે તમારે ત્યાં કેવી શાંતિ છે ? કેવો આનંદ છે ? એ તમને કહેશે કે બાહ્ય દૃષ્ટિએ અમે સુખી દેખાતા હોઈએ પણ અમે એવા સુખી નથી. સાચું

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n67/mode/1up

realpatidar.com

સુખ ત્યાગને વૈરાગ્યમાં છે. તમારા સુખ દૂધની ખાલી બાટલી જેવા છે. દૂધની ખાલી બાટલીને વહેવારે આપણે દૂધની બાટલી કહીએ છીએ, પણ એ બાટલી મોઢે અડાડવાથી ભૂખ મટવાની નથી. ઘીનો ખાલી ગડો લાવવાથી ઘી મળતું નથી. તેમ ભગવાન કહે છે સંસારના સુખને સુખ માનીને બેસી રહેવાથી આત્માનો આનંદ મળવાનો નથી. આત્મા મોક્ષે જવાનો નથી. સુખ સંતોષમાં છે. સ્વ ઘરમાં છે.

ભગવાન કહે છે જ્યાં સુધી પરભાવ નહિ છૂટે ને જ્યાં સુધી સ્વભાવના ઘરમાં નહિ આવો ત્યાં સુધી સાચું સુખ ને આનંદ પ્રાપ્ત થવાનો નથી. તમે બહાર ફરીને રાતરે બાર વાગે આવીને તમારા ઘરનું બારણું ખખડાવશો તો બારણું ખુલશે. પણ બાર વાગે કોઈકનું બારણું ખખડાવશો તો બારણું ખુલશે કે બાર વાગશે ? ત્યાં બારણું નહિ ખૂલે પણ તમારા બાર વાગી જશે. નરક આદિ અશુભ ગતિમાં ન જવું હોય તો કંઈક સમજો. અત્યારે દુષ્કાળનો સમય છે. તમે માનવ છો. આજે પાણી નહિ મળે તો ગમે ત્યાંથી પણ પાણી લાવીને માણસોને જીવાડવાની વ્યવસ્થા થશે. પણ બિચારા જાનવરોની કેવી દશા ? એને કોણ પાણી પીવરાવશે ?

આપણો ભારત દેશ પવિત્ર છે. આવા પવિત્ર દેશમાં દુકાળ ન પડવો જોઈએ. ન બનવાનું આજે બની રહ્યું છે. તેનું કારણ એક જ છે કે આજે ભારતની પવિત્ર ભૂમિ ઉપર પાપનો ભાર વધી રહ્યો છે. જે ભારતભૂમિ ઉપર ઘી-દૂધ ને અનાજની રેલમછેલ હતી ત્યાં અનાજની તંગી પડવા લાગી ને માંસાહાર વધી ગયો. ભારતમાં જે કોઈ માછલાંની જાળ નાંખે તે ગુન્હેગાર ગણાતો. તેને બદલે આજની સરકાર મચ્છી ઉદ્યોગને પ્રોત્સાહન આપે છે અને અન્ય સરકારને એ મચ્છી આપીને તેની પાસે હુંડિયામણ લે છે. જ્યાં ભગવાનના અવતાર થયા હોય ને બીજા મહાન પુરુષો જન્મ્યા હોય એવી પુનિત ભૂમિ ઉપર આવા પાપો વધે, કસાઈખાના વધે, જીવતા જીવોનો કચ્ચરઘાણ નીકળી જાય આપણા કાનેથી સાંભળ્યા ન જાય ને આંખે જોયા ન જાય તેવા પાપ વધે, પછી દુષ્કાળ ન પડે ? ભગવાન કહે છે હે જીવ ! તું પાપ કરીશ નહિ, કરાવીશ નહિ ને કરનારને અનુમોદના આપીશ નહિ. જો પાપ કરનારને તું અનુમોદના આપીશ તો પણ તું મહાન પાપનો ભાગી બનીશ. તારા જીવનની એક ઘડી પણ પાપના કાર્યમાં વીતાવીશ નહિ. સંસારના રંગરાગ ને મોહમાં તારી અમૂલ્ય ક્ષણોનો દુરુપયોગ ન કરીશ. પણ ધર્મારાધનામાં સદુપયોગ કરજે.

મહાન પુણ્યના ઉદયે તમને માનવભવ મળ્યો છે. આ માનવભવમાં આવીને કોહીનુર ખરીદવાને બદલે હે ચેતન ! તું ક્યાં કાંકરા વીણી રહ્યો છે ? સમુદ્રમાં રત્નો પણ હોય છે ને કાંકરા પણ હોય છે. તેમ આ સંસારમાં એકેક જીવો રત્ન સમાન પુણ્યવાન પણ હોય છે ને પુણ્ય વિનાના જીવો કાંકરા જેવા પણ હોય છે. એકને ત્યાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n68/mode/1up

realpatidar.com

વિના પુરુષાર્થે પૈસાની ટંકશાળ પડે છે ને એકને ત્યાં કાળી મજુરી કરવા છતાં ખાવાના સાંસા છે. આ બધું તો તમે નજરે જુઓ છો ને ? તો ભગવાન કહે છે કે જ્યાં સુધી તારા પુણ્યની ટાંકી ભરેલી છે ત્યાં સુધી તારા બળ – વીર્ય ને પરાક્રમનો ઉપયોગ ધર્મમાં કરી લે. જ્યાં સુધી તારી ઈન્દ્રિઓની હાની નથી થઈ ત્યાં સુધી તું ધર્મની આરાધના કરી લે. પુણ્યોદયના કાળમાં જો સંસારના સુખોમાં રાચીશ તો ભવસાગરમાં ડૂબી જઈશ. જગતના રંજનમાં જ રહી જઈશ. પણ આત્માને રંજન નહિ કરી શકે. સંસારી જીવો દેહનું રક્ષણ કરવા માટે ત્રણ ચીજોનો ઉપયોગ કરે છે. અંજન, મંજન ને રંજન.

આંખમાં ચીકાશ થઈ ગઈ હોય તો તેને સાફ કરવા અંજન આંજો છો. દાંતને સ્વચ્છ બનાવવા મંજન ઘસો છો ને મનને સ્વસ્થ બનાવવા માટે મનોરંજન કાર્યક્રમો ગોઠવો છો. આ અંજનના મંજનને રંન માટે પૈસાની જરૂર પડે છે. છતાં પૈસા ખર્ચીને પણ એને મેળવો છો. પણ જ્ઞાની ભગવંતો કહે છે તેં તારા આત્માને સ્વચ્છ બનાવ્યો નથી. તારી દ્દષ્ટિને તેં સત્ય તરફ વાળી નથી. ભગવતીજી સૂત્ર જેવું સાચું સૂત્ર મળવા છતાં તારા આત્મા ઉપર મિથ્યાત્વના મોતીયા વળી ગયા છે. એટલે સાચા સૂત્રો પણ તને મિથ્યા રૂપે પરગમ્યા છે. કોઈ માણસની આંખે મોતીયો આવે એટલે તેને દેખાતું બંધ થઈ જાય છે. એટલે મોતીયો ઉતરાવવા તે ડૉક્ટર પાસે જાય છે. ડૉક્ટર મોતીયો ઉતારી લે એટલે એ માણસ દેખતો થઈ જાય છે. તો શું એ તેજ બહારથી આવ્યું ? 'ના' આંખના તેજ તો હતાં જ પણ મોતીયાનો પડદો આવી ગયો હતો તેથી દ્દષ્ટિ બંધ થઈ ગઈ હતી. જ્યાં પડદો ખસી ગયો એટલે તે દેખતો થઈ ગયો. તેમ આપણા આત્મામાં સત્તા રૂપે કેવળ જ્ઞાન પડેલું છે. પણ તેના ઉપર મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન ને મોહનો મોતીયા રૂપ પડદો પડ્યો છે. તેના કારણે કેવળ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થતી નથી. આ જીવે અનાદિકાળથી વૈરીને વહાલ કર્યા છે. મોહ એ આત્માનો કટ્ટર શત્રુ છે પણ એને જીવે વહાલો કર્યો છે. અને આત્મા ઉપર મોહરાજા કહે તેમ ચેતનરાજા કરે છે. અને પ્રભુની વાણી જે આત્માનુ હિત કરે છે તેને વ્હાલા કરવા જેવા છે તેને વૈરી કર્યા છે. સ્વરૂપની પિછાણ કરવા માટે થોડીવાર સમજી જા, ઠરી જા ને તારા નિજ ઘરમાં ગળી જા. તો જરૂર તને તારું દર્શન થશે. ઘણી વખત પાણીમાં કોઈ વસ્તુ પડી ગઈ ત્યારે તમે કહો છો ને કે થોડીવાર પાણીને ઠરવા દો. પાણી ઠરી જશે એટલે આપો આપ અંદર પડેલી વસ્તુ જડી જશે. તેમ આત્માનું જે સુખ ખોવાઈ ગયું છે તેને ગોતવા ભગવાન કહે છે તું એકવાર સ્વરૂપમાં ઠરી જા.

નાના બાળકની દ્દષ્ટિને સ્વચ્છ બનાવવા તેની માતા તેની આંખમાં અંજન આંજે છે. જ્ઞાની પુરુષો પાસે આપણેપણ એક નાના બાળક જેવા છીએ. આપણી દ્દષ્ટિ અવળી બની ગઈ છે . તેને સ્વચ્છ કરવા માટે જ્ઞાનના અંજન આંજે છે. વાસણને

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n69/mode/1up

realpatidar.com

ઉજળું બનાવવા બહેનો રાખ અગર ધૂળ વડે તેને સાફ કરે છે. તેમ આપણો આત્મા અનાદિથી મોહ, માયા ને મમતાને વશ થઈને મલીન બની ગયો છે, તેને સ્વચ્છ બનાવવા જ્ઞાનીઓ કહે છે કે આત્માનું સંયમ કરો. પરાધીનપણે તો આ જીવે આત્માનું ઘણું સંયમ કર્યું ખરેખર દુર્દમ્ય આત્માને સંયમ કઠણ છે. છતાં પણ જે આત્માનું સંયમ કરે છે તે આ લોકમાં ને પરલોકમાં સુખી થાય છે.

જો તમે આત્માનું સંયમ કરો તો સંયમ અને તપથી કરો. પરાધીનપણેઆત્માનું દમન કરવાથી તમારું કલ્યાણ નહિ થાય. સ્વાધીનપણે તપ અને સંયમ દ્વારા આત્માને સંયમથી કર્મની ભેખડો તૂટી જાય છે ને તપ દ્વારા જુનાં કર્મો બળી જાય છે. ને સંયમ દ્વારા નવાં આવતાં કર્મો રોકાઈ જાય છે એટલે આત્મા ઉજ્જવળ બને છે. માટે આવું મંજન તમે જીવનમાં અપનાવી લો.

પાંચ ઈન્દ્રિયોને છઠ્ઠું મન રંજન કરવા માટે તમે કેટલા પ્રયત્નો કરો છો ! રેડિયો લાવો, સિનેમા જોવા જાવ, સ્વાદિષ્ટ ભોજન જમો છો, મનોરંજન પ્રોગ્રામો ગોઠવો છો. હવે આત્માને રંજન કરવાના ઉપાય કરો. આત્માને રંજન કરવા માટે શું કરવું જોઈએ ? તમે સવારના પહોરમાં ઉઠીને સૌથી પ્રથમ દાતણ કરો ને દાતણ ચાવતાં ચાવતાં પેપર વાંચીને તરત શેની પૂજા કરો ? બોલો તો ખરા ? દિવસના ચાર પહોર છે. તમે તેના ચાર વિભાગ પાડ્યા છે તેમાં પહેલા પહોરેતમે ચા પાણી પીવો છો, ચાની સાથે નાસ્તો જોઈએ. પછી બાર સાડાબાર વાગે એટલે શું કરો છો ? જમવાનું ને ? જમવામાં દાળ-ભાત-શાક રોટલી - અથાણાં - પાપડ ચટણી ને સાથે મિષ્ટાન પણ હોય એટલે બીજે પહોરે માલપાણી ! બરાબર છે ને ? માલપાણી બરાબર ઝાપટ્યા એટલે પછી શું થાય ? ઉંઘ આવે ને ? એટલે ત્રીજા પહોરે સોડ તાણી. જો આવી રીતે ત્રણ પહોર વીતતા હોય તો સમજી લેવું કે ચોથે પહોરે જીવન ધૂળધાણી. આ તમારા જીવનમાં થોડો તો ત્યાગ અપનાવો. એવા ચતુર બનો કે તમારું જીવન ઉજ્જવળ બની જાય. ધન વૈભવ આદિ સામગ્રી તમને મળી છે પણ તેની આસક્તિ ન હોવી જોઈએ. કારણ કે ધનની આસક્તિ ભલભલા ધર્મિષ્ઠ આત્માઓને પણ પાપ કરવાની પ્રેરણા આપે છે.

એક શેઠ ખૂબ ધનવાન હતા જેવા ધનવાન હતા તેવા જ ધર્મિષ્ઠ પણ હતા. રોજ સતસંગમાં જાય, સંતના દર્શન કરે, સત્સંગની વાણી સાંભળે. ધર્મક્રિયાઓ પણ કરે જે જે ધર્મારાધના કરે તેને સંતો વધુ ઓળખે. એક દિવસ તે શેઠ સત્સંગમાં ગયા. સત્સંગ સાંભળ્યા બાદ શેઠ સંત સાથે જ્ઞાન ગોષ્ઠિ કરવામાં રોકાયા, તેથી ઘણું મોડું થયું પણ બાપુ ઘેર ન આવ્યા એટલે એક પંદર વર્ષનો શેઠના નોકરે આવીને સંતને વંદન કરીને શેઠને કહે છે બાપુજી ! આપ હજુ કેમ ઘેર નથી આવ્યા ? હું આપને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n70/mode/1up

realpatidar.com

બોલાવવા આવ્યો છું. ત્યારે શેઠ કહે છે, આજે ગુરુદેવ સાથે જ્ઞાનગોષ્ઠિ કરવામાં ખૂબ આનંદ આવ્યો છે. જા, ઘેર તારી બાને કહેજે કે હું મોડો આવીશ. એટલે છોકરો તો ચાલ્યો ગયો. પણ સંત તેના સામું એકીટશે જોઈ રહ્યા. ત્યારે શેઠ પૂછે છે ગુરુદેવ ! આપ કેમ સ્થિર થઈ ગયા. ત્યારે કહે છે, આ છોકરો મહાન પ્રભાવશાળી છે, તે આત્માનો શેઠ બનશે. ત્યારે શેઠ કહે છે અરે ! એ તો ભિખારી છે, એ શેનો શેઠ ? ત્યારે મહારાજ કહે છે – ખેર શેઠ – એકલો આત્માનો શેઠ નહિ પણ તારી ભૌતિક સંપત્તિનો પણ શેઠ બનશે. સંતની વાણી સાંભળી શેઠનો પિત્તો ચાલ્યો ગયો. આંખે અંધારા આવવા લાગ્યા. શું હું રળીરળીને રળ્યો ને એ મારી સંપત્તિનો સ્વામી બનશે ? બસ, હવે તો એનો ઘાટ ઘડી નાંખું.

જુઓ, આ શેઠ કેવા ધર્મિષ્ઠ છે, છતાં લક્ષ્મીનો મોહ શો અનર્થ નથી કરાવતો ? લક્ષ્મી માણસને ભાન ભૂલાવે છે. એ માણસનું ખૂન કરાવતાં પણ પાછો નથી પડતો. લક્ષ્મીના લોભમાં શેઠનું મન બદલાઈ ગયું. એના ઉપર પારાવાર ક્રોધ આવી ગયો. પણ સંતની સામે કંઈ બોલાય ? મહારાજ પૂછે છે, આ છોકરો કોનો છે ? ત્યારે શેઠ કહે છે બાપજી ! એ તો જંગલમાં રખડતો હતો. એના મા-બાપ એને મૂકીને નાનપણમાં ગુજરી ગયેલા. મા-બાપ વિના તરફડતો હતો, રડતો હતો. મેં એને પૂછ્યું કે છોકરા કેમ રડે છે ? ત્યારે એણે કહ્યું : મારે મા-બાપનો પ્રેમ જોઈએ છે. મારી આ સ્થિતિ છે. એટલે મને દયાઆવી તેથી હું તેને લાવ્યો ને મોટો કર્યો. આટલી વાત કરી શેઠ ઘર ભેગા થઈ ગયા.

મનમાં અનેક તર્ક-વિતર્ક થાય છે. બસ, આ છોકરો મારી લક્ષ્મીનો શેઠ (માલિક) થશે ? પહેલાં રોજ એ છોકરાને જોઈ શેઠ હરખાતા, એની સાથે પ્રેમથી વાતો કરતા, પણ આજે એનું મુખ જોવું ગમતું નથી. મનમાં એક જ ભાવ છે કે ક્યારે એનું કાટલું કઢાવી નાંખું ? ને મને શાંતિ થાય. ઉપરથી ધર્મિષ્ઠ દેખાતા શેઠ મનમાં કેવા વિચાર કરે છે ? તમે કોઈને ધર્મિષ્ઠ જોઈને વિચાર કરો ને કે કેવો પવિત્ર આત્મા છે ! પણ અંદરથી તેનો આત્મા કેવો મેલો હોય છે ! દુનિયામાં સફેદ એટલું દૂધ નથી હોતું. મીઠું પણ સફેદ હોય છે ને સાકર પણ સફેદ હોય છે. ફટકડી પણ સફેદ હોય છે. પણ દરેકના ગુણ ભિન્ન ભિન્ન હોય છે. તેમ માનવની વૃત્તિઓમાં પણ ભિન્નતા હોય છે. પરિગ્રહની મમતા પાપ ન કરાવે તેટલું ઓછું છે. તેમાં પાપનો પૈસો માનવને દુર્ગતિના દ્વારે પહોંચાડે છે.

શેઠે એક ચંડાળને બોલાવ્યો ને તેને ખાનગીમાં કહ્યું કે આને જ્યાં કોઈ માણસ ન હોય એવા ગાઢ જંગલમાં લઈ જા અને એને તલવારથી મારી એના ટુકડા કરીને જમીનમાં દાટી દેજે ને આ વાત પણ તારા પેટમાં દાટી દેજે. કોઈને કહીશ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n71/mode/1up

realpatidar.com

નહિ. હું તને ૫૦૦ રૂપિયા આપીશ. છોકરો બિચારો નિર્દોષ છે એને કહ્યું કે તું આની સાથે જા. એ તો હસ્તા મુખે ચંડાળની સાથે ગયો. બંને ઘણા દૂર દૂર નીકળી ગયા. ત્યારે છોકરો ચંડાળને પૂછે કે કાકા, આપણે ક્યાં જવાનું છે ? ત્યારે ચંડાળ કહે છે ભાઈ, તને શું કહું ! તને કહેતાં મારી જીભ નથી ઉપડતી. ત્યારે કહે છે મને કહો. ચંડાળને પણ છોકરાની દયા આવે છે કે આવો ચેલૈયા કુંવર જેવો નિર્દોષ બાલુડો ! આને કેમ મરાય ? પણ છોકરાએ ખૂબ હઠ કરી એટલે કહે છે ભાઈ ! તને આ તલવારથી મારી નાંખવાનો છે. આ સાંભળી છોકરાની આંખમાંથી ચોધાર આંસુ વહેવા લાગ્યાં.

દુનિયામાં કોને જીવવું ગમતું નથી ! દરેકને જીવવું ગમે છે. ખૂબ તાપ પડે છે ત્યારે કિડીઓ પણ જીવવા માટે તેના દરમાંથી બહાર નીકળે છે. એને પણ મરવું ગમતું નથી. છોકરો કહે છે કાકા ! મારો શો ગુન્હો થયો છે, કે મારાબાપુજીએ મને મારવાનો ઓર્ડર કર્યો છે. મારા વિના મારા બાપુજીને ગમશે ! બાળકની કેટલી નિખાલસતા, કાકા, બસ હવે તમે મને મારી નાંખશો ? એમ કહી તે છોકરો એવો તો રડી પડ્યો કે પેલા ચંડાળને તેની દયા આવી. ખૂનીનું હૃદય પીગળી ગયું. અરરર... પૈસાના લોભ ખાતર આવા કામ કરવાના ? આ જાતિનો ચંડાળ હતો પણ કર્મથી ચંડાળ ન હતો.

માણસ કર્મથી બ્રાહ્મણ થાય છે, કર્મથી ક્ષત્રિય થાય છે, કર્મથી વૈશ્ય ને શુદ્ર બને છે. પણ જે જાતિ ચંડાળમાં જનમ્યો હોય છે તે ચંડાળના કાર્ય કરતો હોય છે એવું નથી.

અહીં છોકરાને રડતો જોઈ ચંડાળનું હૃદય પીગળી ગયું. તે કહે છે ભાઈ ! તને મારવા માટે મારા હાથ ઉપડતા નથી, તું અહીંથી ભાગી જા. પણ એટલું ધ્યાન રાખજે કે આ શેઠના ગામમાં કદી તું આવીશ નહિ. છોકરો કહે છે ભલે કાકા ! તમારો મોટો ઉપકાર કે તમે મને જીવતો છોડી મૂક્યો. એમ કહી ચંડાળને પગે લાગી છોકરો ચાલ્યો ગયો. આ તરફ ચંડાળ શેઠના ઘેર આવ્યો. શેઠ પૂછે છે કેમ, કામ પતી ગયું ? ચંડાળ કહે - હા. શેઠ પૂછે છે શું એ છોકરો કંઈ રડ્યો હતો ? ત્યારે ચંડાળ કહે છે શેઠ ! એની તો વાત ન પૂછશો. એ છોકરો કંઈ રડ્યો છે, એવું કરૂણ સ્વરે રડ્યો કે ઝાડ ઉપર પંખી પણ રડી ઉઠ્યા. મને પણ દયા આવી ગઈ પણ આપની આજ્ઞા હતી એટલે કઠણ થઈને એ કામ કર્યું. શેઠ કહે છે બસ, હવે મને શાંતિ થઈ. સંત કહેતા હતા કે એ તારી લક્ષ્મીનો શેઠ થશે. એને તો મેં મરાવી નાંખ્યો. હવે એ ક્યાંથી શેઠ થશે ? હવે સંતનું વચન પણ નિષ્ફળ જશે. એમ કહી શેઠ ખૂબ હરખાયા.

આ તરફ પેલો છોકરો ચાલતો ચાલતો એક ગામના પાદરમાં આવ્યો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n72/mode/1up

realpatidar.com

નિરાશ થઈને ઉભો છે. મનમાં વિચાર કરે છે ક્યાં જાઉં, શું કરું ? એટલામાં એક ભરવાડ ગાયો ચરાવતો ત્યાં આવ્યો, એ પૂછે છે, છોકરા તું કોણ છે ?ત્યારે કહે છે કે હું એક નિરાધાર બાળક છું. આ દુનિયામાં મારું કોઈ નથી. કોઈ આશ્રય શોધું છું. ભરવાડને એની દયા આવી. કહે છે બેટા ! મારે ઘેર ચાલ. તને ગાયો ચરાવતા આવડશે ? લાકડાનો ભારો લાવતાં આવડશે ? છોકરો કહે છે બાપુજી ! તમે કહેશો તે બધું કરીશ, પણ મને તમારે ઘેર લઈ જાવ. છોકરો ભરવાડને ઘેર ગયો. ગાયો ચરાવે છે. ઘાસના અને લાડકાના ભારા લાવે છે. ને રોટલો ને છાશ મળે તે ખાય છે ને આનંદથી રહે છે. આમ કરતાં ભરવાડને ઘેર છ વર્ષ રહ્યો. પંદર વર્ષનો હતો ને અહીં છ વર્ષ રહ્યો એટલે એકવીસ વર્ષનો થયો. શેઠ આ ભરવાડ પાસે પૈસા માંગતા હશે એટલે આ ગામમાં ભરવાડને ઘેર આવ્યા. ભરવાડે ચોકમાં ખાટલો ઢાળ્યો.

ગોદડી પાથરી શેઠને બેસાડ્યા ને પોતે પણ પાસે બેઠો. ને પેલા છોકરાને કહે છે બેટા ! તું લોટો ભરીને પાણી લાવ. તે છોકરો આ શેઠને પાણી પીવડાવવાઆવ્યો શેઠે એના સામે જોયું ને ચમક્યા. અરે ! મેં તો આને મારી નંખાવ્યો હતો ને અહીં ક્યાંથી ? છોકરાએ પણ શેઠને ઓળખ્યા કે આ તો મારા પાલક પિતા છે. મને પાળી પોષીને પંદર વર્ષનો કર્યો છે. એમનો મારા ઉપર મહાન ઉપકાર છે. પણ પેલા ચંડાળે એને આ કહેવાની ના પાડી હતી. એટલે પોતે કંઈ ન બોલ્યો. પણ શેઠ ભરવાડને પૂછે છે કે આ કોણ છે ? તારો દીકરો છે ? ભરવાડ કહે છે શેઠ, એ તો મારો નોકર છે. પણ મને મારા દીકરા જેવો વહાલો છે. એ નિરાધાર હતો. એને મેં આશ્રય આપ્યો છે.

શેઠ કહે છે ભાઈ ! તારો નોકર ખૂબ હોંશિયાર છે. મારે એક કામ છે. તું એને મોકલીશ ? ભરવાડ કહે છે ખુશીથી મોકલીશ. શું કામ છે ? એટલે શેઠ કહે છે મારે જરૂરી કામ છે. દીકરાને કહેવું ભૂલી ગયો છું. તો આ સંદેશો પહોંચાડવાનો છે. તો કહે ભલે. શેઠે એક કાગળમાં કંઈક લખ્યું તે કવર બીડીને કહ્યું આ મારા પુત્રને આપજે. અને એ જવાબ આપે ત્યાં સુધી ઉભો રહેજે. આણે તો કવર ખિસ્સામાં મૂક્યું ને ત્યાંથી ચાલતો થયો. આ શેઠને એક દીકરો ને એક દીકરી બે સંતાન હતા. આ છોકરો જાણે છે કે શેઠે મને મારી નાંખવા ચંડાળને મોકલ્યો હતો. જે માણસ એક વખત મારું ખૂન કરાવવા ઉઠ્યો તે બીજું શું ન કરે ? કદાચ ચિઠ્ઠીમાં મને મારી નાંખવાનું કાવત્રું તો નહિ હોય ને ? એને એવી શંકા પણ ન થઈ. આ જગ્યાએ તમે હો તો એ શેઠનું કવર અધવચ ફોડીને વાંચી લો કે સીધું શેઠના દીકરાને પહોંચી જાય ? (એ તો પહેલા વાંચી લેવાય પછી પહોંચે જ નહિ.) પણ આ છોકરો ખૂબ નિખાલસ હતો. એણે ચિઠ્ઠી વાંચી નહિ. કવર ખિસ્સામાં મૂકી દીધું. રસ્તામાં ચાલતાં તે ખૂબ્

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n73/mode/1up

realpatidar.com

થાકી ગયો. (એટલે) એ શેઠનો એક બગીચો સૂકાઈ ગયેલો, તે કોઈ હિસાબે લીલો ન થાય. એમાં બાંકડા હતાં તેના ઉપર જઈને સૂઈ ગયો. એ જઈને સૂતો તેવો જ બગીચો લીલોછમ થઈ ગયો. આ સૂતો હતો તે વખતે એ જ શેઠની દીકરી ફરવા નીકળેલી. એણે સૂકો બગીચો લીલોછમ થઈ ગયેલો જોયો. દ્રાક્ષના માંડવામાં દ્રાક્ષની લૂમો લચી પડી છે. જુદી જુદી જાતનાં પુષ્પો ખીલી ઉઠ્યાં છે. બગીચો લીલો થયેલો જોઈ તેને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું ને તે બગીચામાં ફરવા લાગી. ત્યાં પેલા છોકરાને બાંકડા ઉપર સૂતેલો જોયો. આરામથી ઘસઘસાટ ઉંઘે છે. એના ખમીશના ખિસ્સામાં પેલું કવર છે. અડધું બહાર દેખાય છે. તેના ઉપર એને થયું કે આ માણસ મારાબાપુજીના સમાચાર લઈને આવ્યો લાગે છે. પણ ખરેખર ! કોઈ પુણ્યવાન પુરુષ છે. એના પગલે આ બગીચો લીલો થયો છે. લાવ, જોઉં તો ખરી. મારા પિતાજીએ શા સમાચાર મોકલ્યા હશે ? એણે ધીમેથી એના ખિસ્સામાંથી કવર કાઢી લીધું. ધીમેથી તેને ખોલ્યું ને અંદરની ચિઠ્ઠી વાંચી. તો એના મનમાં થયું કે મારા બાપુજી આવા ધર્મિષ્ઠ, આવા સજ્જન છે, તે કદી આવું લખે નહિ પણ તેમની સ્હેજ ભૂલ થઈ ગઈ લાગે છે. એક સહજ ભૂલના કારણે મોટો અનર્થ ઉભો થશે. લાવ હું સુધારી દઉં. એક પાતળી સળી લાવી આંખમાં આંજેલ કાજળ વડે કાળી બનાવી તેણે એક જગ્યાએ કાનો વધારી દીધો. કોઈને ખબર ન પડે કે આ કાનો કાજળથી કર્યો છે. આબેહૂબ પિતાના અક્ષરમાં ભળી જાય તેવો કાનો કર્યો. કવર હતું તેમ બીડીને એના ખિસ્સામાં મૂકી દીધું. આટલું કર્યું ત્યાં સુધી પેલો છોકરો ઉંઘતો હતો. છોકરી પણ ત્યાંથી ચાલી ગઈ. થોડી વારે જાગ્યો. કોણ આવ્યું ને શું બન્યું એને એની કંઈ ખબર ન હતી. એણે તો શેઠનું ઘર ને દુકાન બધું જોયું હતું. શેઠના દીકરા પાસે ગયો ને કવરઆપતાં કહ્યું કે તમારા પિતાજી ભરવાડને ઘેર આવ્યા છે, પણ કોઈ અગત્યની સૂચના કરવી ભૂલી ગયા તેથી મને આ કવર લઈને મોકલ્યો છે. હવે આપ વાંચીને જે સમાચાર આપવા હોય તે આપો. પછી હું જાઉં. આમ કહી એ ઉભો રહ્યો.

શેઠનો પુત્ર ચિઠ્ઠી વાંચે છે. એમાં લખ્યું હતું કે : **દીકરા ! આવનાર માણસની જાત કે ભાત ન જોઈશ, નામ કે ઠામ ન પૂછીશ ને કોઈની સલાહ પણ ન લઈશ. આવતાવેંત તું એને વિષા આપી દેજે.** જો કે બાપે તો લખ્યું હતું કે **એને વિષ આપી દેજે,** પણ એની પુત્રીએ કાનો વધાર્યો હતો. દીકરો વિચારમાં પડયો કે મારા બાપુજીને આટલો પૈસો અને મારે એકની એક બહેન આ અજાણ્યા માણસને કેમ આપી દેવાય ? કોઈની સલાહ લેવાની ના પાડી છે. વળી એનું નામ-ઠામ પૂછવાની પણ ના પાડી છે ને પિતાજીનો હુકમ છે કે વિષા દઈ દેજો. જો કે બાપુજી ખૂબ વિચિક્ષણ છે. કદાચ સારો મુરતીયો છે એટલે કોઈપણ કારણે આમ લખ્યું હશે. એણે તો તાબડતોબ તૈયારી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n74/mode/1up

realpatidar.com

કરાવી. સગાંવહાલાને ખબર આપી ને ઘડિયા લગ્ન લીધાં. પેલાના મનમાં થયું કે આ બધું શું ? ક્યાં હું ભરવાડને ઘેર રહેલો ને ક્યાં શેઠે મને મોકલ્યો ? ઠીક. જે થાય તે જોવા દો. કર્મરાજા જેટલા ખેલ નહિ કરાવે એટલા ઓછા. ક્યારેક સુખ ને ક્યારેક દુઃખ. આ જીવનમાં ભરતી ને ઓટ ચાલ્યા જ કરે છે.

ધામધૂમપૂર્વક એના લગ્નનું કાર્ય પતી ગયું એટલે કહે છે ભાઈ ! મને જવાની આજ્ઞા આપો. ત્યારે કહે છે, મારા પિતાજીને આવવા દો. એમના આશીર્વાદ લઈને જાવ. એનો બાપ આશીર્વાદ આપશે કે અભિશાપ આપશે એ તો જ્ઞાની જાણે ! એ તો સાળાનો ખૂબ આગ્રહ થવાથી રોકાઈ ગયો. આ તરફ સાંજ પડી એટલે શેઠના મનમાં થયું કે હવે કામ પતી ગયું હશે. જો વધુ રોકાઈશ તો આ ભરવાડ મને પૂછશે કે મારો નોકર કેમ ન આવ્યો ? એના કરતાં મારે નીકળી જવું સારું. શેઠ ઘેર આવ્યા. જોયું તો આંગણામાં મંડપ નાંખેલો છે. ને પેલા ભાઈ તો જરીના કપડાં પહેરી ગાદીતકીયે બેઠા છે ને પાનબીડા ચાવે છે, ને આનંદની રમઝટ છે. આ બધું જોઈને શેઠની આંખ ફાટી. અરે, મેં આને મારવા મોકલ્યો છે ને એ તો મોજ ઉડાવે છે. શેઠનું લોહી ઉકળી ગયું. પોતાના દીકરાને એક બાજુ બોલાવીને કહે છે દીકરા ! આ શું કર્યું ? મેં શું લખ્યું હતું. ? ત્યારે કહે છે બાપુજી ! આપે લખ્યું હતું તેમ કર્યું છે. બાપ કહે છે મેં તો વિષ દેવાનું લખ્યું હતું. ને તે તો વિષા આપી દીધી. પુત્ર કહે છે બાપુજી ! ભૂલ આપની છે. મેં તો પત્ર બરાબર વાંચ્યો છે. એમ કહીને શેઠને પત્ર વંચાવ્યો તો અંદર 'વિષા દઈ દેજો'. એમ લખ્યું હતું. ભૂલ તો પોતાની છે પણ માણસને પોતાની ભૂલ સમજાતી નથી.

ખામી જોવાની નથી ખંત, તો નહિ આવે ભવનો અંત, કેમ થવાશે સંત, વિચારો મતિમંત.

પુત્ર કહે પિતાજી ! તમારી ભૂલ છે. આજે માણસ પોતે ભૂલ કરે છે. છદ્મસ્થ છીએ એટલે ભૂલ તો થાય પણ ભૂલને ભૂલ તરીકે કબૂલ કરવી મુશ્કેલ છે. આજે મોટા ભાગના માણસો પોતાની ખામી જોતાં નથી. બીજાની ભૂલ જોવા તત્પર હોય છે. ત્યારે ભગવાન કહે છે હે સાધક ! જો તારે તારા ભવનો અંત લાવવો હોય તો કોઈની ખામી જોતા પહેલાં તારી પોતાની ખામીઓ દૂર કર. જો તમારી ખામી નહિ સુધારે તો તું સાચો સંત બની શકીશ નહિ.

શેઠે પત્ર વાંચ્યો પણ પોતાની ભૂલ સમજાતી નથી. જો કે પુત્રીએ કાનો વધાર્યો હતો પણ એને તો એ વાતની ખબર ન હતી ને બનવાકાળ બધું બની ગયું. હવે તો એ, એનો જમાઈ બની ચૂક્યો. તો પણ શેઠના ક્રોધની આગ બૂઝાતી નથી. બસ, એ મારી લક્ષ્મીનો શેઠ કેમ બને ? ભલે એ મારો જમાઈ બન્યો. પણ એને મારી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n75/mode/1up

realpatidar.com

પોતાની લક્ષ્મીનો સ્વામી બનવા નહિ દઉં. પરિગ્રહની મમતા ક્યાં સુધી પાપ કરાવે છે ? કેવો અનર્થ સર્જે છે ? શેઠના વિચારોમાં એટલું બધું ઝેર પેસી ગયું કે મારી પુત્રી ભલે વિધવા થાય, હું તેને જિંદગી સુધી પાળીશ, પણ એને તો જીવતો નહિ જ રહેવા દઉં. એમ વિચાર કરી એક કસાઈને બોલાવ્યો. ને એની સાથે એવી વાત કરી કે અમુક જગ્યાએ આ માણસ આવશે, તેને તું પૂછીશ નહિ, એની સાથે કંઈ વાત ન કરીશ અને એને મારી નાખજે. પેલો ચંડાળ કહે છે શેઠ ! એ આપના જમાઈ છે. એમને મારી નંખાય ? ત્યારે શેઠ કહે છે એ જમાઈને જમને ઘેર મોકલવો છે. એ જમાઈ મને જમ જેવો દેખાય છે. એટલે હું એને જમને ઘેર વહેલો પહોંચાડી દઉં. એટલે પછી મને શાંતિ થાય. એણે કસાઈને કહ્યું, તારે આ વાત કોઈને કહેવી નહિ. હું તને ૧૦૦૦ રૂપિયા આપીશ. એમ કહી એની સાથે સંકેત કર્યો ને સંકેત પ્રમાણે કહે છે કે હે જમાઈરાજ ! તમે અમુક ઠેકાણે આટલું કામ છે તે કરી આવો. એટલે જમાઈ જવા તૈયાર થયાં. હવે શેઠના પુત્ર અને જમાઈને સગાભાઈ જેવો પ્રેમ થઈ ગયો છે. એટલે શેઠનો પુત્ર કહે છે, મારે તમારી સાથે આવવું છે. બંને જણા સાથે જાય છે. બંને નિર્દોષ છે. આમાં બાપનું શું કાવત્રુ છે એ તો જાણતો નથી. રસ્તામાં જતાં જમાઈના પગમાં ખીલી વાગી. ધડધડ લોહી નીકળવા લાગ્યું. એટલે સાળો કહે છે ભાઈ ! તમે અહીં બેસો. કાર્ય પતાવી હું આવું છું. ત્યારે જમાઈ કહે છે તમારા બાપુજી ખીજાશે. હમણાં થોડીવાર પછી હું જાઉં છું પણ સાળો કહે છે એમાં શું ? હું જાઉં કે તમે જાવ, કામ તો મારાબાપુજીનું જ છે ને ? હમણાં આવું છું એમ કહી શેઠનો દીકરો ત્યાં જાય છે. રસ્તામાં શેઠના સંકેત મુજબ કસાઈએ જોયા વિના શેઠના પુત્રનું માથું ઉડાવી દીધું. શેઠનો પુત્ર મરણ પામ્યો. આબાજુ જમાઈના પગમાંથી ખીલી નીકળી ગઈ. લોહી નીકળતું બંધ થયું. ઘણી વાર થઈ પણ સાળોઆવ્યો નહિ તેથી અધીરા મનવાળો બનેવી બધે સાળાની તપાસ કરવા લાગ્યો. અરેરે....મારા સાળાનું શું થયું હશે ? શું તેને જાનવરે ફાડી નાંખ્યો હશે ? કોઈ દુશ્મને માર્યો હશે કે ભૂલો પડ્યો હશે ? પણ હજુ કેમ ન આવ્યો ? એટલામાં બધે તપાસ કરતાં સાળો ન મળતા નિરાશ થઈને ઘેર પાછો આવ્યો. જમાઈને જોતાં શેઠના હોશકોશ ઉડી ગયા. અને તરત જેને મારવાનું કામ સોંપ્યું હતું તેને બોલાવ્યો અને કહ્યું કે તને જે કામ સોંપ્યું છે તે હજુ કેમ નથી કર્યું ? કસાઈ કહે - અરે શેઠ ! હું એ કામ પતાવીને આવ્યો છું. એક જ ઝાટકે મેં તેનું માથું ઉડાવી નાખ્યું છે. આ શબ્દો સાંભળતાં જ શેઠ 'હાય' કરતાં ભોંય પડ્યા. અરરર ! આ મારા દુશ્મન જમાઈને બદલે મારો પુત્ર તો નહિ આવી ગયો હોય ને ? આમ હાસકારાની સાથે વિચાર કરતાં શેઠના પ્રાણ ઉડી ગયા. સમજાયું ? પોતાના કરેલાં માયાવી કર્મોએ પોતાને જ ભરખી લીધો. ભગવાન કહે છે કે હે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n76/mode/1up

realpatidar.com

આપણું જીવન ક્ષણિક છે

માનવ ! તું મનથી પણ કોઈનું બૂરું ચિંતવીશ નહિ.

ખાડો ખોદે તે જ પડે છે, રડાવનારો રડે છે,
ધાર્યું ધરણીધરનું થાયે, મન ધાર્યું નવ થાય,
ખરેખર એ કુદરતનો ન્યાય (૨)
પરનું બૂરું કરતાં પહેલાં પોતાનું થઈ જાય.....ખરેખર....

કોઈનું બૂરું કરતાં પહેલાં પોતાનું જ થઈ જાય છે. જુઓ, આ શેઠે આ છોકરાને વિષ આપવાનું લખ્યું ત્યારે વિષને બદલે વિષા અપાઈ ગઈ. જમાઈનું બબ્બે વાર ખૂન કરાવવા ઉઠ્યા ત્યાં પોતાના લાડકવાયા પુત્રનું ખૂન થઈ ગયું ને પોતાનું મરણ થઈ ગયું. પોતાના પૈસાની મગરૂરીમાં સંતનું વચનઉથાપવા ઉઠ્યો. સંત તો સહજભાવે બોલ્યા હતા. પણ સંતના વચન ખોટા પડતા નથી. પોતાના કર્મ પોતાને ભોગવવા પડે છે. જમાઈને ખબર પડી કે મારા સસરાએ મને મારવાનું કાવત્રુ કર્યું હતું ને મારા બદલે મારા નિર્દોષ સાળાનું ખૂન થઈ ગયું. ધિક્કાર છે મારા જીવતરને ! મારા નિમિત્તે મારા સસરાને કેવાં દુષ્કર્મો કરવા પડ્યા ! ખરેખર ! આ સંસાર જ અસાર છે. સંસાર એ સ્વાર્થનું સમરાંગણ છે. આમાં રાચવા જેવું નથી. કરેલાં કર્મો સૌને ભોગવવા પડે છે.

આ છોકરાને સંસાર (એક) દાવાનળ જેવો લાગ્યો છે. તે ગલીએ ગલીએ ને શેરીએ શેરીએ ઘૂમી સૌને કર્મની ફિલોસોફી સમજાવે છે ને કહે છે કે, "હે માનવો ! આ ઉત્તમ માનવભવ મળ્યો છે તેમાં સુખને દુઃખ મળવું તે તો શુભાશુભ કર્મના ફળ છે. કરેલાં કર્મો સૌને ભોગવવાં પડે છે. તેથી આ માનવદેહ દ્વારા કોઈનું ભલું કરવું ને કોઈનું ભલુ ન થાય તો કોઈનું ખરાબ તો ન જ કરવું. આટલી વાત ધ્યાનમાં રાખજો." જુઓ, આ શેઠે જમાઈને મારવા માટે કેટલા પ્રપંચો કર્યા પણ અંતે તો બનવાનું હતું તે જ બન્યું. પુત્ર ચાલ્યો ગયો. સસરો ચાલ્યો ગયો એટલે તેની લક્ષ્મીનો એ શેઠ બન્યો. પછી તે સંસાર છોડી સાધુ બને છે એટલે આત્માનો શેઠ બને છે.

તમારે પણ આત્માના શેઠ બનવું છે ને ? જો આત્માના શેઠ બનવું હોય તો બને તેટલો સતસંગ કરો. શાસ્ત્ર-સિદ્ધાંતનું વાંચન કરો. પ્રભુની વાણી સાંભળી વૈરાગ્યના રંગે જે રંગાયા, એ આત્માના રાજા બન્યા છે.

સોના અને રૂપાના કૈલાસ પર્વત જેવડા મોટા અસંખ્ય ઢગલા કરીને આપવામાં આવે તો પણ તૃષ્ણાવંત મનુષ્યને તૃપ્તિ થતી નથી. કારણ કે ઈચ્છા તો આકાશની જેમ અનંત છે. આપણે આકાશના સામે દૃષ્ટિ કરીએ તો ક્યાંય તેનો છેડો દેખાતો નથી, તેમ તૃષ્ણાનો અંત કદી આવતો નથી.

એક લોભી માણસે ખૂબ મહેનત કરી કરીને એક લાખ રૂપિયાની મુડી એકઠી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n77/mode/1up

realpatidar.com

કરી. એને લક્ષ્મી અત્યંત વહાલી હતી. એ લાખ રૂપિયાની મુડીમાંથી એક પાઈ પણ ઓછી ન થાય તેની ખૂબકાળજી રાખતો. પોતે જાતે ખાય પણ નહિ ને ઘરના માણસોને ખાવા પણ ન દે. પાસે એક લાખની મુડી હતી પણ ખાવાનું શું ? જુવાર કે બાજરીનો લુખો રોટલો ને કોઠાના ઝાડેથી કોઠા પાડીને લાવે ને શાકભાજીના ટોપલાવાળી બે ત્રણ લીલાં મરચાં મફતના આપે તે મરચાને મીઠું નાંખીને ચટણી વાટે ને રોટલો ને ચટણી ખાઈ લે. બીજું કંઈ જ ખાવાનું નહિ.

શિયાળાના દિવસ આવ્યા. ઠંડી સખ્ત પડવા લાગી. પેલા લોભી શેઠીયાને શરદી થઈ. નાકમાં પાણી આવવા લાગ્યા. ત્યારે એની પત્ની કહે છે સ્વામીનાથ ! તમને ખૂબ (ભારે) શરદી થઈ છે. તો હું ગરમ ગરમ ગંઠોડાની રાબ બનાવી દઉં. ત્યારે શેઠ કહે છે - રાબ કંઈ અમથી થાય છે ? ઘી જોઈએ, સાકર જોઈએ, ગંઠોડા જોઈએ ત્યારે રાબ બને છે. માટે મારે એવી રાબ નથી પીવી. દિવસે દિવસે શરદી વધતી ગઈ. ખૂબ કફ નીકળવા લાગ્યો. ખોં ખોં કરવા લાગ્યો ત્યારે એની પત્ની કહે છે સ્વામીનાથ ! દિવસે દિવસે તમારી તબિયત બગડતી જાય છે. શરીર સારું હશે તો બધું જ છે. જો તમે કહો તો ડોક્ટર બોલાવું. તો લોભીઓ કહે છે ના, ડોક્ટર બોલાવીએ તો વીઝીટ ફી આપવી પડે. ને મારી લાખની મુડી ઓછી થઈ જાય. માટે મારે ડોક્ટર બોલાવવા નથી. ત્યારે પત્ની કહે છે અહીં ના બોલાવવા હોય તો દવાખાને લઈ જાઉં. ખૂબ કહ્યું ત્યારે કંજૂસ કાકો દવાખાને ગયો. જઈને બાંકડે બેઠો. કેસ કઢાવવા ગયા એટલે ચાર આના માંગ્યા. એટલે કહે છે એવા ખોટા ચાર આના શા માટે આપી દેવાય ? મારો જીવ ચાલતો નથી. મફત દવા આપે તો મારે લેવી છે. મારે પૈસા ખર્ચીને દવા ખાવી નથી. ત્યાંથી ઉઠીને ઘર ભેગો થઈ ગયો. કેવો લોભ છે પોતાના શરીર માટે ? ચાર આના ખર્ચતાં પેટમાં દુઃખ્યું.

ભગવાન કહે છે કે ક્રોધ પ્રીતિનો નાશ કરે છે, માન વિનયનો નાશ કરે છે, માયા મિત્રતાનો નાશ કરે છે પણ લોભ તો બધા ગુણોનો નાશ કરે છે, ક્રોધનો વાસ કપાળમા છે. માનનો વાસ ગરદનમાં છે, માયાનો વાસ હૈયામાં છે. ને લોભનો વાસ તો સર્વાંગમાં રહેલો છે. બિચારો માંડમાંડ દવાખાને ગયો પણ પૈસા દેવા પડે એટલે ઘર ભેગો થઈ ગયો. હવે શરીર કામ કરતું નથી. રાત્રે ઉંઘ પણ આવતી નથી. અત્યંત ઉધરસના કારણે ગળું છોલાય છે. એટલે એની પત્ની કહે છે તમે થોડું ખાવ તો ઉંઘ આવશે. હું ચોખ્ખા ઘીનો શીરો બનાવું ત્યારે ફુંફાડા મારતો કહે છે, અરે ! હું જે લક્ષ્મીને આટલી સાચવું છું તેને તેમ મારા જીવતા ઉડાવવા બેઠા છો, તો પછી મારા મૂઆ પછી શું નહિ કરો ? શીરો કરતાં કેટલું ઘી વપરાઈ જાય. ને મારી લાખની મૂડી ઓછી થઈ જાય માટે મારે એવો શીરો ખાવો નથી. પૈસાની બળતરામાં સાડાત્રણ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n78/mode/1up

realpatidar.com

ડીગ્રી તાવ થઈ ગયો. કોઈક શીરો બનાવી દે તો ખાઉં પણ પોતાના ઘરમાં ખર્ચ કરીને શીરો ખાવો નથી. જેમ ખેતરમાં અનાજની રક્ષા કરવા માટે ચાડિયો ઉભો હોય એટલે બિચારા પંખીઓ 'માણસ ઉભો છે' એવા ભયથી ખેતરમાં આવે નહિ. ચાડિયો પોતે ખાય નહિ અને બીજાને ખાવા પણ ન દે, તેમ લોભી માણસો પણ ચાડિયા જેવા હોય છે. પોતે ખાય પણ નહિં ને બીજાને ખાવા પણ ન દે.

મધમાખીઓ મધ ભેગું કરે છે, પણ પોતે તેનો સ્વાદ લઈ શકતી નથી ને બીજાને લેવા દેતી પણ નથી. અંતે વાઘરી લોકો આવીને એનું મધ લૂંટી લે છે. મધપુડો લેવા માટે ખૂબધુમાડો કરે છે, એમાં ઘણી માંખીઓ ઉડી જાય છે ને ઘણી માખીઓ ધુમાડામાં ગુંગળાઈને મરી જાય છે. પછી એ મધપુડાને નીચોવીને તેમાંથી મધ કાઢે છે. એમાં એકલી મધમાખીઓ મરે છે, એટલું નહિ પણ તે મધમાં એના ઈંડા હોય છે, એ બધા જીવોની હિંસા થઈ જાય છે.

અહીં પેલો લોભી શેઠ મરવા પડ્યો છે, પણપોતે ખાતો નથી, દવા લેતો નથી ને ડોક્ટરને બોલાવવાની ના પાડે છે. પોતાના દેહ કરતાં પણ તેને પૈસો કેટલો વહાલો છે !

પૈસો તમને પ્યારો છે પણ એને કોઈ નથી પ્યારું,
બે ઘડી દિલને બહેકાવે ને ત્રીજી ઘડીએ અંધારું,
સુખ દુ:ખના સાચા સંગાથી પૈસા કે ગુરુ.....
બેમાં કોણ તમને પ્યારું બોલો પૈસા કે ગુરુ....૨
પથ્થર જેવા પૈસા ને પારસ જેવા ગુરુ...
બેમાં કોણ તમને પ્યારું

તમને પૈસો પ્રાણથી પણ અધિક પ્રિય છે. પણ તમે પૈસાને વહાલાં નથી. એ તો ઘડીકમાં તમને હસાવશે ને ઘડીકમાં તમને રડાવશે. છતાં એ પૈસો તમને કેટલો પ્રિય લાગે છે. પૈસો તમને દુ:ખમાં સહાયક નહિ બને. પણ સદ્ગુરુઓ તમને દુ:ખમાં સહાય કરશે. માટે પૈસા કરતાં ગુરુની સાથે પ્રીત કરો તો તમારો બેડો પાર થઈ જશે.

પેલોશેઠ મરવા પડ્યો. હવે તો બોલવાની પણ તાકાત નથી. બધા સગાં વહાલા કહે છે એ ભલે ના પાડે. તમે ડોક્ટરને બોલાવો. એટલે તેની પત્નીએ ડોક્ટરને બોલાવ્યો, આ જોઈને એને થયું કે અરેરે...મેં ના પાડી છતાં આ ડોક્ટરને બોલાવી લાવ્યા. ડોક્ટરે ઈંજેક્શન ભર્યું. "આ ડોક્ટર મને તપાસવાના પૈસા લેશે ને ઈંજેક્શનના પૈસા લેશે ને મારી લાખની મુડી ઓછી થઈ જશે." એ બળતરામાં તેનો શ્વાસ ધમણની જેમ થઈ ગયો ને તરત મરણ પામ્યો. મરતાં મરતાં પૈસાની મૂર્છા ન છૂટી એટલે મરીને તે નાગ થયો. નાગ થઈને તિજોરીની આજુબાજુ આંટા મારે ને તિજોરીનું રક્ષણ કરે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n79/mode/1up

realpatidar.com

તો પણ ઘરના માણસો શું તેને આદર આપશે ? ''ના'' બંધુઓ, આવા ફુંફાડા મારવામાં ઉત્પન્ન ન થાવ તેનો ખ્યાલ રાખજો.

આ જગતમાં એવું કયું તત્ત્વ છે કે જેનાથી સર્વ જગત પ્રગટરૂપે ભાસે છે ! એ કયું તત્ત્વ હશે ? બોલો, તમને ખબર છે ને ? આ જગતના સ્વરૂપને જાણનારને પીછાણી લો. મનુષ્યભવ સિવાય આત્મ તત્ત્વને ઓળખવાની બીજે ક્યાંય તક નહિ મળે. માટે પ્રમાદને છોડો.

આ ઈન્દ્રિયો જડ છે. અને તેમાંથી મળતું સુખ ક્ષણિક છે, છતાં આ જીવે અજ્ઞાનપણે સુખ માની અનંતકાળનું દુઃખ મેળવ્યું છે ને તેમાં જ જીવ રચ્યોપચ્યો રહ્યો છે. આ સંસારના સુખો ભોગવતાં અનંતો કાળ ચાલ્યો ગયો ને યુગો વીતશે તો પણ સાચી શાંતિ મળશે નહિ. આ માનવભવની અમૂલ્ય પળો નદીના પૂરની જેમ ચાલી જાય છે. નદીનો પ્રવાહ જોરથી વહેતો હોય, તો વચમાં આવતાં વૃક્ષોને પણ ઉખેડી નાંખે છે. પણ એ પાણીના પૂર ઉતરી ગયા પછી જોશો તો કંઈ નહિ દેખાય. તેમ જ્ઞાની પુરુષો કહે છે હે ચેતન ! આ પુણ્ય વીજળીના ચમકારા જેવું છે. જેમ નદીમાં પૂર આવે છે ત્યારે બે કાંઠે પાણી દેખાય છે ને પૂર ઉતરી ગયા પછી તો કાંકરા દેખાય છે તેમ તારા પુણ્યના પુર ઉતરી ગયા પછી કાંઈ નહિ દેખાય. માટે જ્યાં સુધી પુણ્યોદય રૂપી વીજળીનો ચમકારો છેત્યાં સુધી આત્મસાધના સાધી લે. આ તમારો બંગલો, ફર્નીચર, ગાડી-બાગ-બગીચા બધું મારું માની તેની પાછળ પાગલ બન્યા છો, પણ વિચાર કરો. આંખ મીચાયા પછી તમારું કોઈ (કંઈ) નથી. જે તમારું નથી તે સાથે આવનાર નથી. જેમાં અંશ માત્રનું સુખ નથી તેમાં જીવો પાગલ બની ગયા છે.

પણ વિચાર નથી કરતા કે આત્મા છે, કર્મોનો કર્તા આત્મા છે ને કર્મોનો ભોકતા પણ આત્મા છે. ભૂતકાળમાં હતો, વર્તમાનમાં છે ને ભવિષ્યકાળમાં હશે અને કરેલાં કર્મો જીવનને ભોગવવા પડશે. પુદ્ગલમાં મસ્ત બનીને આત્માના અસ્તિત્વને ભૂલી જાય છે. જડનો સંગ કરી જડ જેવો બની ગયો છે.

જ્ઞાની ભગવંતો કહે છે કે તું જડ નથી પણ સિદ્ધના જેવોચૈતન્ય સ્વરૂપ આનંદ ઘન આત્મા છે. પણ જીવને જડનો સંગ લાગ્યો છે. તે કારણે તે 'આ મારું ને આ તારું' માની રહ્યો છે પણ યાદ રાખજો કે સંસારના દરેક સંબંધો સ્વાર્થના ભરેલા છે. પતિ બિમાર પડે એટલે પત્નીના મનમાં થાય કે એ જશે તો મારું શું થશે ! મારી તો દશે દિશા શૂન્ય બની જશે ! કદાચ પત્ની બિમાર પડે તો પતિના મનમાં થાય કે અરેરે....એ મને મૂકીને જતી રહેશે ! મારું કોણ કરશે ! માતા પિતા વૃદ્ધ હોય, યુવાન પુત્ર કમાઈને લાવતો હોય ને જો એ બિમાર પડે તો માતા-પિતાને મનમાં એમ થાય કે અરેરે...વ્હાલો પુત્ર ચાલ્યો જશે તો અમારું શું થશે ? ઝાડ પડી જતાં પોતાના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n80/mode/1up

realpatidar.com

વિસામાનું સ્થળ ચાલ્યું જવાથી પક્ષીઓ રડે છે. આ બધા કોને રડે છે ? સગાંસંબંધી જનારાને રડે છે ? ના, એ તો પોતાના સ્વાર્થને રડે છે. પક્ષીઓ ઝાડને રડે છે ? 'ના', એ તો પોતાનું વિસામાનું સ્થળ ચાલ્યું જવાથી રડે છે. આવા સ્વાર્થભર્યા સંસારમાં કોને મારા માનો છો ? આયુષ્ય રૂપી દીવેલ પૂર્ણ થતાં માનવજીવનનો દીપક બુઝાઈ જશે. પણ પછી મારું પરલોકમાં શું થશે ? એવો વિચાર કર્યો ? આ જીવે સ્વાર્થમાં રક્ત બનીને કેટલા ઘોર પાપ કર્યા ! કેટલા દગા-પ્રપંચ કર્યા ને પરિગ્રહનું પોષણ કરવા માટે ગરીબોનું કેટલું શોષણ કર્યું ? ને અંતે પ્રભુનું શરણ પણ ન લીધું તો શું એ પૈસા અને સગાવહાલા તમને ત્યાં શરણ આપશે ? ત્યાં કોઈ તમને શરણ આપવાનું નથી. એ તો દીવા જેવી ઉઘાડી વાત છે. વિષયો ક્ષણભંગુર છે. શાશ્વત સુખનો ભંડાર તારા આત્મામાં જ છે. માટે તેને શોધવામાં માનવજીવનની અમૂલ્ય ક્ષણોનો ઉપયોગ કરો.

અનાદિકાળથી ઉંઘતા માનવને સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ જગાડે છે કે અત્યારે નહિ સમજે તો ક્યારે સમજીશ ? જે કરવા જેવું છે તેને અત્યારે નહિ કરે તો ક્યારે કરીશ ? ૮૪ લક્ષ જીવ-યોનીમાં માનવભવ સિવાય ક્યાંય આત્મ સાધના સાધવાનું સ્થાન નથી ? જ્ઞાની પુરુષોએ આપણનેકેવો સુંદરબોધ આપ્યો છે. ચારેય ગતિમાં જોઈ લો કે ક્યાંય શાંતિ છે ? દેવ ભવમાં જુઓ તો દેવો પરિગ્રહ ભેગો કરવામાં પડ્યા છે. જો એ પરિગ્રહ ધારીઓને સુખ હોય તો અગ્નિને શીતળ માનવી પડશે. ત્રણ કાળમાં અગ્નિ પાસેથી શીતળતાની આશા રાખી શકાય નહિ. તેમ પરિગ્રહમાં પણ સુખની આશા ન રખાય. ઈન્દ્રિઓના વિષયોમાં જો સુખ માનસો તો કાલકૂટ ઝેરને અમૃત માનીને ખાય તો શું થાય ? મરી જવાય ને ? તેમ ઈન્દ્રિઓના સુખ એ વિષથી પણ ભયંકર છે. જે માનવ આ નશ્વર દેહના રાગમાં આસક્ત બની તેને કાયમ ટકાવવા માંગતો હોય તો આકાશમાં રહેલી વીજળીને પણ સ્થિર માનવી પડશે. પણ જેમ વિજળી સ્થિર નથી તેમ માનવદેહ પણ સ્થિર નથી. જો તમે આ સંસારવર્તી પદાર્થોમાં રમણીયતા માનતા હો તો મેઘધનુષમાં પણ રમણીયતા માનવી પડશે. તે રંગો વાસ્તવિક નથી તેમાં રમણીયતા છે જ નહિ. કદાચ રમણીયતા છે તો તે ક્ષણિક છે. માટે માનવદેહ પામી સંસારનું સ્વરૂપ સમજી આરાધના કરી લો. જેનાથી આત્મસ્વરૂપની પીછાણ થાય.

સુજ્ઞ બંધુઓ, સુશીલ માતાઓ ને બહેનો !

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ અનાદિકાળથી અજ્ઞાન અને મોહ નિદ્રામાં પોઢેલા આત્માઓને ઢંઢોળીને જગાડે છે કે ચેતન ! આ જાગવાના સમયે સૂઈ કેમ રહ્યો છે ? મોહ મદિરાના નશામાં ચકચૂર બનીને કેમ ભાન ભૂલ્યો છે ? જરા આંખ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n81/mode/1up

realpatidar.com

ખોલીને જો. મૃત્યુને તારી નજર સમક્ષ રાખ. જેવી રીતે બિલાડી દહીં ચાટે છે ત્યારે તે એવી મસ્ત બની જાય છે કે એને ભાન નથી રહેતું કે આ ઘરધણી આવશે ને મને મારશે. દહીંમાં મસ્ત બનેલી બિલાડી ઘરધણીની ડાંગ ભૂલી જાય છે. તેમ હે ચેતન ! તું પણ આ સંસારના બાહ્ય અને નશ્વર સંયોગોમાં પોતાનું ભાન ભૂલીને મસ્ત બની ગયો છે. ભોગવટામાં એવો તન્મય બની ગયો છે કે મસ્તક ઉપર યમરાજાની નોબત વાગી રહી છે, તે ક્યારે અચાનક ડાંગ મારશે તેનું ભાન ભૂલી કુંભકર્ણનીનિદ્રા ઉડાડતો નથી, તો શું તમને નિર્ણય થઈ ગયો છે કે આ જગતમાંથી મૃત્યુ ચાલ્યું ગયું છે ?

ક્યોં મૃત્યુ અબ ચલા ગયા ? જરા જીર્ણ હો ગઈ ?
યહ વૈંભવો ચિરકાલ તક તેરી સાથ ટિકેગા ?
વ્યાધિયાં અબતક નહિ આને વાલી હૈ ?

સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : રોગ-જરા ને મૃત્યુ એ તારો પીછો પકડ્યો છે ને તું જાગવાના સમયે ઉંઘી રહ્યો છે ને તારી કાર્યવાહીનું ભાન ભૂલી ગયો છે !

જ્ઞાની ભગવંતો તમને સંસારની અનિત્યતાનું દિગ્દર્શન કરાવે છે ને તમે પણ સંસારની નશ્વરતાને પ્રત્યક્ષ જુઓ છો કે એકેક જીવ કેવી વિટંબણા ભોગવી રહ્યો છે ! પશુઓના જીવનનું અવલોકન કરો. નરક તો તમને પ્રત્યક્ષ નથી દેખાતું પણ દુઃખોને પરાધીનતા તો પ્રત્યક્ષ દેખાય છે ને ? આ જગતના પદાર્થો નશ્વર છે. સંસારના સંયોગો ક્યાં સુધી તમારી સાથે આવશે ? વૈભવથી છલકાતા મંદિરમાં જઈ પુત્ર-પરિવારને પૂછો કે તમે અમને ક્યાં સુધી સાથ આપશો ? રેડીયાને પૂછો કે આ મધુર શબ્દો ક્યાં સુધી સંભળાવશે ? તમામ વસ્તુને પૂછ્યા પછી છેલ્લે આ દેહને પૂછો કે તારો ને મારો સંબંધ ક્યાં સુધી ? જે આત્મા આ નશ્વર સંસારનું સ્વરૂપ સમજી અંતરમાં ઉતારે છે તે સંસારથી અળગો થાય છે.

મોહ બૂરી ચીજ છે. ઘણી વાર બાપ એના છોકરાને રમાડતો હોય ને છોકરો રડે ત્યારે બાપા કહે છે બાપા ! કેમ રડે છે ? બાપ ઉઠીને છોકરાને બાપ કહે છે તો બાપ કોણ ? તું કે એ ? આ કોણ બોલાવે છે ? મોહનીય કર્મ. મોહનીય કર્મનો નશો આ જીવને જેટલા નાચ નહિ નચાવે તેટલા ઓછા. ચામડાના માનવી ચામડાની બાજીમાં રમ્યા કરે છે.

ચામડાની પૂતળીને ચામડાનો ખેલ,
શું રમે છે ચામડાથી બાજીગરનો ખેલ - અરે શું રમે છે !

આ શરીર (એ) ચામડાનું પૂતળું છે, ને એ ચામડાના પૂતળાને રમાડ્યા કરે છે. નાના બાળકો કપડાંની પૂતળી રમાડીને રાજી થાય છે. તે તમે ચામડાના પૂતળાને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n82/mode/1up

realpatidar.com

રમાડી ખુશ થાઓ છો. તમારામાં ને બાળકમાં શો ફેર છે ? સદ્‌ગુરુ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે : હવે આ રમતબાજીને છોડો. ક્યાં સુધી બાળકના જેવી રમતો રમશો ? જરા આંખ ખોલીને અંતરના ખજાનાને નિહાળો. અજ્ઞાનના આવરણો નીચે ચેતનને દબાવી દીધો છે. અંતરની ડાબલી ખુલે તો ચૈતન્યનો માલ મળે. એ માલ મળે તો બાહ્ય ભાવ ટળે. જો એ બાહ્યભાવ ટળે તો મનુષ્ય જન્મ ફળે ને મુક્તિના દ્વાર ખુલે. પણ આ જીવે અત્યાર સુધી બહારની સફાઈ કરી છે. અને ચૈતન્યને મેલો રાખ્યો છે. કોઈમાણસને ગુમડાં થયાં હોય ને ઉપરથી ટેરેલીનના ઈસ્ત્રીબંધ સરસ કપડાં પહેરીને ફરે. તે, ઉપરથી સુંદર દેખાતો હોય તેથી શું ગુમડાની વેદના મટે ખરી ? એ પીડા તો અનુભવે તે જ જાણે છે. તેમ આત્મસ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરવામાં જે મલીનતા નડે છે તે તો અનુભવી જ જાણી શકે છે.

સંસારના સુખ વિષમિશ્રિત છે. જેમ ચોખ્ખા ઘી નો સરસ મેસૂબ બનાવ્યો છે. એ મેસૂબનું બટકું દેખાવમાં સુંદર લાગે છે. બનાવનારે પણ ખૂબ ખુબી વાપરીને જાળી પાડીને એવો મેસૂબ બનાવ્યો છે કે એ જોઈને મોઢામાં મૂકવાનું મન થાય. ખાતા પહેલાં મોઢામાં પાણીછૂટે. આ મેસૂબનું બટકું હાથમાં લઈને મોઢામાં મૂકવા ગયા, હોઠ સુધી પહોંચી ગયું છે, એટલામાં કોઈ આવીને કહે કે ખમો, એ ખાશો નહિ. એમાં તો ભારોભાર ઝેર છે. તો તે મેસૂબનો ટુકડો ફેંકીદો કે અખતરો કરો ? એ તો તરત જ ફેંકી દેવાના. કારણ કે તમે સમજો છો કે ઝેર ખાઈએ તો મરી જવાય. પણ સમજો. એ ઝેર તોતમારો એક જ ભવ બગાડશે પણ વિષયભોગનું ઝેર તો.તમારા ભવોભવ બગાડશે, ઝેરના કદી અખતરા ન હોય.

હરિ ૐ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n83/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk937/page/n85/mode/1up

realpatidar.com

અમારા અન્ય પ્રકાશનો

NANDNI - MAHEK

realpatidar.com